MINISTERIE VAN NATIONALE OPVOEDING

ALGEMEEN RIJKSARCHIEF

TENTOONSTELLING " DE NOORDZEE "

MINISTERIE VAN NATIONALE OPVOEDING

ALGEMEEN RIJKSARCHIEF

40634

KATALOOG VAN DE TENTOONSTELLING

«DE NOORDZEE»

VLIZ (vzw)
VLAAMS INSTITUUT VOOR DE ZEE
FLANDERS MARINE INSTITUTE
Oostende - Belgium

BRUSSEL
1967

VOORWOORD

Met de tentoonstelling «De Noordzee» onderneemt het Algemeen Rijksarchief een nieuw experiment, namelijk zijn verzamelingen ten dienste stellen van het toerisme.

De tentoongestelde documenten werden beperkt tot de archiefbronnen. Niettemin geven de hier verenigde stukken een goed beeld van de geschiedenis van de kust en de polderstreek.

Ik richt mijn innige dank tot de personeelsleden die aan deze prestatie hebben medegewerkt, inzonderlijk aan de heren C. WYFFELS en R. LAURENT. Eveneens mijn erkentelijkheid aan de stadsbesturen van Oostende, Nieuwpoort en Blankenberge voor hun materiële hulp.

De Algemene Rijksarchivaris.

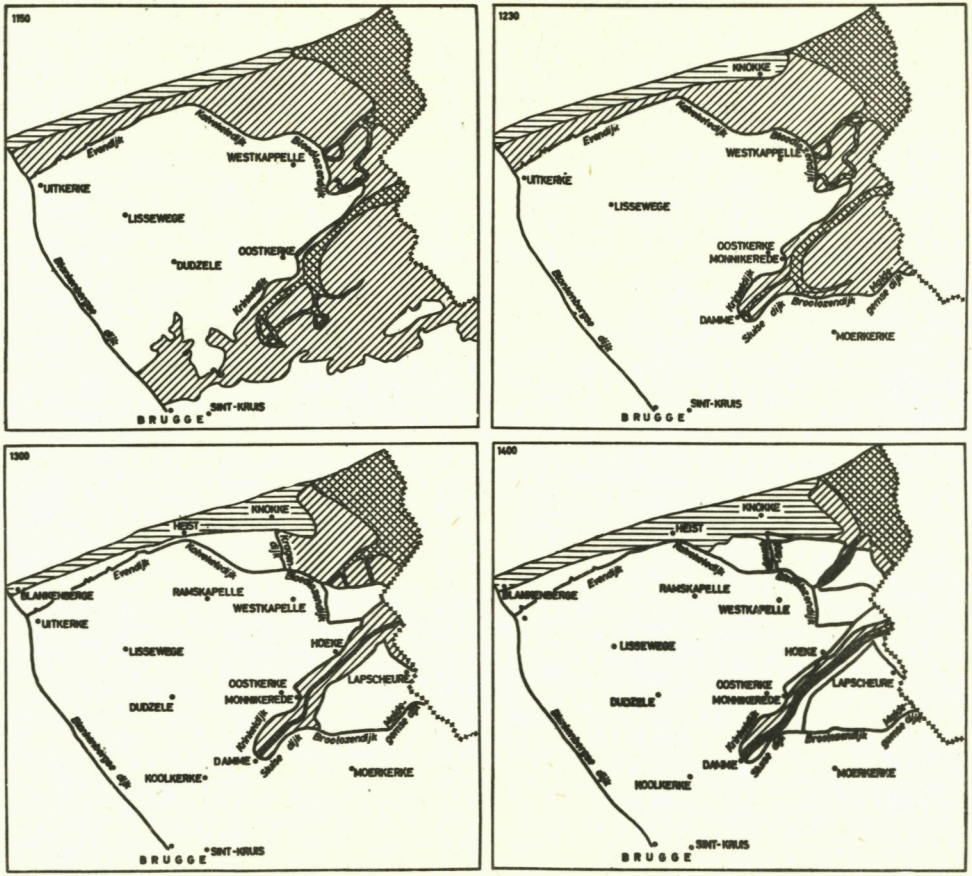
1150
Eversdijk
Koewacht
WESTKAPELLE
UITKERKE
LISSEWEGE
OOSTKERKE
DUDZELE
Reinaart
Reinaartsgat
BRUGGE
SINT-KRUIS
1230
KNOKKE
Eversdijk
Koewacht
WESTKAPELLE
UITKERKE
LISSEWEGE
OOSTKERKE
MONNIKEREDE
Reinaart
Reinaartsgat
DAMME
Sluis
Sluis dijk
Broekendijk
Hoeke dijk
MOERKERKE
BRUGGE
SINT-KRUIS
1300
KNOKKE
HEIST
Eversdijk
Koewacht
BLANKENBERGE
RAMSKAPELLE
WESTKAPELLE
UITKERKE
HOEKE
LISSEWEGE
OOSTKERKE
LAPSCHEURE
MONNIKEREDE
DUDZELE
Reinaart
Reinaartsgat
Broekendijk
Hoeke dijk
DAMME
Sluis
Sluis dijk
KOOLKERKE
MOERKERKE
BRUGGE
SINT-KRUIS
1400
KNOKKE
HEIST
Eversdijk
Koewacht
BLANKENBERGE
RAMSKAPELLE
WESTKAPELLE
LISSEWEGE
HOEKE
OOSTKERKE
LAPSCHEURE
MONNIKEREDE
DUDZELE
Reinaart
Reinaartsgat
Broekendijk
Hoeke dijk
DAMME
Sluis
KOOLKERKE
MOERKERKE
BRUGGE
SINT-KRUIS

Cat. 3.

I. HET LANDSCHAP

1. PRIMITIEF UITZICHT VAN DE KUSTVLAKTE

A. KAARTEN

1. Romeinse vindplaatsen in West-Vlaanderen.

   Uit A. VERHULST, *Het landschap in Vlaanderen in historisch perspectief* (Antwerpen (1965) , bl. 44.

2. Kaart van de Duinkerkiaanse transgressies (overstromingen) in de Vlaamse kustvlakte.

   Uit A. VERHULST, *Historische geografie van de Vlaamse kustvlakte tot omstreeks 1200* (Bijdragen voor de Geschiedenis der Nederlanden, dl. XIV, 1959, bl. 1-37).

3. De voornaamste stadia in de bedijking van de overstromingsvlakte en de monding van het Zwin.

   Uit A. VERHULST, *Het landschap in Vlaanderen*, bl. 32.

4. De drie oudste dijken in de polderstreek.

   Uit A. VERHULST, *Het landschap in Vlaanderen*, bl. 19.

5. De polders in de IJzermonding.

   Uit A. VERHULST, *Het landschap in Vlaanderen*, bl. 25.

6. De voornaamste turfgraverijen in de kustvlakte.

Uit A. VERHULST, *Het landschap in Vlaanderen*, bl. 44.

7. De oudste nederzettingen in de overstromingsvlakte aan de IJzer met de datum van hun eerste vermelding.

Uit A. VERHULST, *Het landschap in Vlaanderen*, bl. 20.

8. Vroegere en huidige bewoning ten zuidwesten van Blankenberge.

Uit A. VERHULST, *Het landschap in Vlaanderen*, bl. 15.

B. SCHAPENFOKKERIJ

9. 1 augustus 992.
Eilbodo schenkt aan de Sint-Pietersabdij te Gent een stuk grond, gelegen in *Testereph* (tussen Oostende en Westende), waarop driehonderd schapen kunnen grazen.

Rijksarchief Gent, *Liber Traditionum Sancti Petri*, f° 84.

10. 26 juli 995.
Koningin Susanna schenkt, samen met haar zoon Boudewijn IV, graaf van Vlaanderen, aan de Sint-Pietersabdij te Gent twee stukken grond, o.a. een weide voor zeshonderd schapen in *Testereph*.

Rijksarchief Gent, *Liber Traditionum Sancti Petri*, f° 84 v°.

11. 1063.
Boudewijn V, graaf van Vlaanderen, schenkt de abdij Ename aan abt Walbert. Onder de bezittingen worden vier schaapskooien met weiden te Pervijze *(Paradisus)* vermeld.

Uitgave: C. PIOT, *Cartulaire de l'abbaye d'Eename* (Brugge 1881), bl. 1, nr. 1.

12. 1065.
Boudewijn V, graaf van Vlaanderen en van Henegouwen, herstelt de abdij van Hasnon in haar bezittingen, o.a. in *Testerep*, waar zij honderd schapen met de bijhorende weidegrond bezat, en in de streek van Veurne, waar zij een schaapskooi had.

Uitgave: Ch. DUVIVIER, *Recherches sur le Hainaut ancien* (Brussel 1865), bl. 402.

13. 2 februari 1080.
Robrecht I, graaf van Vlaanderen, bevestigt de bezittingen van de O.-L.-Vrouwabdij te Mesen, o.a. schaapskooien in de streek van Veurne.

Uitgave : F. VERCAUTEREN, *Actes des comtes de Flandre, 1071-1128* (Koninklijke Commissie voor Geschiedenis, Brussel 1938), bl. 11, nr. 5.

14. 1085.
Robrecht I, graaf van Vlaanderen, begiftigt het kapittel van Sint-Pieter te Cassel met verscheidene goederen en inkomsten, waaronder zes schaapskooien in Veurneambacht, te *Bercla* (oude heerlijkheid in de omgeving van Pervijze).

Uitgave: F. VERCAUTEREN, *op. cit.*, bl. 16, nr. 6.

15. 8 januari 1088.
Rainard, abt van Sint-Niklaas te Ribemont, verklaart dat hij van graaf Robrecht, zoon van Robrecht de Fries, graaf van Vlaanderen, een schaapskooi heeft ontvangen, gelegen te Loon in de kasselrij Bourbourg. Dezelfde dag schenkt Alard van Straten zijn allodium van Leke bij Diksmuide, met honderd schapen.

Uitgave: N. HUYGHEBAERT in Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis, CXVI, 1951, bl. 150-152.

16. 1094.
Rudolf, zoon van Rudolf van Aalst, kamerheer van de graaf van Vlaanderen, schenkt aan de abdij van Sint-Winoksbergen, voor de zielerust van zijn ouders, een stuk grond en honderd schapen te *Testrep*.

Uitgave: A. PRUVOST, *Chronique et cartulaire de l'abbaye de Bergues-Saint-Winoc*, dl. I (Brugge 1875), bl. 79.

17. 1105.
Robrecht II, graaf van Vlaanderen, bekrachtigt de schenking van een koestal en een schaapskooi te *Bercla*, door zijn moeder, gravin Geertruide, aan de kerk van de HH. Pieter en Vaast te Eversham (gehucht van Stavele).

Uitgave: F. VERCAUTEREN, *op. cit.*, bl. 96, nr. 32.

18. Z.d. (1107).
Paus Paschalis II bekrachtigt de privileges en de bezittingen van de abdij van Sint-Winoksbergen. Onder deze laatste is er

een weideland voor honderd schapen te *Sandascuad* (Zandshoofd, oude naam van Nieuwpoort) en te *Testrep*.

Uitgave: A.PRUVOST, *op. cit.*, bl. 86.

19. 29 mei 1114.
Boudewijn VII, graaf van Vlaanderen, ruilt met de Sint-Bertijnsabdij te Saint-Omer een gedeelte van een schaapskooi in de streek van Veurne tegen het domein Oosterzele.

Uitgave: F. VERCAUTEREN, *op. cit.*, bl. 150, nr. 64.

20. 1115.
Boudewijn VII, graaf van Vlaanderen, ruilt met de Sint-Vaastabdij te Arras een schaapskooi te Teteghem bij Duinkerken tegen een schaapskooi te Lampernisse die voordien door de graaf aan de abdij werd afgestaan.

Uitgave: F. VERCAUTEREN. *op.cit.*, bl. 163, nr. 70.

21. 11 februari 1116.
Boudewijn VII, graaf van Vlaanderen, en zijn moeder Clementia schenken aan de O.-L.-Vrouwabdij te Bourbourg een schaapskooi te Slijpe.

Uitgave: F. VERCAUTEREN, *op. cit.*, bl. 175, nr. 78.

22. 1123.
Karel de Goede, graaf van Vlaanderen, creëert een nieuwe prebende bij het kapittel van Sinte-Walburga te Veurne, welke hij

begiftigt met inkomsten o.a. uit zijn schaapskooi van Veurne, en kent haar toe aan Werebaldus, zoon van priester Willem.

Uitgave: F. VERCAUTEREN, *op. cit.*, bl. 260, nr. 114.

23. 1131.
Hendrik, kastelein van Bourbourg, schenkt gronden aan de abdij Ten Duinen, o.a. te Eggewaartskapelle *(in capella Eggafridi)*, om er schaapskooien op te richten.

Uitgave: F. VAN DE PUTTE, *Cronica et cartularium Monasterii de Dunis* (Brugge 1864), bl. 442, nr. CCCL.

24. 19 april 1147.
Paus Eugenius III bevestigt de bezittingen van de abdij van Hasnon, waaronder een schaapskooi in de streek van Veurne.

Uitgave: Ch. DUVIVIER, *Actes et documents anciens intéressant la Belgique* (Brussel 1898), bl. 115.

2. ALGEMENE KAARTEN

25. Begin XVII.e eeuw.
Figuratieve kaart in kleuren van de ambachten Aardenburg, Oostburg, IJzendijke en de heerlijkheid Middelburg, met aanduiding van hetgeen aan de aartshertogen toebehoort.
Opvallend is het leger dat opmarcheert naar Brugge, na aan wal te zijn gegaan in de buurt van Sluis en Filippine. (Misschien is het prins Maurits die optrekt naar Oostende in 1600).

De ganse kuststreek van Knokke tot Oostende, met het grootste deel der dorpen, kastelen en abdijen enz. rond Gent, Brugge en Oostende, is er afgebeeld.

Rijksarchief Gent, Kaarten en plannen, nr. 570.

26. 1656.
Kaart van het Oost-Vrije, getiteld: «'t Meerderdeel van 't Oost-Vrije in Vlaanderen, vertonende d'oprechte gelegentheid der landen, fortressen, schansen ende de nieuw bedijckte polders tsedert den jare 1648».

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen, inventaris in handschrift, nr. 205.

27. 1748.
Kaart van de omgeving van Oostende, Nieuwpoort, Veurne en andere plaatsen.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen, inventaris in handschrift, nr. 914.

28. 16 augustus 1791.
Plan in kleuren van de kustwerken tussen Wenduine en Blankenberge, getekend door J.L. Heems.

Rijksarchief Gent, Kaarten en plannen, nr. 1230 (229).

29. XVIIIe eeuw.
Plan van de loop van de IJzer van Roesbrugge tot Nieuwpoort.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen in handschrift, nr. 401.

30. XVIIIe eeuw.
Kaart van het strand tussen Wenduine en Blankenberge.

Rijksarchief Brugge, Watering van Blankenberge, port. 54/LXXXIV.

3. ZANDBANKEN

31. Omstreeks 1780.
Kaart van de zandbanken in de monding van het Zwin.

Rijksarchief Brugge, Kaarten en plannen, nr. 355.

4. ZEEDIJK

32. 16 september 1337.
Vonnis uitgesproken door de schepenen van de «Nord-Vierscare» van het Vrije, zetelend «in die Oostport» te Blankenberge, waardoor de bestuurders van de Watering van Eyesluis, op klacht van Willem van Cleyghem, veroordeeld worden het deel van de zeedijk binnen hun watering op hun kosten te doen herstellen.

Rijksarchief Brugge, Charters van het Vrije, nr. 162.

33. 1404 - 1405.
Rekening van de stad Oostende, overgelegd door Jan de Clerc en Thomas Scuvere. Vermelding van de herstellingen van de dijken ingevolge «de grote vloet».

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 37.240, f° 12 v° - 13.

34. 1 april 1434 - 31 maart 1435.
Rekening van de stad Oostende. Onderhoud van de oude Zeedijk. Voor bescherming van de dijk tegen de zee worden de putten in dezelfde dijk gevuld met stro.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 37.262, f° 13 v°.

35. 19 november 1502.
Sententie die bevestigt dat, krachtens een overeenkomst gesloten tussen hen en het college van het Brugse Vrije in 1496, die van Oostende gehouden zijn, op eigen kosten, hun zeedijken, gelegen tussen de oude en de nieuwe stad, te vernieuwen en te herstellen.

Rijksarchief Brugge, Charters van het Vrije, nr. 552.

36. 10 januari - 30 april 1613.
Lijst van de personen die werkten aan de herstelling van de dijken en het dijkbeslag te Oostende, tegen een dagloon van tien schellingen.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, Acquiten van de Rijselse Rekenkamer, port. 504.

37. 1682.
Figuratieve kaart van de Graaf Jansdijk en van de nieuwe zeedijk rondom de polder Harsegars, toebehorend aan de graaf de Monterey, met aanduiding van de «zeebroecken ende cappelynghen des waters op den selven dyck», door de storm van 1682 veroorzaakt, die de sluis van Eyensluys bij het Sinte-Elisabetsfort in gevaar stelden.

Rijksarchief Brugge, Kaarten en plannen, nr. 673.

38. 20 oktober 1767.
Figuratieve kaart van de uitbreiding van de zeedijk te Oostende, getekend door H. Pulinx en J.B. Malfeson.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen, Inventaris in handschrift, nr. 374.

39. Na 19 juni 1769.
Plan, opstand en profiel van het ontwerp tot versterking van een gedeelte van de havendijk te Oostende, namelijk de uitspringende hoek tegenover het bastion genaamd «Platte-forme». De dijk moet er even sterk worden als overal elders, zonder dat de funderingen van het bastion worden aangetast, dit alles volgens de onderrichtingen van Hendrik Pulinx, directeur van de werken in de provincie Vlaanderen.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen in handschrift, nr. 2701.

40. 20 september 1791.
Brief van de procureur-generaal van Vlaanderen, Maroux, waarin hij de leden van de Raad voor de Besturen en Beden te kennen geeft dat de Staten van Vlaanderen en de Watering van Blankenberge voorgesteld hebben de plaatsing van takkebossen op de zwakste plaatsen van de kust te intensiveren. In bijlage de tekst van de resolutie van de Staten van 19 september 1791 en gekleurd plan van de kust tussen Blankenberge en Wenduine, met aanduiding van de uit te voeren werken.

Algemeen Rijksarchief, Raad van de Besturen en Beden, nr. 644.

41. XVIIIe eeuw.
Kaart van landen te Knokke gelegen, groot 69 gemeten 1 lijn 33 roeden en toebehorend aan Charles de Croeser (Watering Groot Reigarsvliet, 2e, 3e, 5e, 6e begin) (Vaart, Knokse dijk, Graaf Jansdijk, Budtspoeldijk, Cueveldijk, Kalfstraat).

Rijksarchief Brugge, Watering van Blankenberge, nr. 17/914-351.

5. DUINEN

42. 3 april 1288.
Vonnis van de raad van de graaf van Vlaanderen op aanvraag van de schepenen van het Vrije, ingevolge een betwisting

tussen de wateringen van Eyesluis en Reigersvliet, betreffende hun wederzijdse kosten in het onderhoud van de duinen en van de Evendijk, die zich van Uitkerke tot de Oudemaerspolder uitstrekt.

Rijksarchief Brugge, Charters van het Vrije, nr. 54.

43. Eerste helft XIVe eeuw.
Privileges, statuten en costuimen van de Oostduinen en organisatie van de dienst der «Duinheerders», beginnend als volgt: «Ende eerst den eedt die de dunheders doen solempnelic, de recht hand upghegheven ...».

Rijksarchief Brugge, Charters van het Vrije, nr. 203.

44. 2 juli 1400.
Het stadsbestuur van Blankenberge doet 150 voeren stro, oude daken en mest transporteren in de duinen «jeghen de zee» ten voordele van de stad en de watering.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 32.148, rekening van de stad Blankenberge, f° 7 v°.

45. 1410-1411.
In opdracht van Thomas van Sconevelde, «upperdunerdere», komt Jan Maes naar Blankenberge om over te gaan tot de

vernieuwing van de grenspalen «tusschen der stede voorseit ende der dune die Thomase voorseit toe behoeren».

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 32.155, rekening van de stad Blankenberge, f° 7.

46. 1510-1513.

Rekening van Roland van Hoomen, baljuw van Blankenberge. Onder de diverse boeten, ontvangen wegens inbreuken op de stedelijke wetgeving en waarvan een derde de stad toekwam, vindt men een boete van tien schellingen parisis, betaald door personen waarvan de dieren schade berokkenden aan andermans bezit of aan de duinen. Dezelfde som diende betaald te worden door de spelers van handbal, door diegenen die vuilnis op verboden plaatsen deponeerden, door de voerlieden die hun wagens achterlieten in de straten van de stad en door de vishandelaars die grote staken (*estaques)* op de dijken plantten. Een zwaardere overtreding was het drogen van vis langs de straten, aangezien daarvoor drie pond parisis boete moest worden neergeteld.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 13.666, f° 1 v° - 2.

47. 18 mei 1615.

Ordonnantie van de aartshertogen waardoor het terrein waar jacht op konijnen mag plaats hebben, bepaald wordt. Deze dieren veroorzaakten, door hun getal, grote schade aan de landbouwers in de nabijheid van de kust van Blankenberge tot Sluis.

Rijksarchief Brugge, Charters van het Vrije, nr. 784.

48. 1635.
Akte van aanstelling van een duinwachter.

Rijksarchief Brugge, Watering van Blankenberge, nr. 470.

49. Voor 14 maart 1672.
Rekwest van de burgemeester en schepenen van het Brugse Vrije en de sluismeesters van de Wateringen van Blankenberge, Bredene, enz. tegen de verpachting van de duinen en pannen voor het kweken van konijnen en voor het grazen van koeien en schapen, daar dit het behoud van de duinen bedreigt.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer. Karton 760.

50. 31 augustus 1679.
Koning Karel verleent de pacht van de duinen van Sluis tot Nieuwpoort, aan de magistraat van het Vrije voor een termijn van vijf jaar, tegen betaling van 20.000 gulden.

Rijksarchief Brugge, Charters van het Vrije, nr. 864.

51. Begin XVIIIe eeuw.
Kaart van de duinen en van de kustverdediging tussen Oostende en de grens van de wateringen Groot Reygaertsvliet en Eyensluys.

Rijksarchief Brugge, Kaarten en plannen, nr. 478.

52. 1702.
Kaart van de duinen tussen Blankenberge en de plaats van de sluis van de watering Eyensluys, met aanduiding van de golfbrekers.

Rijksarchief Brugge, Kaarten en plannen, nr. 663.

53. 29 januari 1788.
Vertoog van de magistraat van Blankenberge gericht tot de Staten van Vlaanderen, betreffende de slechte toestand van de duinen ten westen van de stad.

Rijksarchief Gent, Staten van Vlaanderen, nr. 1758.

54. 1792.
Plan en figuratieve kaart in kleuren van de duinen ten westen van Blankenberge gelegen, te beginnen recht voor het Vliegend Paard of Molenstraat en vandaar 97 roeden westwaarts, opgemaakt door B.P. van Waesberghe, gezworen landmeter.

Rijksarchief Gent, Kaarten en plannen, nr. 1802 (44).

55. XVIII eeuw.
Gekleurd plan in vogelvlucht van enkele pannen (duinvalleien) die zich in de duinen bevinden ter hoogte van Adinkerke.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen in handschrift, nr. 1171.

6. VUURTORENS

56. 1642.

Leenboek van de burg van Brugge, waarin de vuurtoren van Heist als achterleen van het Hof van Dudzele vermeld wordt. De Heer van Dudzele verpachtte deze «vierboete van den duynen van der zee... an de gildebroeders van de gilde van Onse Vrauwe tot Heyst, ten pryse van 12 pond grooten ende 3 stuyvers tsiaers». Daarenboven moest de gilde van «Onse Vrauwe Messe» de vuurtoren onderhouden.

Rijksarchief Brugge, Leenhof van de Burg van Brugge, nr. 5, deel 1, f° 189 r°.

57. 1771.

Twee verschillende projecten van de opstand en de doorsnede van de nieuwe vuurtoren te Oostende, getekend door de architekt L.-B. Dewez.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen in handschrift, nr. 579, twee bladen.

58. 1771.

Opstand en doorsnede van een vuurtoren te Oostende en plan van een er in te plaatsen lamp, gemaakt om gevoegd te worden bij een uitgebreid verslag van raadsheer Grijsperre, van 3 mei 1771, betreffende de fysieke oorzaken van de schipbreuken en het stranden van schepen aan de toegang en in de omgeving van de haven van Oostende, alsmede aangaande de invoering van kustloodsen en het plaatsen van lichten of vuurtorens in de haven.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen in handschrift, nr. 1825, twee bladen.

59. 1779.
Plan in kleuren van de stad en de haven van Nieuwpoort, met aanduiding van de vesting en het fort Vierboet met vuurtoren en in de legende degenen die de verschillende kunstwerken moeten onderhouden.

Rijksarchief Gent, Kaarten en plannen, nr. 2.262.

60. XVIIIe eeuw.
Plan en doorsnede in kleuren van een vuurtoren in de haven van Oostende.

Rijksarchief Gent, Kaarten en plannen, nr. 90.

61. 28 september 1830.
De Hollanders verlaten Oostende. Gezicht op de oude vuurtoren en omgeving. Op de voorgrond zuidwaarts volkstypen en badkoetsen. Lithografie van Jobard.

Stadsarchief Oostende.

62. September 1883.
Twee brieven van Ferranti Thompson aan de Koning en aan de Minister van Buitenlandse Zaken om de inschrijving van de electriciteit te bekomen voor de vuurtoren van Oostende.

Algemeen Rijksarchief, Zeemacht, nr. 441.

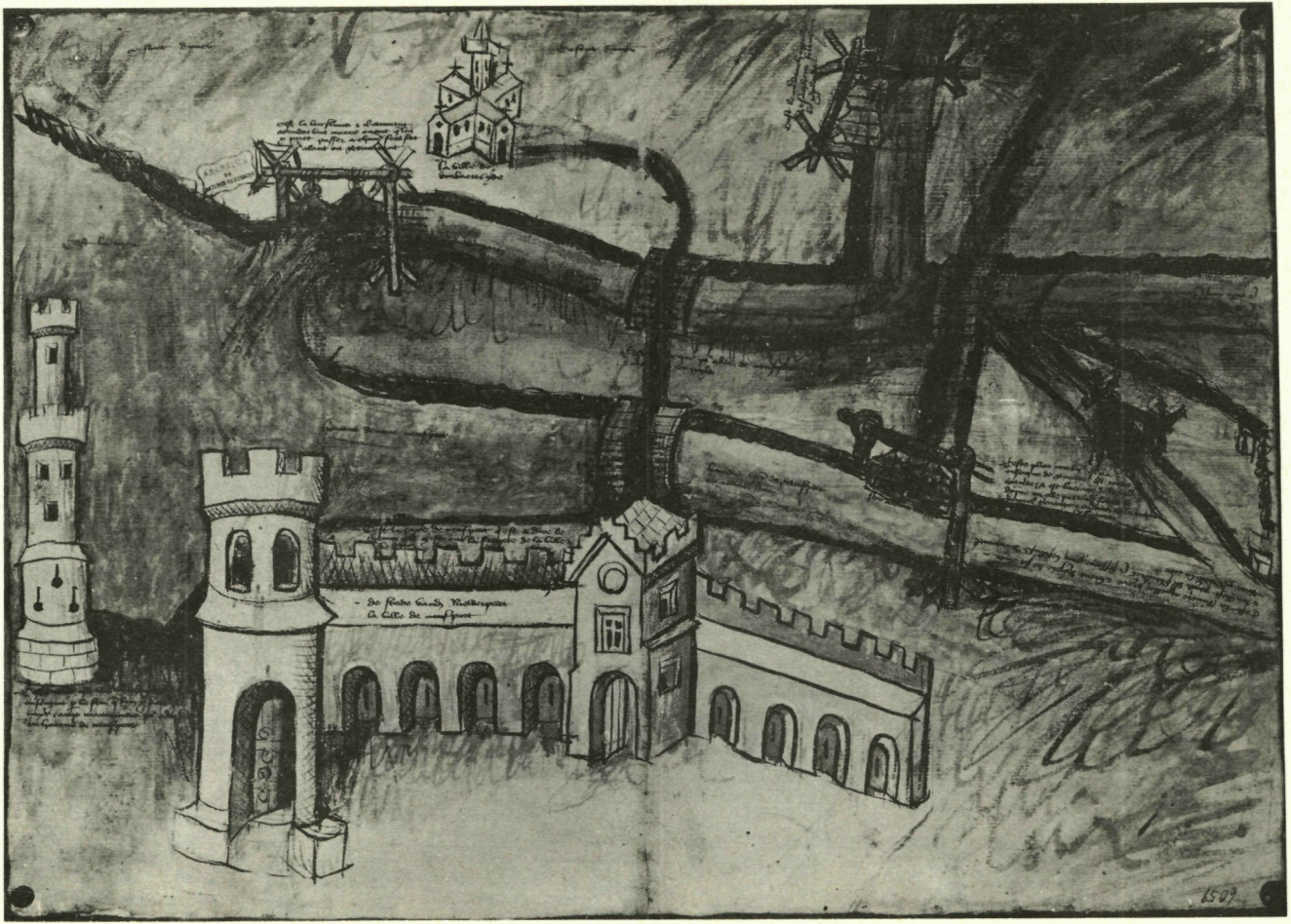

Cat. 63.

7. SLUIZEN

63. 1416.
Plan van de sluizen van Nieuwpoort.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen, inventaris in handschrift, nr. 6059 (ingelijst)

64. 1696-1699.
Rekening van Cornelis vanden Abeele, sluismeester, aangesteld voor de inning van de rechten op de «navires entrants et sortants» in de nieuwe sluis bij Nieuwpoort.

Rijksarchief Brugge, Registers van het Vrije, nr. 1688.

65. 1753.
Ontwerp in kleuren van de nieuwe sluizen en andere waterwerken te Slijkens, na het instorten van de oude in 1752, opgemaakt door H. Pulinx junior.

Rijksarchief Gent, Kaarten en plannen, nr. 1626 (255).

66. 6 september 1755.
Opmeting, verricht in opdracht van de gedeputeerden van de Staten van Vlaanderen, van de steenovens opgericht door Egied Bauwens met het oog op de bouw van de nieuwe sluizen te Slijkens (Bredene). Totaal aantal bakstenen: 1.161.245.

Algemeen Rijksarchief, Archief van de familie Bauwens, nr. 53.

67. 1757.
Gravure met plans en doorsnede van de nieuwe zeesluizen te Slijkens bij Oostende, die voor de eerste maal gebruikt wer-

den in 1757, opgedragen aan afgevaardigden van de Staten van Vlaanderen door de werkleiders A. Pulinx jr. en J.B. Malfeson.

Rijksarchief Gent, Kaarten en Plannen, nr. 907 (223).

68. juni 1775.
Plan in kleuren van de sluis te Nieuwpoort, opgemaakt ter gelegenheid van herstellingswerken in juni 1775.

Rijksarchief Gent, Kaarten en plannen, nr. 160.

69. 1777.
Plannen van een nieuw ontwerp van sluis, bestemd voor zeehavens, aangeboden aan de Keizerlijke en Koninklijke Academie voor Wetenschappen en Letteren te Brussel, getekend door A. Duval, luitenant-ingenieur.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen in handschrift, nr. 306, zes platen met handschriftelijke nota. Platen 2 en 4.

70. 1783.
Plan en doorsnede van een project van een nieuwe sluis die gebouwd zal worden in de noordelijke dijk van het kanaal van Ieper, ongeveer honderd roeden hoger dan de hoofdsluis bij Nieuwpoort en tegenover de bocht van de kreek van Nieuwendamme, getekend door Henri Pulinx, P. Everaert, Henri Liefmans, Philippe Verbrugghe en P.F. Lippens, ter gelegenheid van het onderzoek van het kanaal, ten einde de uit te voeren herstellingen vast te stellen.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen in handschrift, nr. 1477.

71. Omstreeks 1783.
Figuratieve kaart van een gedeelte van de IJzer in de omgeving van Nieuwpoort, opgemaakt ter gelegenheid van de herbouw van een sluis, opgericht krachtens een oktrooi van 21 mei 1643.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen in handschrift, nr. 1573.

72. 1784.
Plan van de nieuwe sluizen van het bekken van Plassendaal, dat dient om het kanaal van Oostende naar Brugge te verbinden met het kanaal van Nieuwpoort, opgemaakt om gevoegd te worden bij een rapport van kolonel de Bron, gedagtekend 30 maart 1785, en dat als titel draagt: «Mémoire sur l'établissement des écluses faites, pendant l'année 1784, dans le Franc de Bruges».

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen in handschrift, nr. 1469.

73. XVIIIe eeuw.
Plan in kleuren van de sluis van Blankenberge, genoemd «Speyen», gelegen ten noorden van de Oostendse vaart.

Rijksarchief Gent, Kaarten en plannen, nr. 153.

8. POLDERS EN WATERINGEN

A. ALGEMEENHEDEN

74. 27 mei 1107.
Robrecht II, graaf van Vlaanderen, en zijn echtgenote Clementia, schenken aan de abdij van Bourbourg het nieuwe land, genaamd *Sandeshoved* (oude benaming van Nieuwpoort), met de aanwassen die langsheen de IJzer kunnen gewonnen worden.

Uitgave: F. VERCAUTEREN, *Actes des Comtes de Flandre, 1071-1128.* (Koninklijke Commissie voor Geschiedenis, Brussel 1938), bl. 103, nr. 37.

75. Z. d. (1115).
Boudewijn VII, graaf van Vlaanderen, schenkt aan de abdij Voormezele een stuk land geheten *Harena* of *Sant,* gelegen te Oostende *(in orientali fine in Testrep).*

Uitgave: F. VERCAUTEREN, *op. cit.*, bl. 172, nr. 76.

76. 1133.
Diederik van de Elzas, graaf van Vlaanderen, restitueert aan de Sint-Pietersabdij te Gent de aanwassen gelegen te *Testrep,* waarvan de kastelein van Brugge zich meester gemaakt had.

Rijksarchief Gent, Sint-Pietersabdij, nr. 214.

77. 1171.
Filips van de Elzas, graaf van Vlaanderen en Vermandois, schenkt aan de broeders van de Orde der Tempeliers de tienden van de gronden die onlangs op de zee werden gewonnen en bouwland zijn ge-

worden, namelijk te Slijpe, Leffinge, Stene en Mariakerke bij Mannekensvere.

Uitgave: MIRAEUS en FOPPENS, *Opera diplomatica*, dl. II, bl. 1316.

78. 1173.

Filips van de Elzas, graaf van Vlaanderen en Vermandois, schenkt aan de Sint-Pietersabdij te Oudenburg al het land gelegen tussen de duinen van de IJzer en de zee te Westende (*Westenda de Testrep)*, mits betaling van een jaarlijkse cijns van een mark Vlaamse munt.

Uitgave: F. VAN DE PUTTE, *Chronique du monastère d'Oudenbourg* (Gent 1843), bl. 97, nr. XII.

79. 7 september 1244.

Johanna, gravin van Vlaanderen en Henegouwen, erkent het recht van de Onze-Lieve-Vrouwabdij te Bourbourg om dijken aan te leggen tussen de zee en de plaats genaamd *Fresdick* (in feite gaat het om de plaats geheten *Rietdick)* en onderwerpt ze aan de jurisdictie van de schepenen van Veurne.

Uitgave: L. GILLIODTS-VAN SEVEREN, *Coutumes des pays et comté de Flandre. Quartier de Furnes. Coutumes de la ville et châtellenie de Furnes*, dl. III, (Brussel 1897), bl. 54, nr. X.

80. 6 augustus 1246.

Margareta, gravin van Vlaanderen en Henegouwen, breidt de jurisdictie van de schepenen van Nieuwpoort uit over de plaats genaamd *Vloedgat*, gelegen bij de zee in de parochie Oostduinkerke.

Uitgave: L. GILLIODTS-VAN SEVEREN, *Coutumes des pays et comté de Flandre. Quartier de Furnes. Coutumes de la ville et du port de Nieuport*, dl. V (Brussel 1901), bl. 157, nr. IX.

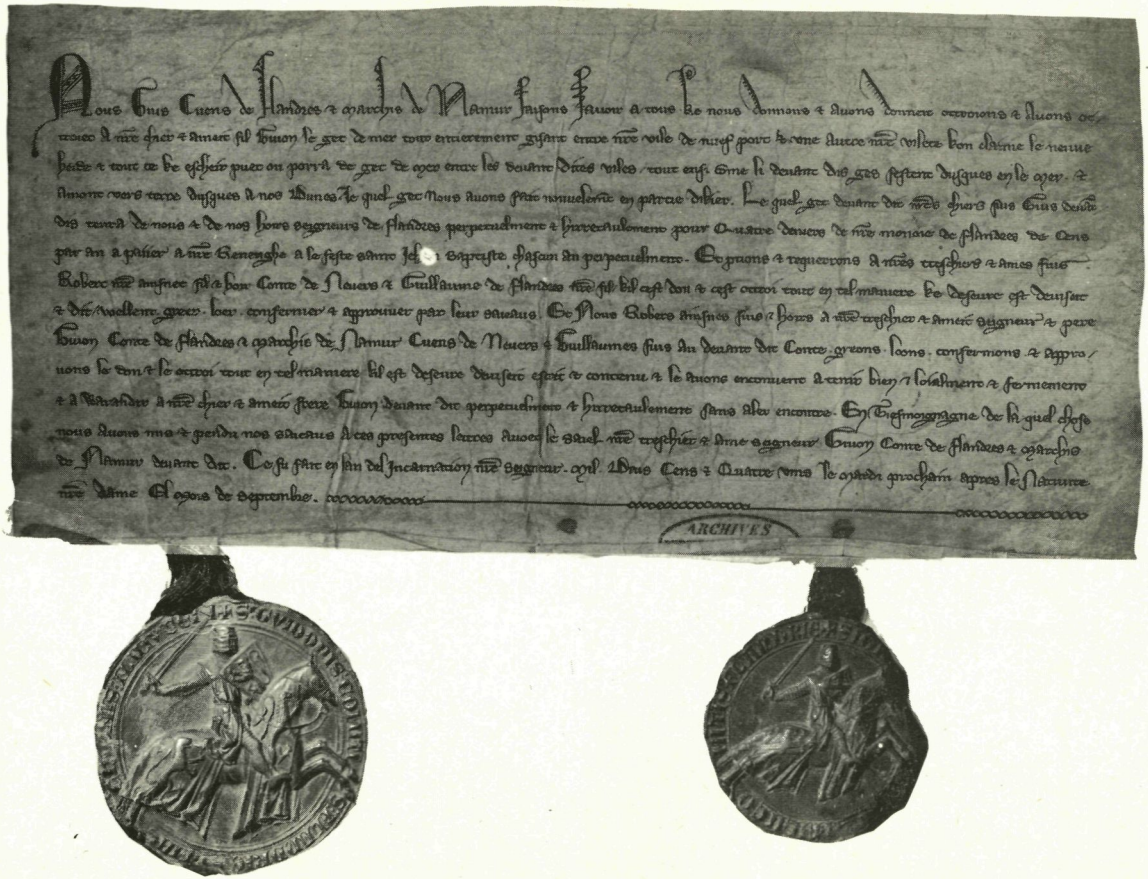

Cat. 82.

81. Februari 1272 (n. st.)
Margareta, gravin van Vlaanderen en Henegouwen, en haar zoon Gwijde, schenken aan de Onze-Lieve-Vrouwabdij te Bourbourg een op de zee gewonnen stuk land bij Nieuwpoort, genaamd *het Hemmekin.*

Uitgave: L. GILLIODTS-VAN SEVEREN, *Coutumes des pays et comté de Flandre. Quartier de Furnes. Coutumes de la ville et du port de Nieuport,* dl. V (Brussel 1901), bl. 162, nr. XIV.

82. 10 september 1280.
Gwijde van Dampierre, graaf van Vlaanderen en markgraaf van Namen, schenkt aan zijn zoon Gwijde van Namen een zeeaanwas die hij gedeeltelijk heeft laten bedijken, gelegen tussen Nieuwpoort en het dorp Nieuwe Yde.

Rijksarchief Namen, Charters van de graven van Namen, nr. 122.

83. 7 mei 1293.
Schepenen en gemeente van Nieuwpoort verklaren zich te zullen onderwerpen aan de arbitrage van de graaf van Vlaanderen in het geschil, dat ontstaan is tussen hen enerzijds, de abdij Ten Duinen en de abdij van Bourbourg anderzijds, betreffende het bouwen van een dijk door deze laatste op de grond geheten *Hem,* gelegen bij Nieuwpoort in de richting van de parochie Sint-Joris, geheten Nieuwland.

Rijksarchief Gent, Charters van de graven van Vlaanderen, Chronologisch gerangschikt supplement, nr. 177.

84. Z. d. (begin XIVe eeuw).
Klacht van de stad Damme gericht tot de graaf van Vlaanderen tegen de stad Sluis, die de rechten van Muide, Damme en andere Zwinstadjes miskent, zo wat betreft het recht van de maten, het stapelrecht, de jurisdictie van Muide op de Zwinwateren en het aanleggen van een polder door Jan van Namen ten nadele van de Zwinhavens.

Rijksarchief Gent, Charters van de graven van Vlaanderen, Chronologisch gerangschikt supplement, nr. 384.

85. 26 januari 1307 (n. st.)
Jan van Vlaanderen, graaf van Namen, maakt bekend dat hij aan de stad Nieuwpoort een polder heeft verkocht, welke is gelegen tussen de haven en de polder die toebehoort aan Jan van Belle. Die verkoop wordt goedgekeurd door zijn broeder Gwijde van Vlaanderen.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, Charters van Vlaanderen, eerste reeks, nr. 853.

86. 18 mei 1320.
Ysabeau van Gistel, echtgenote van Arnoud van Cysoing, scheldt de abdij van Oudenburg een rente kwijt die zij haar verschuldigd was op een nieuwe polder bij Lombardsijde, welke zij onlangs heeft bedijkt.

Rijksarchief Brugge, Charter met blauw nr. 6.780.

87. 31 oktober 1335.
De schepenen van het Vrije beslissen dat de watering van Lapscheure, in het poldertje, dat vroeger aan Pieter van Wulpen toebehoorde, over twee roeden «vorlant» mag beschikken om een dijk te consolideren.

Rijksarchief Brugge, Charter met blauw nr. 2029 (Vrije).

88. 22 april 1363.
Rugnota betreffende het land in de Ysenpolder in St. Baafs Oostburg, «nu ...verdronken».

Rijksarchief Brugge, Charter met blauw nr. 2659 (Vrije).

89. 27 januari 1414 (n. st.)
Jan zonder Vrees, hertog van Bourgondië en graaf van Vlaanderen, laat aan de lieden van de Rekenkamer te Rijsel, aan Jan Utenhove, ontvanger-generaal van Vlaanderen en Artesië, en aan Godefroid le Sauvaige, baljuw van het Water te Sluis, weten dat hij ingevolge een rekwest van de magistraat van Brugge, toelating heeft verleend tot het aanleggen van een stuwbekken voor het zeewater in de polder genaamd *'t Molenwater*, daar het kanaal van Damme naar Sluis verzand is.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, «Charters» bij de rekeningen der Audiëntie, II, nr. 25.

90. 7 maart 1414.
De stad Brugge erkent jaarlijks zesendertig schellingen verschuldigd te zijn aan de leprozen van de stad Damme, als cijns

voor de afstand van de helft van een polder, door deze laatste gedaan aan de stad Brugge, die hem nodig had voor de watervoorziening.

Rijksarchief Brugge, Charters van het Vrije, nr. 295.

91. 27 april 1443.
Vonnis van de schepenen van het Vrije in een betwisting tussen Oostende en de Watering van 's Heer Woutermansambacht, betreffende het graven van een kanaal doorheen de watering.

Rijksarchief Brugge, Charters van het Vrije, nr. 367.

92. 20 november 1444.
Vonnis van de schepenen betreffende dijkherstellingen in de wateringen van Vladsloambacht en Camerlinksambacht.

Rijksarchief Brugge, Charters van het Vrije, nr. 370.

93. 1448-1449.
Rekening van de ontvangsten van het domein van de vorst te Sluis. Men treft er de opbrengsten aan van de polders tussen Sluis en Damme, die erfelijk vercijnsd waren. Er wordt onder meer gezegd dat de inwoners van Brugge in het bezit zijn van de O.-L.-Vrouwpolder bij het Zwin, en dat zij hem onlangs gebruikten ter gelegenheid van het graven van de waterloop tussen Sluis en Damme. Er is ook sprake van een nieuwe polder gelegen «à la nouvelle mue», beschermd door dijken.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 7.167, f° 3 v° - 4.

94. 19 april 1540.
Pacht van drie of negen jaar van een polder in de parochie Westende, genaamd *Kaypolder* en gelegen bij de haven van Nieuwpoort, gegeven door de abdij van Oudenburg aan Andries Inghelants, mits 150 pond parisis 's jaars.

Rijksarchief Brugge, Charters van het Vrije, nr. 680.

95. 1567.
Kaart van schorren, dijken en kreken aan beide zijden van het *Lapscheurse Gadt* tot aan het *Papenpolderken*, te Lapscheure.

Rijksarchief Brugge, Kaarten Mestdagh, nr. 2289.

96. Eerste helft XVIIe eeuw.
Kaart van de Moreelspolder bij Nieuwpoort, toebehorend aan de erfgenamen van de heer van Wingene, met aanduiding van de sluizen.

Rijksarchief Brugge, Kaarten en plannen, nr. 674.

97. 1682.
Kaart van de IJzer vanaf het fort Nieuwendamme en de vaargeul van Nieuwpoort, met polders, dijken, waterlopen. Gezicht in vogelvlucht van de stad.

Rijksarchief Brugge, Kaarten en plannen, nr. 549.

98. XVIIe eeuw.
Plan van de polders ten oosten van Oostende, in het bijzonder de polder van Bredene, en van de grote dijk gebouwd in 1612.

Algemeen Rijksarchief, fonds de Limburg-Stirum, voorlopig karton 19, nr. 9.

99. XVIIe eeuw.
Kaart van de polders in het Oost-Vrije.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen, inventaris in handschrift, nr. 845.

100. 1715.
Figuratieve kaart van de watering Groot Reygaertsvliet.

Rijksarchief Brugge, Kaarten en plannen, nr. 520.

101. 1749.
Kaart van de Sinte-Katarinapolder bij Oostende, ingedijkt in 1746, met aanduiding van de eigenaars, wegen, kreken, enz.,

Rijksarchief Brugge, Kaarten en plannen, nr. 371.

102. 1756.
Plan en figuratieve kaart van verscheidene polders in het Brugse Vrije, in de omgeving van Watervliet, getekend door de landmeter P.J. d'Herbe, op verzoek van de grote gelanden van die polders.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen in handschrift, nr. 405.

103. Omstreeks 1760.
Figuratieve kaart van de Grote en Kleine Moeren en de kanalen en rivieren tussen Nieuwpoort, Veurne, Hondschoote, Sint-Winoksbergen, Duinkerken en de zee, vermoedelijk getekend ter gelegenheid van de drooglegging der Moeren door graaf d'Hérouville de Claye.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen in handschrift, nr. 2.005.

104. 1787.
Figuratieve kaart van de schor genaamd *Commandeursplate*, gelegen in de parochie Knokke, bedijkt in 1787 en aangekocht door Philippe-François Lippens, Pierre de Bock en Co, getekend door J.F. De Bruyn en F. Gillis ter gelegenheid van moeilijkheden gerezen tussen de regering en de nieuwe eigenaars van de schor betreffende haar oppervlakte.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen in handschrift, nr. 1579.

105. 1787.
Figuratieve kaart van de Gouverneurspolder, aangekocht door Philippe-François Lippens, dijkgraaf te Moerbeke, en Pierre de Bock, koopman te Gent, en bedijkt in 1787, getekend door J.F. Lammoire ter gelegenheid van het verzoek van de eigenaars gericht tot de regering om, bij de Godefroidpolder, een kleine sluis te mogen bouwen voor de afwatering van hun eigendommen.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen in handschrift, nr. 1582.

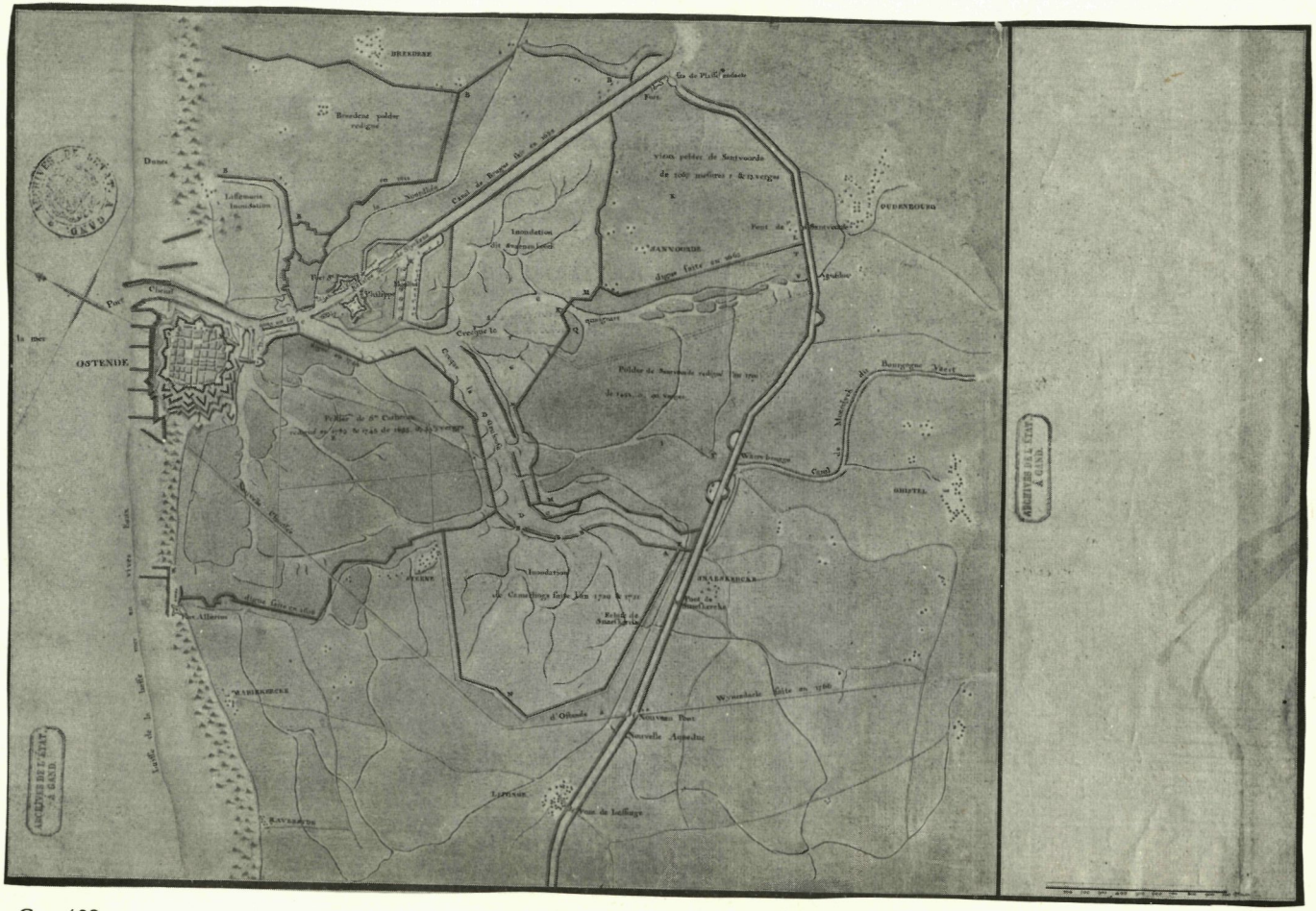
OSTENDE
la mer
Port
Chenal
Fort St Philippe
Digue
Dunes
Laffenaerie
Inondation
Breedene polder
BREEDENE
Canal de Bruges
Ecluse
Fort
Ecluse de Plaisance
Inondation
St Norbert
Polder de Mariakerke
Polder de Stuyvenberg
Polder de Ste Catherine
Polder de Mariakerke
Polder de Stuyvenberg
Canal de la Casemate
Canal de Ste Catherine
Canal de Mariakerke
Canal de Stuyvenberg
Canal de Slykens
Canal de Wynendaele
Canal de Wynendaele
Canal de Wynendaele

106. Tweede helft XVIIIe eeuw.
Kaart van de wateringen Eyensluys en Groot Reygaertsvliet, met aanduiding van de waterlopen, wegen, molens, hofsteden, enz.

Rijksarchief Brugge, Kaarten en plannen, nr. 666.

107. XVIIIe eeuw.
Algemeen overzicht van de in Vlaanderen en Brabant ondernomen inpolderingen, met hun oppervlakte en de datum van verstrijken van hun oktrooi.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, Karton 660/661l.

108. XVIIIe eeuw.
Plans en profielen van drie te bouwen sluizen bij het fort Nieuwendamme, in de polders van Zandvoorde en van het Hazegras.

Rijksarchief Brugge, Kaarten en plannen, nr. 349.

109. XVIIIe eeuw.
Gedrukte kaart in kleuren van Oostende en omgeving, t.t.z. Bredene,Oudenburg, Gistel, Leffinge, Raversijde en Mariakerke, met aanduiding van de polders, wegen, kanalen, sluizen, dijken en hun datering.

Rijksarchief Gent, Kaarten en plannen, nr. 608.

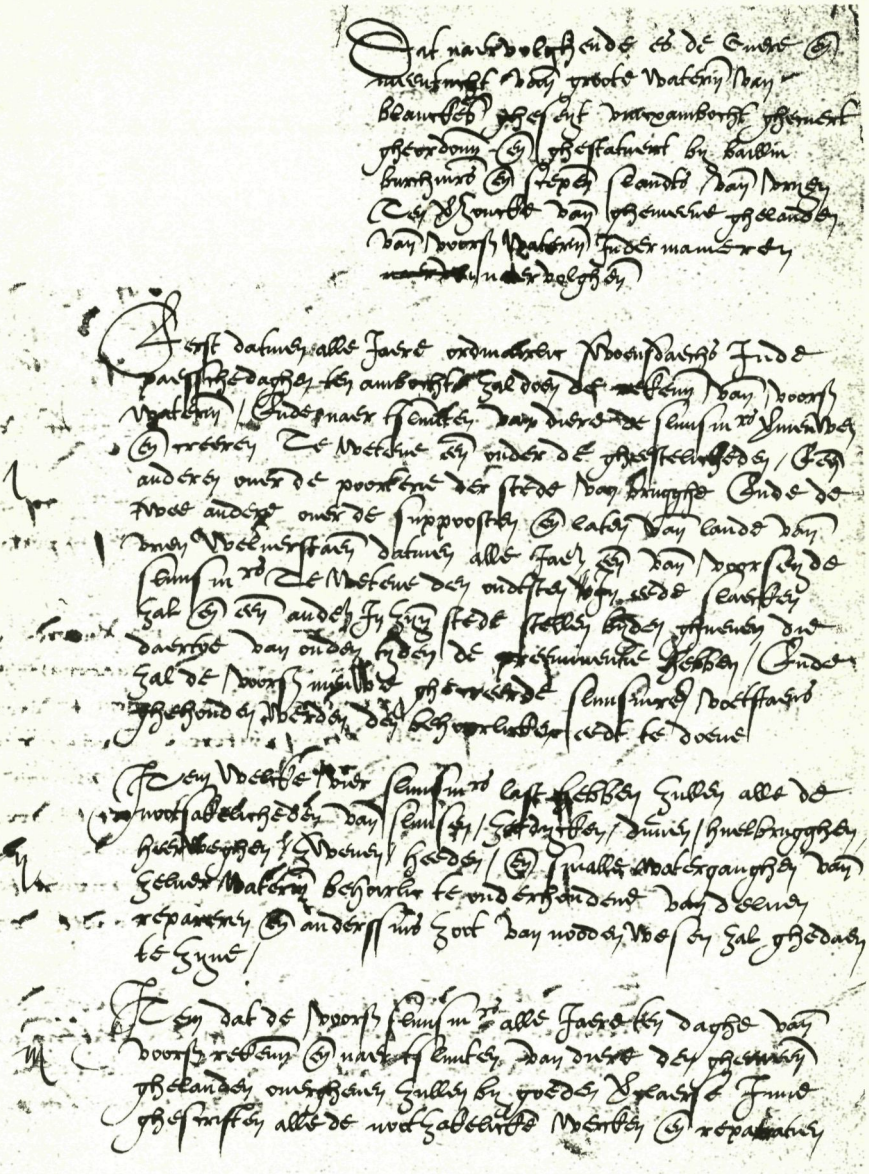

Cat. 112.

110. 1877.
Kaart van de Grote Westwatering van Veurne, gevormd door de wateringen van Kamerlinckx Ambacht, Gistel Ambacht, West over de Ware, Zevekote Hoek en Eernegem, waarvan de vereniging door koninklijk besluit van 1856 goedgekeurd werd.

Rijksarchief Brugge, Kaarten en plannen, nr. 735.

B. WATERING VAN BLANKENBERGE

111. 1407-1409.
Rekening van de watering van Blankenberge.

Rijksarchief Brugge, Watering van Blankenberge, nr. 56.

112. 1563.
Keure van de watering van Blankenberge.

Rijksarchief Brugge, Watering van Blankenberge, nr. 1.

113. 3 november 1598.
Memorie opgesteld door Georges de Montmorency, baljuw van Brugge, en de leenmannen van de Burg van Brugge, betreffende de verkoop van twee lenen door Jean Anchemant aan de watering van Blankenberge.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, Acquiten van de Rijselse Rekenkamer, karton 50.

114. 1670.
Figuratieve kaart van de wateringen van Blankenberge, Eyensluys, Groot Reygaertsvliet en Volkaertsgate. Interessant om reden van de gezichten op de dorpen Oudenburg en Dudzele, alsmede voor de verdediging van de kust en het Zwin. Voorgelegd in een proces van de watering Eyensluis tegen de Vier Leden van Vlaanderen, wegens de golfbrekers van Blankenberge.

Rijksarchief Brugge, Kaarten en plannen, nr. 664.

115. 1416-1715.
Cartularium van de Watering van Blankenberge.

Rijksarchief Brugge, Watering van Blankenberge, nr. 5.

116. 13 januari 1788.
Uiteenzetting van de principes die de Directeurs van de Watering van Blankenberge hebben geleid bij de keus en het gebruik van de werken geschikt om het land te vrijwaren.

Rijksarchief Gent, Staten van Vlaanderen, nr. 1758. Gedrukte brochure, in het Frans.

117. 1895.
Overeenkomst tussen A. Vanden Berghe, burgemeester van Wenduine, en G. Notebaert, burgemeester van Blankenberge, betreffende de afwatering van Blankenberge op het grondgebied van Wenduine.

Rijksarchief Brugge, Gemeentearchief Wenduine, nr. 843.

9. VERSTERKINGEN

118. 1393-1394.
Rekening van Pierre de la Tanerie, raadsheer van Filips de Stoute, hertog van Bourgondië en graaf van Vlaanderen, van de versterkingswerken uitgevoerd aan de kerk van Sint-Laureins te Nieuwpoort. Vermelding van de betalingen aan de metsers gedurende de maand september 1394.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 26.705, f° 11.

119. 1593-1600.
Rekening van Pierre de Muelenaere van zijn beheer als wachter van de artillerie en de munitie van de stad Diksmuide. Men vindt er een inventaris van het geschut, het buskruit en de andere munitie welke zich op 3 augustus 1593 te Diksmuide bevond, volgens inlichtingen verstrekt door Tillo de Lison.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 26. 209, f° 8 bis r°.

120. 1620.
Rekening van Remy de Vos, ontvanger van de penningen bestemd voor de versterkingswerken aan de stad en de haven van Oostende. Betalingen voor ladingen stenen aangevoerd over zee uit Boulogne.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 26.793, f° 101.

121. 4 augustus 1647.
Bevel aan Louis Hooff, ontvanger van de licenten en de versterkingen in het kwartier van Nieuwpoort, zich naar Brugge

te begeven om van de Staten en de Vier Leden van Vlaanderen de som van 38.946 florijnen 12 stuivers in ontvangst te nemen, waarvan 25.000 florijnen dienen gebruikt te worden voor de versterkingen van de stad Nieuwpoort en van het fort van Nieuwendamme en de rest voor betaling van de troepen.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, Acquiten van de Rijselse Rekenkamer, port. 492.

122. 1655.
Tweemaal het fort, genoemd Vierboet, bij Nieuwpoort.
Met onderaan op kleiner formaat de oude dijk en het moeras ontstaan door het indijken van de kreek, links onder de galg, rechts een deel van de haven.

Rijksarchief Gent, Kaarten en plannen, nr. 1767 (297).

123. 1698.
Plan van het fort de Knocke met aanduiding van de geïncorporeerde gronden tussen 1678 en 1698.

Rijksarchief Brugge, Kaarten en plannen, nr. 32.

124. Tweede helft XVIIIe eeuw.
Project om de Sluis en de Sinte-Katarinadijk te Oostende te overdekken zonder dat de vijand er groot voordeel zou kunnen uit halen.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen in handschrift, nr. 2703.

10. OVERSTROMINGEN

125. 15 maart 1335 (n.st.).
De burgemeesters en schepenen van de stad Blankenberge maken bekend dat, om reden dat hun parochiale kerk, geheten O.-L.-Vrouw van Scarphout met het aangrenzend kerkhof bedreigd worden door de overstroming en de «kracht van het zeewater», de graaf van Vlaanderen, Lodewijk van Nevers, een terrein geheten «de Ghentele» ter beschikking heeft gesteld voor het bouwen van een nieuwe kerk met kerkhof. Daar de graaf verlangt dat jaarlijks een plechtige mis wordt opgedragen voor zijn zielerust, die van zijn vrouw en van zijn zoon Lodewijk, beloven zij dat de inwoners er zullen voor waken dat zijn wens geëerbiedigd wordt en zij verzoeken de bisschop van Doornik, van wie de kerk van Blankenberge afhangt, om bevestiging.
De akte waarbij de vicaris van de bisschop van Doornik het opdragen van de mis goedkeurt is gehecht aan de akte van de schepenen van Blankenberge.

Algemeen Rijksarchief, Charters van Vlaanderen, eerste reeks, nr. 2424.

126. 9 augustus 1335.
De burgemeesters, schepenen en gemeente van de stad Oostende oorkonden dat men, tengevolge van de overstromingen en de kracht van het zeewater, verplicht is de huidige parochiekerk toegewijd aan Sint Pieter en het kerkhof op een andere plaats op te richten. Daartoe heeft de graaf van Vlaanderen afstand gedaan van al de rechten, die hij bezat op een stuk grond, groot ongeveer een gemet, geschonken aan de stad Oostende door Jacques de Cotheem, palend aan de gronden van Renier Waghe-

nare, Wouter zoon van Hendrik, Hendrik zoon van Hendrik, Pieter Covent en vrouw Dont genaamd Jacqueme.
De inwoners van Oostende zullen deze grond doen zegenen en wijden om er de parochiekerk en het kerkhof herop te richten. De graaf heeft het verlangen uitgedrukt dat ter herinnering aan deze gunst er voor hem, zijn vrouw Margareta, gravin van Vlaanderen, dochter van de koning van Frankrijk, en voor hun zoon Lodewijk jaarlijks een plechtige H. Geestmis zou opgedragen worden, zolang zij in leven zijn, en na hun dood een jaarlijkse requiemmis, te celebreren door de pastoor en de kapelaan daags na de verjaardag van de kerkwijding. De bovengenoemde burgemeesters en schepenen verbinden er zich toe aan dit verlangen te voldoen en de bisschop van Doornik te verzoeken de pastoor en de kapelaan van de nieuwe kerk schriftelijk te vragen deze mis te celebreren.

Rijksarchief Gent, Charters van de graven van Vlaanderen, Fonds de Saint-Genois, nr. 1690.

127. 3 oktober 1335.
Andries, bisschop van Doornik, keurt de schenking goed van een stuk grond gedaan door Jacques de Cotheem, ten einde er de kerk en het kerkhof van Oostende (Ostende Testrep), welke door de overstromingen van de zee volledig verwoest werden, te herbouwen. Daar deze grond door de graaf van Vlaanderen, Lodewijk van Nevers, vrij werd gemaakt van alle rechten die hij er op bezat, stemt hij er in toe dat jaarlijks een mis zal worden opgedragen voor de zielerust van de graaf, zijn echtgenote en zijn zoon Lodewijk.

Algemeen Rijksarchief, Charters van Vlaanderen, eerste reeks, nr. 1680.

128. 1394.
Filips de Stoute, hertog van Bourgondië en graaf van Vlaanderen, geeft verscheidene personen opdracht een onderzoek in te stellen naar de schade geleden door de inwoners van Oostende ingevolge de overstromingen van de zee.

Algemeen Rijksarchief, Charters van Vlaanderen, tweede reeks, nr. 374.

129. Omstreeks 1400.
Filips de Stoute, hertog van Bourgondië en graaf van Vlaanderen, neemt maatregelen in verband met de schade aangericht door de overstromingen op het eiland Cadzand.

Algemeen Rijksarchief, Charters van Vlaanderen, tweede reeks, nr. 445.

130. 7 januari 14(19) (n.st.)
Jan zonder Vrees, hertog van Bourgondië en graaf van Vlaanderen, oorkondt dat, aangezien de dijken die voor de stad Oostende liggen tegenover de zee (*sur le bort de la plaine mer*) meerdere malen door de overstromingen doorbroken werden, hetgeen grote schade voor gevolg had, hij de burgers van die stad vrijstelt van tol in geheel Vlaanderen. De akte regelt eveneens de vernieuwing van de stadsmagistraat.

Algemeen Rijksarchief, Charters van Vlaanderen, eerste reeks, nr. 877.

131. Februari 1438 (n.st.)
Filips de Goede, hertog van Bourgondië en graaf van Vlaanderen,

maakt bekend dat de inwoners van Oostende hem een verzoekschrift hebben toegestuurd waarin zij uiteenzetten dat zij reeds van hertog Filips de Stoute toelating hebben bekomen om het rechtsgebied van de schepenbank uit te breiden, daar de zee de kustlijn voortdurend doet teruglopen en stadsgrond inpalmt. Daar die toestand voortduurt doet de hertog afstand van zijn rechten op een terrein meer landwaarts gelegen, ten einde het mogelijk te maken een nieuwe kerk met kerkhof te bouwen.

Algemeen Rijksarchief, Charters van Vlaanderen, eerste reeks, nr. 1694.

132. 1 april 1475.
Vrijstelling van taks, door Karel de Stoute verleend, voor allen die schade hebben geleden bij de recente overstroming veroorzaakt door de dijkbreuken voor de polder «Zwarte Gat».

Rijksarchief Brugge, Charters van het Vrije, nr. 437.

133. 8 april 1533 (n. st).
Karel V beveelt dat een som van tienduizend vijfhonderd florijnen zal besteed worden aan de herstelling van de dijken van de stad Oostende, welke vernield werden door de overstromingen van 5 november 1530 en 2 november 1532. Daarenboven zal een som van elfduizend vijfhonderd florijnen verdeeld worden tussen de wateringen van 's Heer Woutermansambacht, in het Brugse Vrije, en de stad Oostende.
Deze verordening is gekopieerd aan het hoofd van de rekening van Inghelraem van Bambeke in verband met zijn beheer, gedurende de jaren 1533-1535 van de gelden bestemd voor de herstel-

ling van de dijken in het Brugse Vrije in de nabijheid van Oostende.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 27797, f° 1 v° - 2.

134. 1537-1538.
Rekening van Lauwereijns van Essen, ontvanger van de werken te Oostende, van het beheer van de gelden bestemd voor de herstelling van de sluizen, de kaaien, de dijken en van andere stadsgebouwen tijdens het jaar 1537.
Betaling gedaan aan Jan Piers voor herstellingswerken aan de kade voor het huis van Jeronimus Olmers.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, 27.768, f° 14.

135. 1394-1617.
Twee oorkonden die ons inlichten over de overstromingen die Wenduine, en meer bepaald de bezittingen van het St.-Janshospitaal te Brugge hebben getroffen. De tweede tekst leert ons tevens dat te Wenduine een schuilhaven voor de vissers bestond. De havengeul werd beschermd door twee hoofden, het klein en het groot of Bouden Hamenshoofd. De vissers moeten daarbij een havengeld betalen aan het St.-Janshospitaal. Nochtans moet de havengeul in de XVIe eeuw verzand zijn en blijft in het begin van de XVIIe eeuw geen spoor meer over van de havenhoofden.

Rijksarchief Brugge, Charters met blauw nr. 2733 (a° 1394) en 8053 (a° 1617).

136. 1714.
Kohier van de percelen, gelegen in het Brugse Vrije en overstroomd door de zee in 1708. Veel percelen zijn overstroomd gebleven tot 1714.

Rijksarchief Brugge, Registers van het Vrije, nr. 594.

137. Omstreeks 1767.
Plan van een gedeelte van de versterkingen van de stad Oostende met aanduiding van de schade aangericht door de springvloed van 2 januari 1767, opgemaakt door de conducteur en ingenieur Fisco om gevoegd te worden bij een omstandige memorie, opgesteld door de afgevaardigden van de Staten van Vlaanderen, betreffende de maatregelen die dienen genomen te worden om de vesting voor nieuw onheil te behoeden.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen in handschrift, nr. 1666.

138. Omstreeks 1773.
Plan opgemaakt om de schade aan te tonen welke de orkaan van 15 en 16 november 1773 aan de haven van Oostende veroorzaakte.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen in handschrift, nr. 1435.

139. 1783-1785.
Register van administratieve stukken en rapporten betreffende de werken aan vijf zeesluizen met de bedoeling het Noorderkwartier van het Vrije te vrijwaren tegen de overstromingen.

Rijksarchief Brugge, Registers van het Vrije, nr. 603.

140. XVIIIe eeuw.

Deze figuratieve en historische kaart in kleuren geeft de toestand weer van Noordelijk Vlaanderen en Zeeland bewester Schelde ten tijde van Gwijde van Dampierre, graaf van Vlaanderen, en vermeldt nog: «int jaer 1173 was soo grooten water dat den dijck deurbrack tot Damme dat men daer noomde Honsdamme ende de Wielingen braecken deur int jaer 1377 den 12 dach van november ten tijde van Graef Lodewijck van Maele die leefde anno 1370, de naervolghende prochien; Den Piet, de stede van Biervliet, Willemine cloos-ter, Bentille, Roeselare, Isendijcke, Hellemare, Schoondijck, Gaternisse, Ste Niclaes, Ste Margriete, Oostmanskerche dat men nu noempt Ormanscapelle, St. Jans in de Woestijne, Ste. Cathelijne, Hamer, Cunkerck nu Cauwerkercke, Watervliet, Nivelle, Huyghesvliet, Bochaut ende Volmerbeek».

Rijksarchief Gent, Sint-Baafs, B. kaart 59.

II. ECONOMISCHE BEDRIJVIGHEID

1. «HAVENPOLITIEK»

A. ALGEMEENHEDEN

141. 26 januari 1688.
Octrooi waarbij Karel II, koning van Spanje, aan de Staten van Vlaanderen het convooirecht verleent van 1°/° op de inkomende en 1/2 °/° op de uitgaande goederen, respectievelijk van en naar Spanje, mits zij instaan voor het onderhoud der convooischepen en op voorwaarde maandelijks 2.000 gulden te betalen voor het onderhoud van de havens van Oostende en Nieuwpoort «ten advenante van achtien duysent guldens t'siaers voor die van Ostende ende ses duysent voor die van Nieuport».

Rijksarchief Gent, Staten van Vlaanderen, Charters, ad annum.

142. 1719.
«Moyens pour rétablir le commerce et la navigation des Pays-Bas... sous le règne de Charles VI...», 2de deel, geschreven door G.H. te Wenen in 1719. Ten einde geen beroep meer te moeten doen op de Hollanders beveelt de auteur de handel aan met Portugal en de Hanzesteden, daar eerstgenoemd land de producten uit Oost-Indië levert, de tweede alle voedingsmiddelen. Artikel 78 à 82 en 86 handelen over de haringvisserij in de Noordzee en de organisatie van de vishandel.

Algemeen Rijksarchief, Manuscriptenverzameling, nr. 826 bis.

143. 1756.
«Précis des remontrances faites à son Altesse Royale aux mois de mars et d'avril 1756 par les magistrats de la ville et du Franc

de Bruges contre le projet de déclarer Ostende port-franc et pour obtenir cette faveur exclusivement à Bruges». De auteur weerlegt de opwerpingen tegen de oprichting van een vrijhaven te Brugge (fos 4 v° à 9). Hij handelt over het onderhoud van de haven van Oostende, welke hij in lovende bewoordingen beschrijft, en weidt langdurig uit over de schorren, polders en sluizen (fos 11 à 19). Verder beschrijft hij nog de haven van Duinkerken en haalt, met betrekking tot die haven, een uittreksel aan uit de registers van de Raad van State (fos 21-25).

Algemeen Rijksarchief, Manuscriptenverzameling, nr. 850 c.

144. 11 juni 1781.
Reglement van de Raad van Financiën betreffende het lossen van de koopwaren die van over zee Oostende bereiken, alsmede de douanerechten en formaliteiten.

Algemeen Rijksarchief, fonds de Merode Westerloo, VM 4.039, gedrukt.

145. 1781.
Verslag over het plan van Gaudran om schepen uit Oostende te doen deelnemen aan de slavenhandel op de Franse Antillen. Er werd hieraan geen gevolg gegeven.

Algemeen Rijksarchief, Sekretarie van State en Oorlog, lias 2.152, nr. 43.

146. 1781.
«Mémoire sur les rivières et les canaux en général et sur

ceux de la Flandre en particulier présenté à Son Altesse Monseigneur le Gouverneur Général des Pays-Bas en 1781». De auteur, Théodore Augustin Mann, kanunnik te Kortrijk, lid van de Academie te Brussel, richt zijn verhandeling, aangevangen in 1774, tot de prins de Starhemberg. Na Vlaanderen te hebben afgeschilderd als de rijkste provincie, dank zij haar klimaat, dat nochtans overdreven vochtig is, handelt hij over het stelsel van kanalen en sluizen en over de rol van de getijen. Ook weidt hij uit (bl. 114-115) over de getijen tussen Duinkerken en Oostende en ter hoogte van Westkapelle en Texel.

Algemeen Rijksarchief, Manuscriptenverzameling, nr. 871.

147. 1781.
G. Caude, handelaar uit Oostende, vraagt de bescherming van de regering om zijn schepen naar Suriname en Curaçao te zenden.

Algemeen Rijksarchief, Sekretarie van State en Oorlog, nr. 2.152, dossier 17.

148. 20 juni 1783.
Geheime onderrichtingen voor de baron de Beelen, raadsheer en griffier van de Raad van Financiën, gezonden naar het Congres van de Republiek der Verenigde Staten, ten einde handelsbetrekkingen met dit land tot stand te brengen. Artikel 7 van die inventaris schrijft voor van alle gelegenheden gebruik te maken om de voordelen van de Vlaamse havens en het belang van Oostende in het licht te stellen.

Algemeen Rijksarchief, Secretarie van State en Oorlog, nr. 2.162.

149. 1787.

Verhandeling die aantoont dat de Staten-Generaal van de Zeven-Provinciën geen enkel recht meer bezitten om de scheepvaart en de handel van de inwoners van de Oostenrijkse Nederlanden te hinderen en deze te beletten nieuwe bezittingen te verwerven in Oost- en West-Indië, op de kusten van Azië, Afrika en Amerika, geschreven door de Rancour gezeid Wyns de Raetshoven, heer van Jenneville. Steunend op het Verdrag van Munster (1648) en dat van Fontainebleau (1785) besluit de auteur dat de Oostenrijkse Nederlanden het recht van vrije scheepvaart genieten onder borgstelling van Frankrijk.

Algemeen Rijksarchief, Manuscriptenverzameling, nr. 873.

150. XVIIIe eeuw.

Algemeen project om de provincies Vlaanderen en Brabant voor immer te verzoenen op handelsgebied. Er wordt o.m. voorgesteld:

3° volledige vrijheid te verlenen aan het verkeer van Oostende naar Antwerpen, Mechelen, Leuven, Brussel en omgekeerd;

9° de haven van Oostende in goede staat te houden als «de sleutel en de ziel» van het land;

17° de zeevisserij te beschermen en aan te moedigen te Brugge, Blankenberge, Oostende en Nieuwpoort.

Algemeen Rijksarchief, Manuscriptenverzameling, nr. 852.

B. OOSTENDE

151. 1551-1552.
Detailrekening van Lauweryn van Essen, ontvanger van een 1/2 percent op de in- en uitvoer te Oostende van 12 november 1551 tot 12 januari 1552.
De scheepvaart betreft vooral Engeland. Worden uitgevoerd: stoelen, haring, appelen, wortelen, hop, zout; en ingevoerd: Engels bier.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, karton 263 B.

152. 1579-1580.
Rekening van Nicaise le Roy van de inning van de nieuwe belasting geheven, krachtens het octrooi van 31 december 1562, op de vreemde schepen die de haven van Oostende binnenvaren en op de Engelse bieren, en die moet dienen voor het onderhoud van de takkenbossen (ryshoofden) op de dijken van de vaargeul.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 37.581, f° 3.

153. 1659.
«Korte beschrijving van de stad en de haven van Oostende en van wat Michael Florencio Van Langren, Kosmograaf en Wiskundige van Zijne Majesteit, heeft voorgesteld, sedert het jaar 1627, om genoemde stad te versterken en de haven geschikter te maken voor zeeschepen en bijgevolg Vlaanderen bij de internationale handel te betrekken door middel van de scheepvaart», enz.

Algemeen Rijksarchief, fonds de Merode Westerloo. La 1616, brochure.

154. 1696.
Rekening van het schip Flandria uit Oostende vertrokken op 30 augustus 1696 met bestemming Cadix.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 50.476.

155. Omstreeks 1750.
Memorie betreffende de herstellingen die zouden dienen uitgevoerd te worden aan de haven en de versterkingen van Oostende, met plan.

Algemeen Rijksarchief. Manuscriptenverzameling, nr. 945.

156. Na 15 oktober 1778.
Nota om een antwoord te formuleren op diegene welke door de residerende Engelse minister Fitzherbert overgemaakt werd aan het Gouvernement-Generaal der Nederlanden op 15 oktober 1778, in verband met een betwisting. Zij bevat inlichtingen over het loodswezen aan de kust en de lichtbakens van de haven van Oostende.

Algemeen Rijksarchief, Privé Raad, Oostenrijks tijdvak, nr. 1.172 A.

157. 28 april 1781.
Verslag van het Comité voor Zeehandel over het ontwerp het dok van Oostende te vergroten en een terrein in de Sint-Catharinapolder bij de stad te voegen om er een scheepstimmerwerf op te richten.

Algemeen Rijksarchief, Sekretarie van State en Oorlog, nr. 2151, dossier 8.

158. 4 juni 1781.
Extract uit «De Gendsche Gazette» met een lijst van de schepen die de haven van Oostende binnenvaarden op 30 mei 1781.

Algemeen Rijksarchief, Raad van Financiën, nr. 4.376.

159. September 1781.
Tabel van de zeebrieven afgeleverd door de griffie van de stad en haven van Oostende in de maand september 1781. Zij vermeldt de data, de namen van de reders, hun titels en woonplaats, de namen van de kapiteins, de namen en de tonnemaat van de schepen, alsmede het type van schip: sloep, fregat, brigantijn, galjoot, enz.

Algemeen Rijksarchief, Privé Raad, Oostenrijks tijdvak, nr. 683 B.

160. September 1791.
Plan in kleuren van de peilingen in de haven van Oostende, uitgevoerd door J. de Brock en E.J. van Loo.

Rijksarchief Gent, Kaarten en plannen, nr. 906 (222).

161. Tweede helft XVIIIe eeuw.
Plan van de situatie van de stad en de haven van Oostende, tot aan het kanaal van de manufactuur der molens.

Rijksarchief Brugge, Kaarten en plannen, nr. 652.

162. XVIIIe eeuw.
Plan van de haven van Oostende, door C.A. Desfossez.

Rijksarchief Brugge, Watering van Blankenberge, port. 53 / XXXII.

163. XVIIIe eeuw.
«Memorie om aan te toonen: 1. de voorvallen, de natuer ende agentschappen van de haven van Ostende; 2. de waere oorsaeck ende redenen waerdoor deze haven verdorven wort; 3. de middelen op wat manier daer teghens soude konnen worden gheremedieert».

Algemeen Rijksarchief, fonds de Merode Westerloo. H 557.

164. 1930-1936.
Register van in- en uitvaren in de haven van Oostende.

Algemeen Rijksarchief, Zeemacht, nr. 930.

C. NIEUWPOORT

165. XVIIe eeuw.
Plan van de haven van Nieuwpoort, met een ontwerp van de aan te brengen veranderingen.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen in handschrift, nr. 2.577, twee bladen.

166. Begin XVIIIe eeuw.
Plan op perkament van de haven van Nieuwpoort.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen in handschrift, nr. 293.

167. Z.d. (1722).
«Représentations de ceux de Nieuport au sujet de leur havre et port, et moyens pour le retablir». Dit stuk stelt voor om van Nieuwpoort een vrijhaven te maken naar het voorbeeld van Duinkerken. Er is ook een verhandeling aan toegevoegd, waarin wordt aangetoond dat de afvoer van het water van de streek door de sluis van Ieper nadelig is voor de haven en de kaaimuur van Nieuwpoort.

Algemeen Rijksarchief, fonds de Merode Westerloo, H 557.

168. 25 mei 1781.
Verhandeling opgesteld door Théodore Augustin Mann, kanunnik te Kortrijk en lid van de Academie te Brussel. De auteur werd door de prins de Starhemberg, gouverneur-generaal van de Nederlanden, om advies gevraagd betreffende een project tot verbetering van de haven van Nieuwpoort, ten einde zowel de afvoer van het water uit de streek te vergemakkelijken als de zeehandel te bevorderen.

Algemeen Rijksarchief. Manuscriptenverzameling, nr. 944.

169. Oktober 1781.
Plan dat de loop van de haven van Nieuwpoort voorstelt tot aan de zee, met de rede en de sluizen, getekend door de Iste luitenant en ingenieur de Gault, met aanduiding van de ontworpen verbouwingen.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen in handschrift, nr. 1.403.

170. 13 mei 1833.
Vertoog gericht tot Leopold I, dat aantoont hoe zeehandel en visserij immer de enige bron van welstand vormden van de stad Nieuwpoort en waarin hij verzocht wordt werken te doen uitvoeren om de haven te bevorderen.

Algemeen Rijksarchief, Kamers van Koophandel, nr. 224.

171. Brussel, 1874.
Project voor de bouw van een eersterangszeehaven te Nieuwpoort: «De la nécessité de prévenir les inondations dans la Flandre Occidentale en créant un port de mer de premier ordre à Nieuport. Projet de MM. le Baron Coppens, à Bruxelles, et Amédée Guislain, banquier et vice-consul de Perse à Ostende, demandeurs en concession».

Drukwerk.

172. Brussel, 1874.
TACKELS C.J., *Nieuport port de mer de premier ordre* (Brussel 1874).

D. ZEEBRUGGE

173. Brussel, 1876-1877.
CAMBRELIN A.-L., *Port de Nieuw-Antwerpen près de Heyst* (2 dln).

174. Brussel, 1883.
VISART, Amédée, *Un port en eau profonde sur le littoral belge.*

E. BRUGGE

175. Brugge, 1907.
ALBUM SOUVENIR. *Fêtes d'inauguration des Ports de Bruges, 1907.*

2. HANDEL

A. ALGEMEENHEDEN

176. 1441 - 1442.
Rekening van de inning van de tolrechten te Damme en te Sluis, alsmede van de rechten op de kaakharing die te Damme aankomt, op de tonnen Hamburgs bier en op andere bieren.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 22.597, f° 1.

177. 1542-1543.
Rekening van Maximilien l'Apostele van de inning van het recht van 6 °/° geheven op de invoer in de havens van Sluis, Duinkerken, Nieuwpoort en Oostende. Te Oostende werd de inning gedaan door Michiel Sneyens.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 23.502, f° 8 r°.

178. 1663 - 1664.
Rekening van Jean-Baptiste d'Huilebroucq, algemeen ontvanger van de grote tol van Vlaanderen, welke geheven wordt in de Vlaamse zeesteden, in dit geval Gent, Brugge, Oostende, Nieuwpoort en Sint-Winoksbergen. Het totaal (afgerond) van de ontvang-

sten bedraagt 18.280 ponden, verdeeld als volgt over de genoemde steden : Gent 10.739 ponden, Brugge 855 ponden, Oostende 6.485 ponden, Nieuwpoort 200 ponden en Sint-Winoksbergen niets.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 22.284, f° 6 v° - 7.

179. 1666 - 1667.
Rekening van Paul Cobrisse, heer van Aarsele, aangesteld tot het innen van 1/4 percent op al de waren die te Brugge, Oostende en Nieuwpoort binnen- en buitengaan.

Rijksarchief Brugge, Registers van het Vrije, nr. 2014.

180. 1790 - 1791.
Rekening van François André, ontvanger van de invoer-, doorvoer- en uitvoerrechten en de konvooi-, tol- en opslagrechten in de bureaus van het douanedepartement Nieuwpoort (Nieuwpoort, Veurne, Adinkerke, Houtem en Diksmuide). Op 13 november 1790 vond brigadier Frouchart, van het bureau van Adinkerke, in het bezit van een man die verklaard had niets te vervoeren, koperen knopen, drieëntwintig brillen, zes scheermessen en twee microscopen.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 23.902, f° 5 r°.

B. OOSTENDE

181. 1542-1543.
Detailrekening van de tol van de stad Oostende door Lauweryn van Essen. Belasting op zoutschepen, graan, kuitbier, kemp, kaakharing, appels, Engels bier, laken, turf, hout.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, Karton nr. 263 B.

182. 1662-1663.
Rekening van Jerôme Tristam en Martin de Backer, ontvangers van de rechten verschuldigd voor de lakens die in de stad of in de haven van Oostende worden ingevoerd.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, Acquiten van de Rijselse Rekenkamer, port. 360.

183. 1 juni 1666.
Staat van invoer van lakens, sargien en kousen te Oostende in 1664- en 1665.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, Karton nr. 357.

184. 11 december 1676.
Octrooi waarbij Karel II, koning van Spanje, aan de Staten van Vlaanderen het recht verleent drie stuivers per ton te heffen op alle koopwaren gevoerd door het *Sas Slyckens*, tot onderhoud van het Sas en om aan de gouverneur en de officiers van de stad Oostende enkele «*courtoisies*» te kunnen geven, zoals van oudsher gebruikelijk was.

Rijksarchief Gent, Staten van Vlaanderen, Charters, ad annum.

185. 11 april 1764.
Brief van Karel van Lorreinen gericht tot Keizerin Maria-Theresia, waarin het nut van de aanstelling van een consul te Oostende voor de handel van de Nederlanden wordt aangetoond.

Algemeen Rijksarchief, Kanselarij van de Nederlanden te Wenen, nr. 455.

186. 1787.
Formulier van een rekening van de verbeurdverklaringen van het douanedepartement Oostende. De tekst schrijft de wijze voor van opstellen van een proces-verbaal van verbeurdverklaring en geeft de boete op die zal betaald worden wanneer de koopwaar onderschat werd.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 50.224, f° 8 v°.

C. NIEUWPOORT

187. 1383-1384.
Rekening van de ontvangsten van de baljuw van Nieuwpoort van de tolrechten op de haring en het bier, de naam vermeldend van de betalende koopman, de datum, de belaste koopwaar en het betaalde bedrag.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, Rolrekeningen, nr. 688.

188. 1477 - 1478.
Rekening van Léon Damman en Jean Ghijs van de ontvangst van het recht geheten 's heerengelt geheven op de vreemde bieren die de haven van Nieuwpoort binnenkomen.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 49.835, f° 2 v° - 3.

189. 1542.
Rekening van Jean de Greboval, belast met de inning van het recht geheven op de kaakharing die de haven van Nieuwpoort werd binnengevoerd gedurende het vermelde jaar: Galiaen Le Roy: zes tonnetjes, Jacop Waghenare: vier tonnetjes, Cornelis Fredrycx: zes tonnetjes, Vincent Waes: acht tonnetjes.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 49.865.

190. 2 februari - 1 mei 1543.
Rekening van de inning van de belasting van de honderdste penning (1 °/°) op de koopwaren die uit de haven van Nieuwpoort worden gevoerd, zoals hop, wijn en vis.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 50.245, f° 10 v° - 11.

191. XVIe eeuw.
Toltarief van Nieuwpoort.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 45.982.

192. 1638 - 1639.
Controleregister van de uitvoerrechten in de haven van Nieuwpoort. De vermelde koopwaren zijn bestemd voor Engeland.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 50.100, f° 1 v° - 2.

193. 1657-1660.
Rekening van de taksen gelnd door de ontvanger, Jean de Mytte, op alle goederen die van over zee te Nieuwpoort binnenkomen.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, Acquiten van de Rijselse Rekenkamer, port. 364.

194. 3 juni 1775.
Rekwest vanwege de magistraat van Nieuwpoort aan de Staten van Vlaanderen om «de voordeelen ende avantagiën, wanof jouisseert de stadt ende haven van Oostende egalick te attribuëren aen de stadt ende port van Nieuport». En meer bepaald te willen verklaren dat «alle de schepen, goederen ende waeren commende uyt de haven, van de caeye ofte vande publijcke maerckten van Nieuport vrij ende exempt sullen wesen van alle vategelden, sas- ende mijle-gelden mits alleenelicke betaelende de ordinaire rechten van het main d'oeuvre der sassen».

Rijksarchief Gent, Staten van Vlaanderen, nr. 1715.

3. ZEEVAART

195. 1576-1577.
Bundel betreffende het rekwest van Joris Pierin, pachter van de tol van Nieuwpoort, als schadevergoeding voor zijn verliezen van de huidige pachttermijn een nieuwe pacht toe te staan. Hij wijt die verliezen aan de aktiviteiten van de Engelse kapitein G. Coutton die de ganse zomer op zee heeft jacht gemaakt op de rebellen (*riddergeuzen*). Maar hij heeft daarbij ook veel inlandse,Engelse, Schotse en Hanze sche-

pen gevangen genomen, zodat deze scheepvaart sterk vermindert.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, karton 259.

196. 1 mei 1665.
Reglement van de koning van Frankrijk betreffende de wijze waarop de schepen van Zijne Majesteit, op zee, de groeten en eerbewijzen van de schepen en galeien van vreemde mogendheden dienen te beantwoorden en het gebruik van de vlaggen, standaarden, admiraalsvlaggen, enz...

Algemeen Rijksarchief, Raad van Financiën, nr. 476.

197. 30 september 1781.
Regeling betreffende de buit die Franse kaperschepen in de havens van de Staten-Generaal der Zeven Provinciën zullen aanvoeren en die welke kaperschepen van de Staten-Generaal in Franse havens zullen brengen.

Algemeen Rijksarchief. Manuscriptenverzameling, nr. 399 A, bl. 49[1].

198. 28 juni 1782.
Brief van Antoine Songa, consul van de Nederlanden te Londen, gericht tot de prins de Starhemberg, waarin wordt gemeld dat de Engelse regering heeft bekendgemaakt dat alle Engelse zeelieden in dienst van een vreemde prins naar hun land moeten terugkomen, hetgeen heel wat hoofdbreken zal bezorgen aan de zeemacht van de Oostenrijkse Nederlanden die veel Engelsen in dienst heeft. Songa voegt bij zijn schrijven de Engelse aanplakbrief vergezeld van een vertaling in het Frans.

Algemeen Rijksarchief, Sekretarie van Staat en Oorlog, nr. 2181.

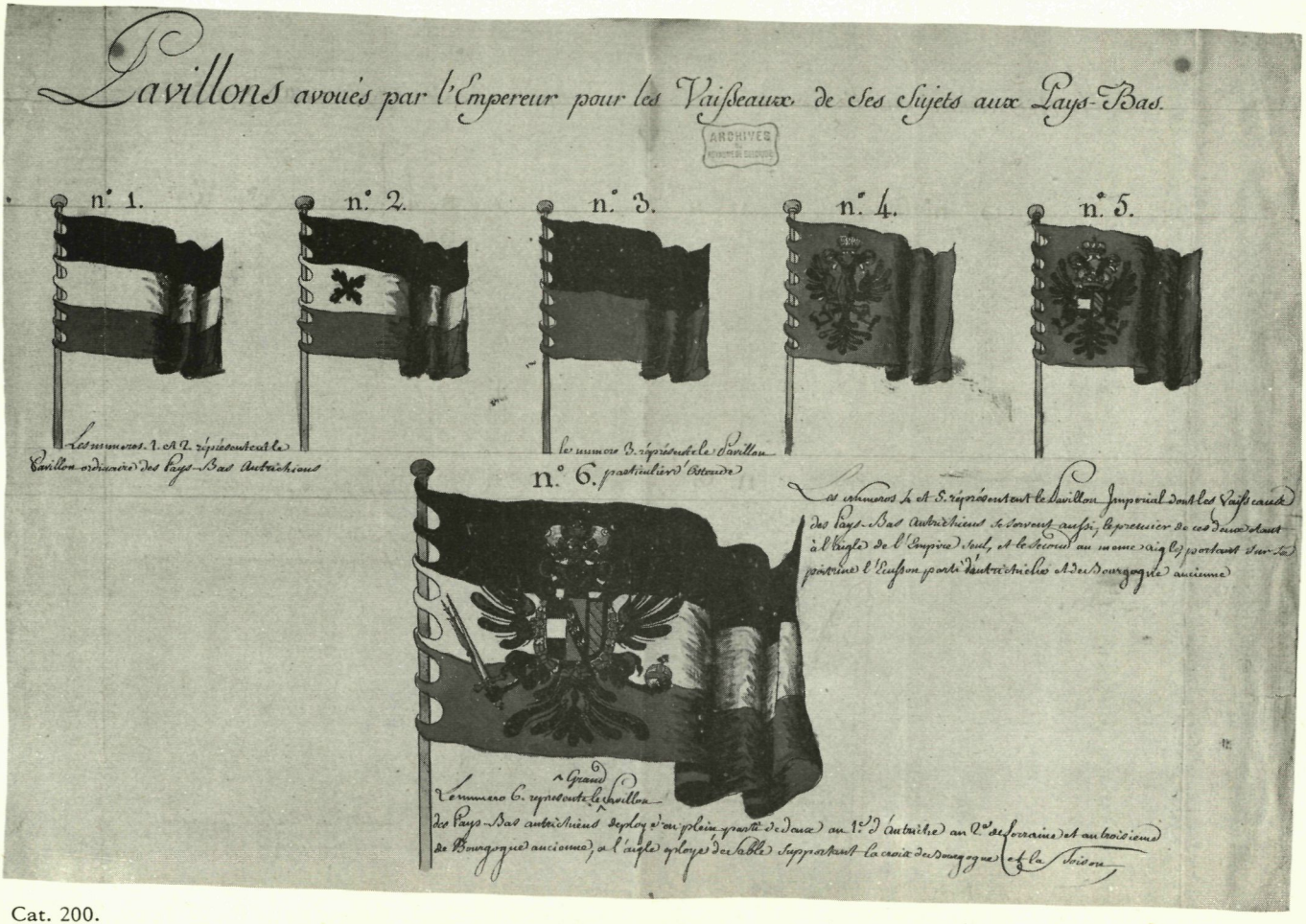
Pavillons avoués par l'Empereur pour les Vaisseaux de ses Sujets aux Pays-Bas.
ARCHIVES
n.° 1.
n.° 2.
n.° 3.
n.° 4.
n.° 5.
Les numeros 1. et 2. représentent le Pavillon ordinaire des Pays-Bas Autrichiens
le numero 3. représente le Pavillon
n.° 6. particulier d'Ostende
Les numeros 4. et 5. représentent le Pavillon Imperial dont les Vaisseaux des Pays-Bas Autrichiens se servent aussi, le premier de ces deux étant à l'Aigle de l'Empire seul, et le second au même Aigle portant sur la poitrine l'Ecusson parti d'Autriche et de Bourgogne ancienne
Le numero 6. représente le Pavillon
des Pays-Bas autrichiens Gravé
Deploye d'or plein gironné de douze au 1.er d'Autriche au 2.e de Lorraine et au troisieme de Bourgogne ancienne, à l'Aigle eployée de Sable supportant la croix de Bourgogne et la Toison

Cat. 200.

199. 12 december 1782.
Verordening van Jozef II die verscheidene zaken in verband met de zeepolitie regelt.

Algemeen Rijksarchief, Privé-Raad, Oostenrijks tijdvak, nr. 683[A].

200. Vóór 26 maart 1787.
Plaat waarop in kleuren zijn afgebeeld de verschillende door de Keizer erkende vlaggen, in gebruik op de schepen van zijn Nederlandse onderdanen, welke door één enkele vlag werden vervangen krachtens de verordening van 26 maart 1787.
Zes vlaggen zijn er afgebeeld: 1-2, de gewone vlag van de Nederlanden; 3, de bijzondere vlag van Oostende; 4-5, de keizerlijke vlag, gebruikt op de schepen van de Oostenrijkse Nederlanden: 4, met de keizerlijke arend; 5, met de keizerlijke arend, op de borst een schildje, gedeeld in Oostenrijk en Bourgondië; 6, de grote vlag van de Nederlanden gedeeld in drieën, in een de Oostenrijkse arend, in twee Lorreinen, in drie Bourgondië met dubbele zwarte arend, dragend het kruis van Bourgondië en het Gulden Vlies.

Algemeen Rijksarchief, Privé-Raad, Oostenrijks tijdvak, nr. 683[B].

201. 26 maart 1787.
Keizer Jozef II maakt bekend dat alle zeeschepen van zijn staten alleen onder Oostenrijkse vlag zullen varen. Gedrukt, met een gekleurde afbeelding van genoemde vlag.

Algemeen Rijksarchief, Privé-Raad, Oostenrijks tijdvak, nr. 683[B].

4. OOSTENDSE COMPAGNIE

202. 1715-1716.
Verhaal van de reis van het schip «Saint-Mathieu», bewapend en bemand te Oostende, vanwaar het vertrok naar Surat (India, provincie Bombay) op 8 april 1715 en te Oostende terugkwam op 30 augustus 1716. Interessant verhaal van de terugreis die gepaard ging met moeilijkheden in de Hollandse en Engelse koloniën en een gedwongen tussenlanding te Pernambuco (Brazilië) om de bemanningsleden te verzorgen die aan scorbuut leden. In bijlage de scheepsrol: kapitein Sarfield, burger van Oostende, stierf tijdens de terugtocht; de bemanningsleden waren van diverse nationaliteit, meestal Ieren.

Algemeen Rijksarchief, Raad van Financiën, nr. 8.603.

203. 1717-1718.
Uittreksel uit het scheepsjournaal van de fregat «Le prince Eugène», toebehorend aan Maelcamp uit Gent en Ray uit Oostende en onder het bevel staand van Joseph de Gheselen, over zijn reis naar Indië tussen 21 juli 1717 en 30 mei 1718. De terugtocht ging om de Kaap en over Pernambuco, waar het schip water innam. Verhaal van de recepties in de katholieke missies en de Deense en Engelse factorijen in Indië. De lading bestond uit katoenen stoffen en peper van de kust van Malabar. In bijlage een gedrukte aankondiging, gedagtekend 3 augustus 1718, van de openbare verkoping van de lading te Oostende.

Algemeen Rijksarchief, Raad van Financiën, nr. 8603.

204. 1718.
Opgave van de lading van het schip «Le Marquis de Maillebois»,

onder het bevel van Heer de la Perche, uit China te Oostende arriverend op 10 juni 1718. De lading die te Oostende in het openbaar moest verkocht worden omvatte: peper, «toutenague» (legering van koper en zink), ruwe zijde, thee, damast voor bekleding van meubels, satijn, zijden stoffen, geborduurde spreien, porselein, enz...

Algemeen Rijksarchief, Raad van Financiën, nr. 8604.

205. September 1719.
Privileges toegekend door de Heer Baker Ali Khan aan Godefroid de la Merveille, ridder van het Roomse Rijk, scheepskapitein van de keizer, optredend in naam van deze laatste, om zich te vestigen op de kust van Coromandel.

Algemeen Rijksarchief, Raad van Financiën, nr. 8604.

206. Juni 1720.
Aankondiging van de verkoop van de lading van het keizerlijk schip «Le Saint-Joseph», onder het bevel van kapitein Thomas Becque uit China te Oostende gearriveerd op 4 juni 1720. De veiling, door Ferdinand Joseph van Beerblock, oud thesaurier van de stad, zal plaatsgrijpen op 23 juli 1720, om negen uur 's morgens.

Algemeen Rijksarchief, Raad van Financiën, nr. 8604.

207. 10 december 1720.
Voorschot van 1.400 florijnen door Jacques Gerard Knijff

aan Jacques Maelcamp toegestaan, om te Oostende het schip «La Flandre», bestemd voor de vaart op Oost-Indië, uit te rusten. Dit schip van 370 ton was bewapend met vierentwintig kanonnen en stond onder het bevel van kapitein Nicolas de Rudder.

Algemeen Rijksarchief, fonds de Merode Westerloo, H 557.

208. 16 februari 1721.
Akte waarbij Jacques Gerard Knijff erkent dat de prins de Rubempré voor een som van 4.000 florijnen wisselgeld geïnteresseerd is in het schip «La Ville de Gand» dat sedert september 1720 voor anker ligt in de haven van Oostende en bestemd is voor Oost-Indië.

Algemeen Rijksarchief, fonds de Merode Westerloo, G 497.

209. 1723.
Plakkaat van het octrooi voor dertig jaar gegeven door Keizer Karel VI aan de Compagnie die zich in de Oostenrijkse Nederlanden ging toeleggen op de handel met Indië.

Algemeen Rijksarchief, Oostenrijkse kanselarij der Nederlanden, nr. 46.

210. 1723-1724.
Journaal van een reis Oostende-Bengalen en terug, bijgehouden op last van Zijne Excellentie Monseigneur de Markies van Prié. Op 7 januari 1723 verliet Jac. Cobbé, luitenant-generaal van de artillerie, met een bemanning van achttien koppen de

haven van Oostende, met opdracht een factorij te stichten in Bengalen. De tocht kende geen succes en in juli 1724 waren zij te Oostende terug.

Algemeen Rijksarchief, Manuscriptenverzameling, nr. 958.

211. 1725.
Verdediging door H.C. de Calenberg van de rechten van de Keizerlijke Indische Compagnie, opgericht in de Oostenrijkse Nederlanden voor de handel op Oost-Indië, tegen de Nederlandse Oostindische Compagnie, in verband met de interpretatie van artikel V van het Verdrag van Munster (1648).

Algemeen Rijksarchief, Manuscriptenverzameling, nr. 826, bl. 24.

212. 26 januari 1726.
Aankoop door Filips, prins de Rubempré, van een aandeel van 1.000 florijnen in het kapitaal van de «Generale Keyserlijcke Indische Compagnie». Achtereenvolgende betalingen.

Algemeen Rijksarchief, fonds de Merode Westerloo, G 175.

213. 31 januari 1727.
Brief van Jacob de Pret, directeur van de Indische Compagnie, aan de markies van Rialp, over het vertrek uit Oostende van schepen der Compagnie naar China en naar Brazilië en over de verbeteringen die aan deze haven moesten aangebracht worden.

Algemeen Rijksarchief, Kanselarij van de Nederlanden te Wenen, nr. 71, fos 103-104.

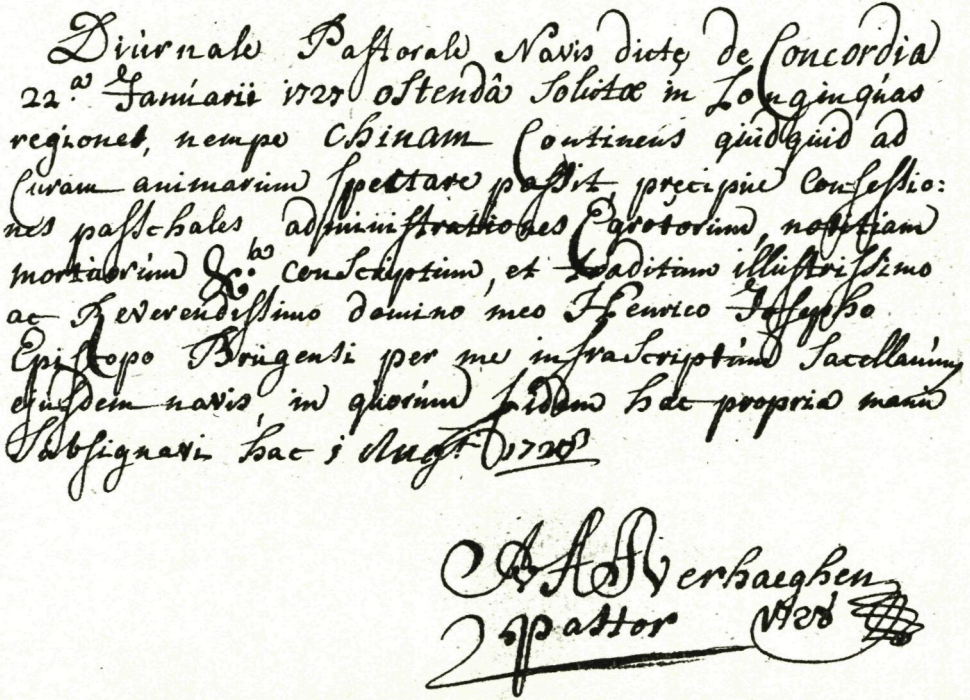

Cat. 215.

214. 1726-1727.
Uittreksel uit het scheepsjournaal, gehouden door kapitein Nicolas Carpentier, bevelhebber van het schip «L'Espérance» van de Keizerlijke Indische Compagnie: verhaal van een reis om de Kaap naar Ceylon, Pondichéry en de monding van de Ganges.

Algemeen Rijksarchief, Kanselarij van de Nederlanden te Wenen, nr. 639.

215. 1 augustus 1728.
Boordjournaal van P. Verhaeghe, kapelaan aan boord van de «Concordia», uit Oostende naar China vertrokken.

Rijksarchief Brugge, Charter met blauw nr. 7673 (Vrije Oostende).

216. 16 maart 1731.
Verdrag te Wenen gesloten tussen de Keizer van Oostenrijk en de Koning van Engeland, waarbij de eerste zich, krachtens artikel V, ertoe verbindt de handel van de Oostenrijkse Nederlanden op Oost-Indië stop te zetten. Alleen zal de Oostendse Compagnie nog éénmaal twee schepen naar Indië mogen sturen, waarna de aangevoerde koopwaren te Oostende mogen worden verkocht.

Algemeen Rijksarchief, Raad van Financiën, nr. 8.577, deel I, bl. 395.

217. 1733-1735.
Rekening van de rechten van Zijne Majesteit op de ladingen van de schepen «Le Duc de Lorraine», terug uit China, en «La

Concorde», terug uit Bengalen, die publiek verkocht werden te Oostende en te Brugge voor rekening van de Keizerlijke Indische Compagnie.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 44.647.

218. 20 maart 1752.
Verhandeling die het nut van de heroprichting van de Oostendse Compagnie aantoont, getekend «Le Comte de Calenberg».

Algemeen Rijksarchief, Sekretarie van Staat en Oorlog, nr. 2187.

5. ZEEMACHT

219. 15 mei - 31 augustus 1537.
Rekening van Gaspar vanden Bryarde, door de stad en het Vrije van Brugge aangesteld voor de aankoop, de uitrusting en het onderhoud van de bemanning van vier oorlogsschepen belast met de verdediging van de kust en de bescherming van de handelsvaartuigen. Men vindt op f° 49 r° de lijst van de aankopen van proviand.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 26.107.

220. 21 juli - 6 oktober 1542.
Lijst van de uitgaven gedaan door Adriaan de Pape, belast door het College van de stad Brugge en het Vrije met de uitrusting en de bewapening van oorlogsschepen te Sluis.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, Acquiten van de Rekenkamer te Rijsel, port. 961.

221. 16 september - 6 oktober 1542.
Rekening van Adriaan de Pape, ontvanger van de oorlogsschepen in Vlaanderen, uitgerust te Sluis. Lijst van de bemanningsleden van het admiraalsschip «La Marie» met de sommen die men hun maandelijks verschuldigd is.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, Acquiten van de Rekenkamer te Rijsel, port. 961.

222. 4 juli 1550.
Verslag van ambassadeur Cornelius Scepperus, gericht tot Maria van Hongarije, betreffende de voortgang van de oorlogsvloot van de Nederlanden in de richting van de Engelse kust. Er wordt in gemeld dat, in weerwil van de bestaande verdragen, de Engelsen steun verlenen aan de Schotten die in oorlog zijn met Karel V.

Algemeen Rijksarchief, Papieren van de Raad van State en van de Audiëntie, nr. 368[1].

223. 24 oktober 1561.
De magistraat van Blankenberge laat de magistraat van het Vrije weten «hoe dat de booten varende uut Blankenberghe ende Wendune ter cleene visscherije niet en dorsten voortan

meer in zee varen, uut vreesen vande schepen van oorloghe, die daghelicx in zee waeren, van weghen den Fransoysen, ten waere dat die beschermt ende voorsien waeren van zommeghe schepen van oorloghe, die de zelve booten zouden defenderen...»

Rijksarchief Brugge, Proosdij van St. - Donaas te Brugge, nr. 103, f° 36 v° - 37.

224. 30 mei 1672.

Decreet van de gouverneur-generaal van de Nederlanden gericht tot de Raad van State en consult van deze laatste, betreffende de uitrusting en de organisatie van de konvooischepen gedurende de oorlog van Frankrijk en Engeland tegen Holland, ten einde de handelsvaartuigen te beschermen die naar Spanje varen. Met instructies voor de kapiteins die het bevel voeren over de fregatten belast met de kustwacht.

Algemeen Rijksarchief, Raad van State, nr. 1.713.

225. 1686.

Rekening van Barthélémy Contalès, aangesteld voor het uitrusten van het konvooischip «Saint-François» onder bevel van Philippe van Maestricht, bij zijn terugkeer van Cadix naar Oostende.

Rijksarchief Brugge, Registers van het Vrije, nr. 1819.

226. 19 maart 1698 (n.st.)

Rekening door Joseph d'Egmont ingeleverd bij de Staten van Vlaanderen, van de uitgaven gedaan voor de uitrusting van het op 30 augustus 1696 uit Oostende afgevaren schip «Flan-

dria», dat 244 bemanningsleden telt en bewapend is met 60 kanonnen, ten einde de schepen te escorteren die naar Cadix varen. Uitgaven voor herstellingen aan de zeilen worden erin vermeld.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 50.476, f° 10 v°.

227. 27 september 1712.
Patent van zeekapitein op het schip genaamd «La Mignonne», bewapend met één kanon, op naam van Sebastien Bertram, waarbij deze toelating verkrijgt alle mogelijke schade aan de vijandelijke scheepvaart te berokkenen, op voorwaarde dat hij het schip leidt volgens de voorschriften van de Zetel van de Admiraliteit van Oostende.
Op de rug: proces-verbaal van de eedaflegging van kapitein Sebastien Bertram, gedagtekend 13 april 1713.

Algemeen Rijksarchief, Privé-Raad, Oostenrijks tijdvak, nr. 683^{B}.

228. 18 januari 1745.
Consult van de Raad van Financiën in verband met het voorstel van de hertog van Arenberg om te Oostende kaperschepen te bewapenen voor de achtervolging van vijandelijke schepen tijdens de oorlog met Frankrijk. Met apostille getekend door de Kanselier Kaunitz-Rittberg bij afwezigheid van Karel van Lorreinen.

Algemeen Rijksarchief, Raad van Financiën, nr. 4357.

229. 16 mei 1759.
Verordening van Karel van Lorreinen betreffende de lichting van een Vlaamse kustwacht van tien compagnieën, onder het

NUMÉROS D'INSCRIPTION dans la série		NOMS ET PRÉNOMS DES CONSCRITS auxquels appartiennent ces numéros. 1°. Noms. 2°. Prénoms.	COMMUNES sur les LISTES ALPHABÉTIQUES desquelles ces Conscrits ont été portés.	ÉMARGEMENT ou INDICATION DE LA SITUATION DES CONSCRITS.
générale du Départem.t	du tirage par Canton.			
		Canton de Nicuport Commune 20.		
	2	Kenthij Philippe	Lombartzyde	Delai prolongé au 14 8bre — Appelé le 22 Nov. par Dalle Louis Matheu De Burg N°3 Inscrit de Nieuport Sorti le 29e 9bre 1811 — 17 Loyg.
	6	Farin Joseph	mer D'Ekerste	Sain sur l'œil droit — Exemple — Parti le 25 7bre pour le 18e Lge
	7	Nombert Charles Joseph	Ramscappelle	Parti le 25 7bre pour le 18e Lge
	9	Debruyne	Oostduinkerke	Parti le 25 7bre pour le 18e Lge

Cat. 232.

bevel van een luitenant-kolonel en een majoor.

Algemeen Rijksarchief, Raad van Financiën, nr. 4373.

230. 5 september 1781.
Kopie van een brief van F. Bowens, schepen van de stad Oostende, gericht tot Antoine Songa, consul van de keizer te Londen, betreffende zijn handelsvaartuig «La Fortune», dat onder Oostenrijkse vlag vaart en op Jamaïca vastgehouden wordt, nadat het door een Engels kaperschip aangevallen en gepraaid werd.

Algemeen Rijksarchief, Sekretarie van Staat en Oorlog, nr. 2193(36).

231. 1783.
Scheepsjournaal van Jacob Visser, kapitein van het schip «l'Archiduc Maximilien», de plundering vermeldend van dat schip door het met twaalf kanonnen bewapend Engels kaperschip van kapitein O Brien, ter hoogte van Sint-Domingo.

Algemeen Rijksarchief, Sekretarie van Staat en Oorlog, nr. 2160bis.

232. 1812.
Lijst van 299 conscrits uit de kustkantons, bestemd voor de Marine.

Rijksarchief Brugge, Frans Fonds, nr. 3174.

6. STRANDDRIFTEN

233. 1386.

Rekening van de baljuw van Brugge en het Vrije. Onder de ontvangsten komt de opbrengst voor van de verkoop van de stranddriften (geis de la meir): alle oude lakens gevonden aan boord van «la neif de campes», dat schipbreuk leed tussen Blankenberge en Oostende, werden verkocht tegen zeven ponden.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 13.675, f° 7.

234. 1388.

De rubriek van de stranddriften in de rekening van de baljuw van Brugge en het Vrije was goed voorzien in het jaar 1388. Van een Portugees vaartuig dat schipbreuk leed ter hoogte van Blankenberge, vond men de mast terug op het eiland Cadzand en de lading wijn en olie op het strand van Cadzand en Heist. De vissers van Walravens Yde, een nu verdwenen plaats, vonden, drijvend op zee, het roer van een schip dat zij verkochten tegen de som van 8 pond 8 s., waarvan de helft aan de baljuw werd betaald. Een lading was van 880 ponden, aangespoeld voor Blankenberge en Oostende, bracht de graaf 244 pond 4 s. op.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 13.675, f° 7.

235. 1392.

Tijdens een storm verging een schip ter hoogte van Nieuwpoort, de koopwaar die het vervoerde spoelde aan op de stranden van de Kasselrij Veurne. Aan de kooplieden die hun handelsmerk konden tonen werd de koopwaar gerestitueerd. Een volledig gescheurde zak wol werd door de baljuw van Veurne aangeslagen als stranddrift, niettegenstaande de bewering van Jacques de le Vecht, Schots koopman, dat zijn merk op de zak stond. De baljuw repliceerde dat het merk niet op de wol zelf voorkwam en er restte de koopman niets anders dan de wol te kopen.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 13.999. rekening van de baljuw van Veurne, f° 7 v°.

236. 1392-1393.

Jean Langhebeen bracht met zijn schip te Nieuwpoort enkele beschadigde visnetten aan, welke hij op zee gevonden had. Daar de eigenaar niet opdaagde binnen veertig dagen, werden de netten verkocht. Volgens het gewoonterecht ging de helft van de opbrengst naar de vinder, de andere helft naar de graaf.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 14.282, 3°, rekening van de baljuw van Nieuwpoort, f° 3 v°.

237. 1393.

Rekening van de baljuw van Nieuwpoort, rubriek van de ontvangsten van de stranddriften. Jacques Martin bracht drie tonnen kaakharing aan die hij op zee had gevonden; de opbrengst van de verkoop ervan werd verdeeld tussen de vinder en de graaf van Vlaanderen.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 14.282, 4°, f° 2.

238. 7 september 1396.

De burgemeesters en schepenen van Blankenberge maken bekend dat een schip dat gevonden werd en naar Blankenberge gebracht, verkocht werd door Sohier le Chien, baljuw van de stad, tegen de prijs van vijftig pond, de helft ten bate van de graaf, de andere helft ten voordele van de vinders.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, Acquiten van de Rekenkamer te Rijsel, karton 36, stuk 3.

239. 2 januari 1400 (n.st.)

De burgemeesters en schepenen van Blankenberge bevestigen dat Sohier le Chien, baljuw van de stad, voor hen heeft verklaard dat hij twee tonnen wijn van Poitou, die tijdens de storm aangespoeld waren binnen de grenzen van zijn ambtsgebied, door twaalf man aan land liet brengen en ze daarna verkocht heeft, de ene voor 18 schilden aan Eluy Beukel, de andere voor zeven nobels aan Christiaan Le Wee.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, Acquiten van de Rekenkamer te Rijsel, karton 36, stuk 4.

240. 1407.

In de rekening van de baljuw van Brugge en het Vrije, rubriek zeedriften, vindt men een episode van de schermutselingen op zee, ingevolge de fransgezinde houding van de Vlamingen tijdens die periode van de Honderdjarige oorlog. Op 12 juni 1407 voer Jean le Quaetgheldere, van Nieuwpoort, naar de haven van Sluis. Ter hoogte van Blankenberge werd hij aangevallen door de Engelsen die de romp van zijn boot (scutte) in brand staken nadat de bemanning van boord gegaan was, en hem dan

lieten afdrijven. De vissers van Blankenberge haalden de schuit met veel moeite op het strand. De baljuw stelde de boot ter beschikking van Quaetgheldere, tegen vergoeding aan de vissers voor de gedane moeite, en de lading, eveneens tegen vergoeding, werd aan de eigenaar, Barthélemy Malegher, overgemaakt. De rekening vermeldt ook dat een ton olie (caec smout), die Jan zoon van Zegher op zee gevonden had langsheen de Schotse kust en naar Heist gebracht, door de baljuw verkocht werd aan Quintin le Kersghietere, burger van Brugge.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 13.685, f° 9 r° - v°.

241. XVe eeuw.
Rekening van de aangespoelde goederen van een schip dat schipbreuk leed voor Nieuwpoort, op zondag na groot vastenavond, door de baljuw van Veurne verkocht. Naast de lading wol, huiden en vellen spoelden ook de lijken van drie zeelui aan.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, karton nr. 259.

242. 6 december 1544.
Rekwest gericht tot de Raad van Financiën door Frans van Haute, ontvanger van de Buitengewone inkomsten in Vlaanderen, betreffende de stranddriften. Hoewel deze toebehoren aan de vorst, worden zij regelmatig tot eigen profijt bemachtigd door vissers en andere personen die aan zee wonen, te Nieuwpoort, Oostende, Wenduine, Blankenberge, Heist, Cadzand en Wulpen.

Algemeen Rijksarchief, Charters van Vlaanderen, eerste reeks, nr. 2.245.

243. 1680.

Rekening van Jean-Baptiste Vache, raadsheer, ontvanger van de Buitengewone inkomsten in Vlaanderen, van de verkoop van de lading wijn van een schip dat, in de nacht van 15 op 16 februari 1680, strandde tussen Oostende en Blankenberge. Vermeldingen van betalingen aan de personen die de wacht hielden bij het wrak en die de wijn op het strand brachten.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 47.528, f° 2 v° - 3.

244. 25 november 1762.

Brief van de Raad van Financiën aan het departement van de douanen te Nieuwpoort in verband met het gedrag van de douaneofficieren ter gelegenheid van een beslaglegging op boter, welke de Nieuwpoortse vissers op zee hadden gevonden. Een officier zou, zonder enige aanleiding, een schot hebben gelost op een visserssloep.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 45.864, f° 30 v°.

7. MOEILIJKHEDEN OP ZEE

245. 1294.

Staat van de sommen ontvangen van de reguliere geestelijkheid in Vlaanderen en de hospitalen voor de verdediging van de zeekust tijdens de oorlog met Engeland.

Algemeen Rijksarchief, Charters van Vlaanderen, tweede reeks, nr. 42.

246. Z.d. (1309-1310)
Alice, weduwe van Rogier le Bygod, graaf van Norfolk en maarschalk van Engeland, klaagt erover bij de rechters, die door de koning van Engeland aangesteld waren om de klachten tegen de Vlamingen te behandelen, dat haar schip, geladen met lakens, juwelen en andere goederen, ter waarde van 2.000 pond, door Vlaamse zeerovers, onder wie John Crabbe, kapitein van een schip te Monnikerede, op 2 november 1309 gepraaid werd; dat de graaf van Vlaanderen, niettegenstaande het aandringen van de koning van Engeland, haar geen vergoeding gegeven heeft; en vraagt tenslotte dat de goederen van Vlaamse kooplieden in Engeland zouden aangeslagen worden.

Rijksarchief Gent, Charters van de graven van Vlaanderen, Chronologisch gerangschikt supplement, nr. 541.

247. Z.d. (omstreeks 1311).
Lijst van klachten van inwoners van Oostende, Blankenberge, Damme, Sluis, Muide, Aardenburg, Oostburg, Duinkerken, Nieuwpoort, Biervliet en Lombardsijde over de schade, die hun door de Engelsen wordt aangedaan.

Rijksarchief Gent, Charters van de graven van Vlaanderen, nr. 1235.

248. Z.d. (omstreeks 1311).
Verslag van de misdrijven en inbeslagnemingen door de Engelsen gepleegd ten nadele van de vissers van Blankenberge tijdens de wapenstilstand van 1297 tot 1310. De namen van de eigenaars van de vissersboten worden vermeld: «Jehans fils Bouchins, Willekin Poste, Lambers de le Stove, Willart Pieterszoene, Willekin Fierin, Pieres Noide, Pieres Slobare, Baudewin Haverard, Lamsin Vindegoete, Hannekin Honscoren», enz. Van de vissers werd losgeld geëist in de

Engelse havens van Orwell (Norwelle), Whitby (Wittebi), Great Yarmouth (Jeurnemue) en Harwich (Herewijc).

Rijksarchief Gent. Charters van de graven van Vlaanderen, fonds de Saint-Genois, nr. 1237.

249. Z.d. (omstreeks 1319).
Klacht van de inwoners van Oostende, waarin zij een uiteenzetting geven over de schade, die zij opgelopen hebben vanwege de Engelsen voor wat betreft hun personen en hun goederen, zowel op zee als in de Engelse havens, voornamelijk in het jaar 1319.

Rijksarchief Gent, Charters van de graven van Vlaanderen, fonds de Saint-Genois, nr. 1373.

250. 15 november 1403.
De burgemeesters van Blankenberge worden ontboden bij de baljuw van Oostende, die hen ermede belast de vissers te kennen te geven «dat zy gheene Hinghelssche mesdoen ne souden» op verbeurte van hun goed.

Algemeen Rijksarchief. Rekenkamer, nr. 32.149, rekening van de stad Blankenberge, 1403-1404, f° 3 v°.

251. 10 december 1403.
Afgevaardigden van de stad Blankenberge reizen naar Brugge om er met de magistraat de gevallen te bespreken van de burgers van Blankenberge «die Hollanders ende Zeelanders haer goed ghenomen adden up de zee» in de waan verkerend dat het goederen van Engelsen waren.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 32.149, rekening van de stad Blankenberge, 1403-1404, f° 3 v°.

252. 1403-1404.
Gedeputeerden van de Staten van Vlaanderen komen te Blankenberge om de plundering te verbieden van de Engelse schepen en die van andere landen «want tlant Vlaendren ware een land van coopmanscepe».

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 32.149, rekening van de stad Blankenberge, f° 4 v°.

253. 1403-1404.
Afgevaardigden van de steden Gent, Brugge en Ieper kwamen naar Blankenberge om te spreken over de zeeroverij van de Engelsen (omme te spreken van den Hinghelscen die lagen ende woeden up de zee).

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 32.149, rekening van de stad Blankenberge, f° 4.

254. 27 oktober 1405.
Een bode van de Heer van Gistel brengt een brief aan de schepenen van Blankenberge met verzoek dat zou gewaakt worden «bedaghe ende benachte omme de Inghelsche die in Zeeland» zijn.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 32.151, rekening van de stad Blankenberge, 1405-1406, f° 5 v°.

255. 1404-1413.
Verslag van de schade berokkend door Oostendse zeelui aan Engelse schepen. De waarde van de buit en het bedrag van de gevorderde losgelden worden vermeld:
1. Op 10 april 1404 hebben Lambert Williers en Willem Dessel, van Heist, en Arrard Lombard en Jean Chaster, van Oostende, zich meester gemaakt van de lading van het schip «Marie Dont» en ze in brand gestoken.

2. Op 26 augustus hebben Jean Samdixsonne van Oostende en zijn gezellen de lading in beslag genomen van het schip «La Magdeleine» van *Scarborough* en losgeld geëist van de bemanning.
3. Op 16 september hebben Jean Selter, van Oostende, en zijn gezellen zich meester gemaakt van het schip «Marie Dont». De bootsman, Jean Cuke, en zijn mannen worden nog immer gevangen gehouden te Oostende.
4. Op 7 oktober hebben Pieter Cause en zijn gezellen zich meester gemaakt van de lading van het schip «Clement» van *Scarborough* en losgeld gevorderd van de bemanning.
5. Op 10 mei 1405 sloegen de Oostendenaars twee balen wol van Bristol aan op het schip van Jean Polreman, enz.

Algemeen Rijksarchief, Charters van Vlaanderen, eerste reeks, nr. 2508.

256. 17 juli 1426.
Vrijgeleide van Hendrik VI, koning van Engeland, ten voordele van de Vlamingen, die voortaan naar believen «par terre et par mer» in de Engelse bezittingen mogen vertoeven om er handel te drijven.

Rijksarchief Brugge, Charters van het Vrije, nr. 336.

257. 11 juli 1435.
Joris van Score, burgemeester van Nieuwpoort, komt te Oostende uiteenzetten hoe kapers van Mont-Saint-Michel en Saint-Malo twee Nieuwpoortse vissers hebben aangehouden en losgeld van hen gevorderd.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 37.262, rekening van de stad Oostende, 1435-1436, f° 6.

8. ZEEVISSERIJ

258. 27 september 1393.
Verordening van Filips de Stoute, hertog van Bourgondië en graaf van Vlaanderen, waarbij hij voorschrijft dat voor de kustvisserij voortaan netten zullen gebruikt worden, gelijkaardig aan die welke dienen voor de haringvangst, omdat gebleken is dat de vissers die wonen tussen Sluis en Gravelines sinds enkele tijd gebruik maken van zekere netten, «tresmaillers» geheten, en van andere die de naam «ebbezetters» dragen, welke zo dichte mazen hebben dat de kleine vissen in zo grote hoeveelheid gedood worden dat de kustvisserij er sterk onder lijdt.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 45.853, f° 99 v° - 100, registratie van de XVIe eeuw.

259. 1394.
Rekening van de baljuw van de stad en de kasselrij Veurne. Onder de boeten ontvangen te Adinkerke voor verboden wapendracht, vergelijken tussen procederende partijen, in omloop brengen van valse munt, noteert men, in het voorlaatste artikel, een boete van drie pond ten laste van Pieter Roene voor visvangst in zee met een sleepnet.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 14.000, f° 5.

260. 20 oktober 1480.
Scheidsrechterlijk vonnis uitgesproken door de Brugse magistraat in een betwisting tussen Damme en Oostende betreffende het teken dat door de Oostendenaars op de kaakharingtonnen wordt geplaatst en dat door gelijkenis veel schade aan de han-

delaars van Damme berokkent.

Rijksarchief Brugge, Charters van het Vrije, nr. 478.

261. 1541-1542.
Rekening van het brandgeld (recht geheven bij het merken of «branden» van de aangevoerde tonnen met haring) dat per dag en per visser te Oostende werd geheven.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, karton 263 B

262. 14 juli 1545.
Verzoekschrift van de magistraat van Oostende «aan de volle zee» gericht tot de Commissarissen van Zijne Majesteit, inlichtingen bevattend betreffende de zeeroof gepleegd door de Engelsen ten nadele van de Oostendse vissers.

Algemeen Rijksarchief, Papieren van de Raad van State en van de Audiëntie, nr. 382 2.

263. 9 juni 1553.
Maria van Hongarije, regentes van de Nederlanden, laat de heer van Beveren, admiraal-generaal en gouverneur van Holland, Zeeland en Utrecht, weten dat de «eerste vangst» geheten «voorvank» mag worden georganiseerd, zonder begeleiding van oorlogsbodems en op eigen risico van de vissers, en dat het verboden is de haring van de eerste vangst naar het vijandelijke Frankrijk uit te voeren.

Algemeen Rijksarchief, Papieren van de Raad van State en van de Audiëntie, nr. 1578 B, origineel met handtekening van de regentes.

264. 17 januari 1563 (n.st.)
Verbintenis van Adriaan Lammins, proostlaat te Wenduine, tegenover Cornelis Meeue, stuurman aldaar, tot betaling van 2 lb. 10 s. gro., wegens «coope van varsche zeevisch».

Rijksarchief Brugge, Proosdij van St. Donaas te Brugge, nr. 1248, f° 129 v°.

265. 29 april 1569.
De Raad van Financiën ontslaat Joost Bouchier van Oostende van zijn pacht van de belasting op de aangevoerde kaakharing: door de activiteiten van de Engelse kapers waagt geen enkel visser zich nog op zee.

Algemeen Rijksarchief, Charters van Vlaanderen, eerste reeks, nr. 2706.

266. Vóór 15 januari 1618.
Verzoekschrift van de magistraat van Duinkerken gericht tot de Aartshertogen Albrecht en Isabella, ten einde vergoeding te bekomen voor de schade berokkend door Hollandse schepen aan de Engelse koopman, John Klarke, inwoner van Duinkerken, en bezitter van zeven schepen die op walvisvangst gaan naar Groenland. Met minuut van de brief door de Privé-Raad gericht tot de Staten-Generaal van de Zeven Provinciën, gedateerd van 15 januari 1618, met verzoek om schadevergoeding.

Algemeen Rijksarchief, Privé-Raad, Spaans tijdvak, nr. 1347.

267. 1752-1753.
Rekening van Cornelius Blomme, penningmeester van de vrije

visserij der stad Blankenberge, van diverse rechten geheven op de producten van de visvangst.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 32.451, f° 8 v° - 9.

268. 1771.
Enquête betreffende de garnaalvangst.

Rijksarchief Brugge, Bundels van het Vrije, nr. 4307.

269. 1773-1776.
Grootboek van reder Scheurs, waaruit blijkt dat de Blankenbergse visvangst zich, behalve aan de kust, localiseert tussen 51° N.B. en 53° 30' N.B., met inbegrip van de Duitse bocht. Ze telt de Maas als belangrijke visgrond.

Rijksarchief Brugge, Oud Blankenberge, nr. 184, op data van 9 october 1773 en 20 maart 1776.

270. 19 juni 1787.
«Mémoire des Négocians et Armateurs de la Pêche nationale de la Ville et Port de Nieuport, présenté à Messeigneurs les Etats de Flandre le 19 juin 1787».
Uitvoerig vertoog, waarin de kooplieden en reders van Nieuwpoort achtereenvolgens handelen over het belang van de nationale visvangst, de historische evolutie van hun stad, de maatregelen in het verleden genomen ter bevordering van de visvangst en ten slotte verdere aandacht en bescherming vragen voor die zo belangrijke bedrijfstak.

Rijksarchief Gent, Staten van Vlaanderen, nr. 1666, gedrukt.

271. 10 september 1787.
Akte verleden voor de magistraat van Nieuwpoort, waarbij de bij naam genoemde reders van de stad zich solidair borg verklaren voor de subsidie van 10.000 gulden Vlaams courant, die hun door de Staten van Vlaanderen was toegekend ter bevordering van de nationale visvangst.

Rijksarchief Gent. Staten van Vlaanderen. nr. 522.

272. 8 april 1788.
Schrijven gericht tot de Staten van Vlaanderen uitgaande van Maria Christina en Albert Casimir, waarbij zij verklaren de inkomrechten op de invoer van vreemde kabeljauw te zullen aanwenden ter bevordering van de nationale visvangst en o.m. de volgende maatregelen in het vooruitzicht stellen - waarvoor zij ten andere rekenen op de medewerking der Staten van Vlaanderen - :
1° inrichting van Speciale Scheepvaartdiensten.
2° verlenen van premies voor de bouw van bepaalde vaartuigen.
3° toekenning van een voorschot ten bedrage van 100.000 fl. aan de steden Nieuwpoort en Oostende voor het bouwen van woningen voor vreemde vissers en zeelieden.

Rijksarchief Gent, Staten van Vlaanderen, nr. 1666, gedrukte kopie.

273. Januari - april 1789.
«Relevé de la pêche au Doggersbank faite par les chaloupes de la pêche nationale à Ostende depuis le premier janvier jusqu'au premier avril 1789. . .»

N.° 6.°

Staet van de vischers vaertuygen existerende den 23 7.bre 1790 tot Ostende

Rheeders	Nuemen der vaertuygen	naemen der Stuerlaeden
J. N. De waele	„ Wacksaemheyt	„ Jan Bottelaer
„	„ Joanne & Therese	„ Jan.s Balte
„	„ S.t jean Baptiste	„ L.s vischer
„	„ S.t Antone	„ L.s Dudal
„	„ Succes	„ M.t Laureyns
„	„ S.t jean francois	„ L.s Delmey
„	„ Monica	„ M. De Grave
„	„ Jueger	„ Jacob Barsier
„	„ Eendracht	„ Conr. Nieuinck
„	„ fortune	„
„	„ Zevrucht	„ L.s Bend
„	„ De fuem	„ Pieter Rycke
„	„ Zelden Rust	„ Matth. Willaert
„	„ Algemeyn welvaeren	„ Joseph Sara
„	„ Thereve	„ Carel Dudal
„	„ S.t Pieter	„ Jan Bruens
„	„ typ verdryf	„ Nicolas Gitofel
Aug.s Wieland	„ de anie	„ Jan Code
	„ Zeekendorf	„ Pl. De Potter

Tabel die o.m. de namen vermeldt der reders en der stuurlieden, het aantal bemanningsleden, de grootte der visserssloepen, de data van vertrek en terugkomst, de kwantiteiten, de duur van de visvangst op de Doggersbank, enz.

Rijksarchief Gent, Staten van Vlaanderen, nr. 1666.

274. 23 september 1790.
«Staet van de visschersvaertuygen existerende den 23 september 1790 tot Ostende».
Met opgave van de namen der reders, vissersvaartuigen en stuurlui.

Rijksarchief Gent, Staten van Vlaanderen, nr. 1666.

275. 1792.
Statistische tabel van de nationale visserij voor de havens van Oostende en Nieuwpoort, met vermelding van de data, de visplaatsen en de vissoorten.

Algemeen Rijksarchief, Raad van Financiën, nr. 5.155, bl. 3.

276. XVIIIe eeuw.
Beschrijving en bestek voor het maken van een Blankenbergse vissersschuit:
«Besteck tot het maecken van een faertuck over stevens 60 voet wijet 11 voet buiten, boort oochte. De buemplancken zullen gemaeck worden van twee duim planken of 2 1/2 duim naer wel blijeven. De knoeselplancken moeten dijck sijn 2 duim en de opperboorden moeten dijcke sijn 4 duim van de lande met achter

en vooren een bocht daer aen, die in de stevens comt. De baelck weegers moet dijcke sijn 2 1/2 duim en 44 à 46 voet; de deckplancken moeten dijcke sijn 3 duim en lanck 50 voet. De frangen moeten dijcke sijn 6 duim hooge, 7 duim breet en moeten van malcander liggen 11 à 12 duim. De henhouten moeten dijcke sijn onder 5 duim en boven 4 duim, so breet als de frangen. Tusschen hycder hoet moet staen een poot dyckte ten advenante van de houten; de bindienge moet dyck sijn 2 duim. In de midden moet liggen een baelcke met syn knijen achter en vooren een baelcke met knijen plechten en roef naer de goeste van menheeren».

Rijksarchief Brugge, Watering van Blankenberge , nr. 468.

277. 20 december 1806.
Algemeen reglement voor de zeevisserij, van de monding van de Somme tot de monding van de Schelde, uitgevaardigd ingevolge het continentaal stelsel, een maand vroeger door Napoleon ingevoerd. Alle handel met de vijand, d.i. Engeland, wordt verboden. De vissersboten moeten zich groeperen in bepaalde havens; voor België komen alleen Oostende en Blankenberge daarvoor in aanmerking. Artikel XX voorziet dat alle vissers die dezelfde thuishaven hebben van de visvangst zullen uitgesloten worden indien een onder hen een bepaling van het reglement overtreedt.

Algemeen Rijksarchief, Kamers van Koophandel, nr. 741.

278. 7 december 1812.
Reglement betreffende de haringvisserij in de havens van Oost-

ende, Blankenberge en Nieuwpoort, waarin de voorschriften staan die dienen nageleefd te worden bij de visvangst op zee, o.m. dat boten drie dagen lang op zee mogen blijven onder de leiding van een bewakingsschip.

Algemeen Rijksarchief, Kamers van Koophandel, nr. 739.

279. 1820-1823.
Reglementering van de kustvisserij.

Rijksarchief Brugge, Archief eertijds bewaard te Bredene, nr. 596.

280. 1849.
Petitie van de vissers van Blankenberge en Heist aan de Koning, waarin ze verzoeken om bijstand en om werktuigen, daar ze verarmd zijn ingevolge het Verdrag der XXIIII Artikelen dat de concurrentie van de Hollanders toelaat.

Algemeen Rijksarchief, Zeewezen, nr. 151.

281. 14 augustus 1858.
Verzoekschrift ondertekend door C. Bassens, C. Dhondt en P. de Groote, reders in de visserij te Heist, waarin zij de leden van de Kamer van Koophandel te Brugge verzoeken de bevoegde overheid te wijzen op het nadeel dat het politiereglement van 2 juli 1857, betreffende het baden in zee, de visvangst berokkent. Dit reglement verbiedt de eigenaars van de vissersboten van 15 juni tot 3 oktober aan te leggen tussen de hoofden nrs. 29 en 30, daar een gedeelte van het strand tussen die hoofden aan de baders voorbehouden is.

Algemeen Rijksarchief, Kamers van Koophandel, nr. 225.

282. 15 januari 1863.
Vertoog van vissers van De Panne aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers, waarin zij aantonen hoe, bij gebrek aan een reglementering, het bedrijf van de kleine kustvisserij (*la petite pêche côtière)* geleidelijk verdwijnt. De ondergang van de kleine visserij, die het verval van de grote visserij bewerkt, is oorzaak van het vertrek van de bemanningen die werk gaan zoeken op Franse schepen. In 1788 telde men te Blankenberge 80 boten en in 1860 waren er nog slechts 42.

Algemeen Rijksarchief, Kamers van Koophandel, nr. 225.

283. 1863.
Verzoekschrift van de vissers van De Panne aan de Senaat, waarin naar een wetgeving op de visserij gevraagd wordt, in de aard van die welke in het buitenland van kracht is.

Algemeen Rijksarchief, Zeewezen, nr. 152, met de handtekeningen van de vissers.

9. VISSERS

284. 7 april 1572 (n.st.)
Transport van een rente in uitvoering van het consent van lening verleend door de Redenaars van het Proosse te Brugge aan stuurlieden van Wenduine «tot upreeden van twee nieuwe vischbooten».

Rijksarchief Brugge, Proosdij van St.-Donaas te Brugge, nr. 1573, f° 296.

285. 17 juli 1649.

Besluit inzake visserij, uitgaande van de Redenaars van de heerlijkheid van het Proosse te Brugge, «als wanneer compareerden diversche visschers, wonende tot Wendune, en onder andere Jan Gaultier, stierman, ende Zegher Everard, schrijver, verthoonende dat tot voorderynghe vande visscherie aldaer, (twelk soude moghen causeren opcommen van tdorp ende restauratie, ghelyck die gheweest is voor de troublen)».

Rijksarchief Brugge, Proosdij van St.-Donaas te Brugge, nr. 105, f° 103 v°.

286. 11 october 1659.

Akte verleden voor Antonius Gobert en Jacobus Outerssuene, notarissen te Nieuwpoort, door dewelke Lucas Stolphaert, zoon van Jacobus, deken, Jan Janssen, zoon van Jan, Christoffel de Zitter, zoon van Adriaan, «sorghers», Michiel Gheraerdt, zoon van Michiel, Cornelius Janssen, zoon van Jan, Pieter Lues, zoon van Pieter, Cornelius Vrome, zoon van Joost, Nicolaas Maertens, zoon van Jacob, Jan Blomme, zoon van Michiel, Gillis Nierijnck, zoon van Pieter, Nicolaas Vernieuwe, zoon van Gillis, Zacharias de Vos, zoon van Passchier, Pieter Adriaensen, zoon van Gillis, Lievin Bouckhout, zoon van Gilles, Cornelius Paus, zoon van Tileman, Leonard Mouset, zoon van Nicolaas, Albert de Bruyne, zoon van Cornelius, Zeghere Moens, zoon van Zegher, Christiaan Thuyn, zoon van Jacob, Jacob Blomme, zoon van Michiel, Andreas Brune, zoon van Cornelius, Adriaan Scharre, zoon van Adriaan, Lieven Christiaensen, zoon van Lieven, Pieter Henderijcx, zoon van Antonius, Jan Stolphaerdt, zoon van Jacob, Gillis Brune, zoon van Cornelius, Martin van Sluijs, zoon van Stephanus, Pieter Colen, zoon van Pieter, Jacob Jans-

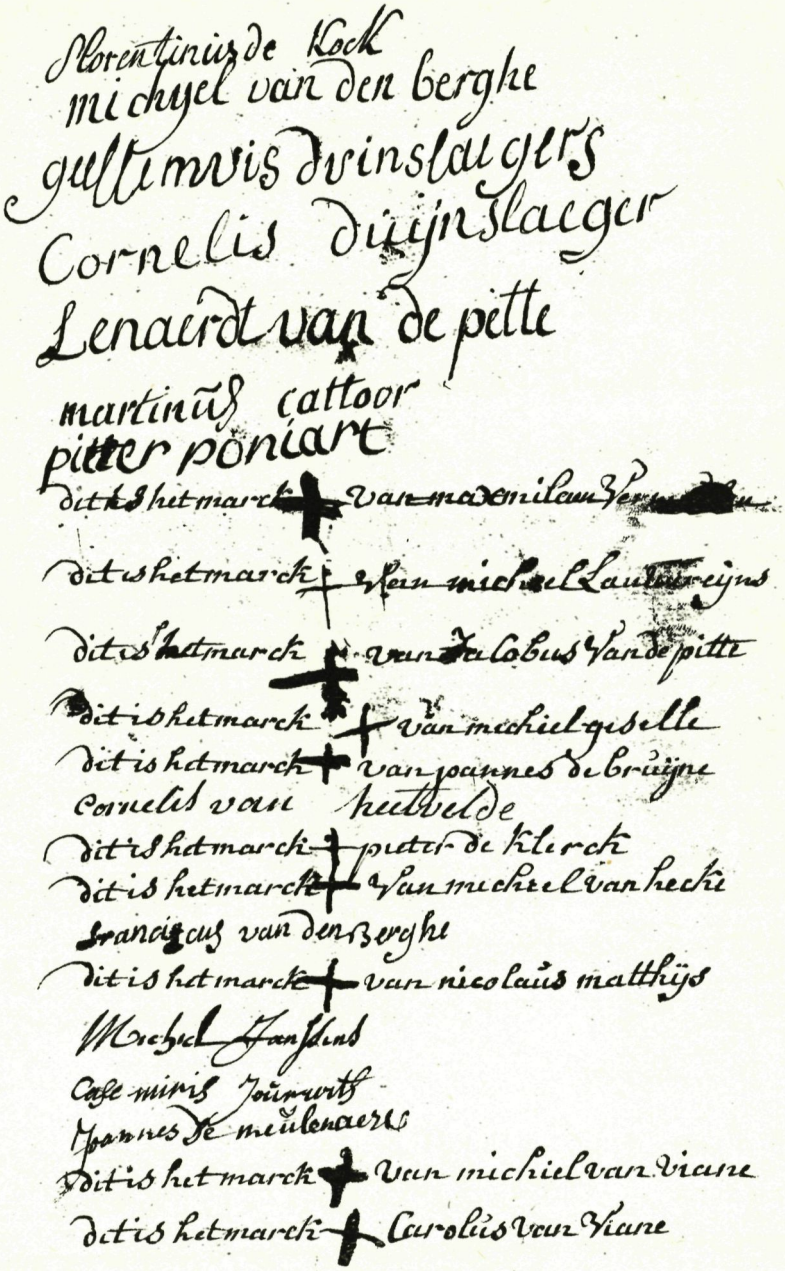
Florentinus de Kock
michyel van den berghe
gullimus dvinslaegers
Cornelis duijnslaeger
Lenaert van de pette
martinus cattoor
pitter poniart
dit is het marck van madamilaun
dit is het marck van jacobus vande pitte
dit is het marck van michiel gyselle
dit is het marck van joannes de bruijne
Cornelis van heutvelde
dit is het marck pietr de klerck
dit is het marck van michiel van hecke
Franciscus van den Berghe
dit is het marck van nicolaus matthijs
Michiel Janssens
Cajetanus Jouwerts
Joannes de meulenaere
dit is het marck van michiel van viane
dit is het marck Carolus van Viane

Cat. 289.

sen, zoon van Pieter en Jan Maerten, zoon van Nicolaas, vissers, «stierlieden» en «maets» van het vissersambacht van Blankenberge, aan de Engelse kartuizers van Nieuwpoort, na iedere zeereis van een schip, het recht verlenen een omhaling te doen en een provisie vis in ontvangst te nemen, om reden van bewezen diensten tijdens de oorlog tussen de koningen van Spanje en Groot-Brittannië.

Rijksarchief Brugge, Charter met blauw nr. 2243 (Engelse Kartuizers, Nieuwpoort).

287. 22 oktober 1672.
Besluit van de Redenaars van het Proosse inzake «diversche visschers van Wenduyne versoeckende resolutie tot uytreedinghe vande schuyten».

Rijksarchief Brugge, Proosdij van St.-Donaas te Brugge, nr. 106, f° 179 v°.

288. 26 september 1727 - 1 september 1728.
Aankoop door Filips, prins de Rubempré, van een aandeel van 100 florijnen in het kapitaal van de «Compagnie van Visch-vaert» te Nieuwpoort. Achtereenvolgende betalingen.

Algemeen Rijksarchief, fonds de Merode Westerloo, G. 176.

289. 1778.
Rekwest van de vissers van Blankenberge, gericht tot de Raad van Financiën, ten einde de bouw van een vissershaven te bekomen. Met de lijst van de namen van de vissers, die

er hun «handtekening» naast plaatsten, meestal slechts een kruisje, daar de meeste ongeletterd waren.

Algemeen Rijksarchief, Raad van Financiën, nr. 3.883.

290. 1797-1800.
Vissers uit Blankenberge en Nieuwpoort gevangen door de Engelsen.

Rijksarchief Brugge, Frans Fonds, nr. 1177.

291. 1830-1849.
Overzicht van inkomsten en uitgaven van het voorzorgsfonds ten voordele van Oostendse vissers, sedert 1 januari 1830, datum van zijn oprichting, tot 31 december 1849.

Algemeen Rijksarchief, Zeemacht, nr. 229.

292. 1843-1855.
Journaal van de vissersmutualiteit te Blankenberge.

Rijksarchief Brugge, Gemeentearchief Blankenberge, nr. 18.

292b. Einde XIXe eeuw.
Palingvissers in de haven van Blankenberge.

Algemeen Rijksarchief, Verzameling foto's.

10. OESTERPUTTEN

293. 1769.
Plan van de halvemaan van Lamsweert en van de oesterbanken van Oostende.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen, Inventaris in handschrift, nr. 1180.

294. 1782.
Plan van kreeft- en oesterbanken te Oostende.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen, Inventaris in handschrift, nr. 7941.

295. XVIIIe eeuw.
Plan in kleuren van een oesterput te Nieuwpoort, getekend naar aanleiding van een konflikt betreffende de jurisdictie tussen de provincies West- en Oost-Vlaanderen, vertegenwoordigd door de heren Marannes en Dusbreucq.

Rijksarchief Gent, Kaarten en plannen, nr. 961 (313).

296. 1836.
Memorie betreffende de aanleg van oesterbanken te Oostende. De eerste oesterkwekerij te Oostende dagtekent van 1765. Gedurende de vereniging van België met Nederland was de concurrentie van de Zeelandse oesterkwekers zeer scherp en laat zich in 1836 nog voelen, omdat de douanerechten te laag zijn en omdat de Zeelanders dagelijks langs de Schelde verse oesters aanvoeren met bootjes bestuurd door een of hoogstens twee man, terwijl de Vlaamse kwekers hun waar alleen met de postkoets kunnen vervoeren.

Algemeen Rijksarchief, Kamers van Koophandel, nr. 224.

11. REGLEMENTERING VAN DE VERKOOP VAN VIS

297. 7 oktober 1407.
Onderzoek betreffende de visvangst en de verkoop van vis te Wenduine, verricht in opdracht van de Rekenkamer te Rijsel door Pierre Lambert, controleur van de Officies in Vlaanderen, ten einde de toekenning aan een hertogelijk ambtenaar van de belasting op de verkoop van vis te bevestigen. De ondervraagde personen zijn inwoners van Wenduine: Jean Arnoulz, 50 jaar oud, Corneille Mas, 63 jaar oud, Adrien Willemins, 40 jaar oud, Corneille Mas, 40 jaar oud, Luc van Nanghe, 42 jaar oud, Jacques Ricque, 30 jaar oud, en twee Brugse vishandelaars die te Wenduine wonen, Georges du Cellier en Jean de Brune. Men verneemt onder meer dat er in het begin van de XVe eeuw slechts drie of vier huisjes waren te Wenduine, bewoond door vissers, die drie of vier boten bezaten, en dat in 1467 het getal boten gestegen was tot twaalf.

Algemeen Rijksarchief, Charters van Vlaanderen, eerste reeks, nr. 611.

298. 1482-1483.
Rekening van de baljuw van Blankenberge, Roland Biese. Onder de boeten voor diverse inbreuken, noteert men er een ten laste van Jean Saucke, die door de schepenen van Blankenberge veroordeeld was tot betaling van een boete van zes pond parisis, omdat hij vis verkocht had buiten Blankenberge. Op verzoek van verscheidene goede lieden schelden de baljuw en de burgemeester een deel van de boete kwijt: hij betaalde slechts twee pond zestien schellingen parisis.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 13.665, f° 7.

299. 16 mei 1750.
Reglement van de vismijn te Oostende.

Stadsarchief Oostende.

300. 1741-1756.
Rekening van de baljuw van Oostende. Op 3 april 1755 had Josse van Iseghem het reglement op de vismijn overtreden en was daarvoor door de schepenen veroordeeld geworden tot een boete van vijftig florijnen en de verbeurte van een deel van zijn oesters. Hij ging in beroep voor de Raad van Vlaanderen, maar het vonnis van de magistraat werd bevestigd, evenals de verkoop van zijn oesters in de vismijn te Brugge.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 14.322, f° 22.

12. WEGENIS

301. 1721.
Figuratieve kaart met de banen en wegen tussen Brugge en Blankenberge, met het oog op het aanleggen van de steenweg tussen beide steden.

Rijksarchief Brugge, Kaarten en plannen, nr. 466.

302. Z. d. (1723).
Figuratieve kaart van het ontwerp van de steenweg van Blankenberge (cabaret 't Vrije) naar St.-Pieters-op-de-Dijk, met aanduiding van de aangelanden.

Rijksarchief Brugge, Kaarten en plannen, nr. 469.

303. 1783.
Figuratieve kaart van het ontwerp van het alignement van een nieuwe straatweg in de kasselrij Veurne, welke loopt van Veurne naar Gijverinkhove en vandaar uit, zich splitsend, enerzijds in de richting van Roesbrugge over Beveren, anderzijds naar de straatweg van Elsendam, getekend door de landmeter G.-M. D. senior.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen in handschrift, nr. 243.

304. XVIIIe eeuw.
Figuratieve kaart van het ontwerp van de straatweg van de sluis van Slijkens bij Oostende naar Scheepsdale bij Brugge.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen in handschrift, nr. 1.323.

305. Begin XIXe eeuw.
Tekening van de kunstwerken die deel uitmaken van het plan van aanleg van de baan nr. 1, ten noorden van de kanalen tussen Nieuwpoort en Oostende.

Rijksarchief Brugge, Kaarten en plannen, nr. 445.

13. OOSTENDE - DOVER

306. 1690-1691.
Verslag van Jean-Baptiste della Faille, schildknaap, raadsheer van de koning en algemeen ontvanger van de beden in Vlaanderen, betreffende de bestemming van de bede van 9.000 dagelijkse porties van ieder vijf schellingen, toegekend aan Zijne Majesteit, boven de gewone lasten, door de Geestelijkheid en de Leden van Vlaanderen. De koning had een bede van 20.000 dagelijkse porties gevraagd, welke door de Staten aanzienlijk verminderd werd, op grond van de ongunstige conjunctuur, de vernielingen, de belastingen en de confiscaties waaronder de inwoners te lijden hadden. Onder de vierentwintig voorwaarden die de Staten stelden, komt op folio XV, nr. 22, de heroprichting voor van de gewone dienst van de pakketboot van Nieuwpoort naar Dover en Engeland, en omgekeerd, ten einde het verval van de handel en zijn verplaatsing naar naburige staten te voorkomen. Zij stellen voor zich van enkele lichte fregatten te bedienen en de postmeester aan te zetten een overeenkomst te sluiten met het oog op de betaling van de bemanningen.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 16.224, f° 15.

307. 1778.
Protocol en memoranda in verband met maritieme aangelegenheden en zekere geschillen in zake loods-, dok-, lichtbaken-, kaairecht, enz. tussen het Gouvernement-Generaal der Nederlanden en het Hof te Londen, betreffende de Engelse schepen.
Met retroakten.

Algemeen Rijksarchief, Privé-Raad, Oostenrijks tijdvak, nr. 1172.

308. 29 augustus 1782.
Dossier in verband met vrachtschepen met dienst tussen Oostende en Dover gedurende de zeeoorlog en die waarschijnlijk toebehoren aan de heren Vercoutere en Flaneghem uit Oostende. Zie fos. 11 en 11 v°: brief van graaf de Belgiojoso, ambassadeur van Oostenrijk in Londen, aan de prins van Starhemberg te Brussel, in verband met de paviljoenmerken gedurende de zeeoorlog.

Algemeen Rijksarchief, Sekretarie van State en Oorlog, nr. 2180.

309. 30 december 1871.
Kredietaanvraag van de Minister van Buitenlandse Zaken d'Aspremont-Lynden, voor de bouw van een mailboot met dienst tussen Oostende en Dover. Met lange kanttekening van de hand van Leopold II van 6 januari 1872.

Algemeen Rijksarchief, Zeemacht, nr. 77.

310. 1870-1874.
Register van de mailbootovervaarten Oostende-Dover.

Algemeen Rijksarchief, Zeemacht, nr. 35.

14. SPOORWEGEN

311. 23 april 1833.
Opmerkingen van de Kamer van Koophandel van Oostende over het ontwerp van aanleg van een spoorweg in België. Dit geschrift legt de nadruk op de voordelen die Oostende biedt voor de doorvoer van Engelse koopwaren naar Duitsland en eveneens op de belangrijkheid van de haven. Het aantal reizigers dat te Oostende inscheepte of aan land ging beliep zestien- tot zeventienduizend in 1828 en in 1829.

Algemeen Rijksarchief, Kamers van Koophandel, nr. 200.

312. Omstreeks 1845.
Het eerste spoorwegstation te Oostende. Gezicht aan de binnenzijde met twee treinen, spoorwegpersoneel en reizigers. Lithografie van Daveluy.

Stadsarchief Oostende.

313. 1838-1866.
Het spoor van Brugge naar Oostende wordt geopend in de maand augustus 1838.
Op 7 augustus 1863 wordt de spoorverbinding Brugge-Blankenberge geopend. In 1865 telde men op die lijn 148.195 reizigers. In 1866 geeft de Staat vergunning aan de Maatschappij van de Spoorweg van Brugge naar Blankenberge tot aanleg van een lijn van Blankenberge naar Heist. De werken gaan gepaard met ophoging en versterking van de Graaf Jansdijk waarop de spoorweg zal lopen.

Rapport sur l'état de l'Administration dans la Flandre Occidentale, 1839, bl. 135; 1865, bl. 404. - *Annuaire spécial des chemins de fer belges*, 1866 en 1867, blz. 120-121.

314. 1866.
Vergunning tot aanleg van een spoorweg van Blankenberge naar Heist. Koninklijk Besluit en overeenkomst gesloten tussen de Staat en de Maatschappij van de Spoorweg van Brugge naar Blankenberge.

Algemeen Rijksarchief, Bruggen en Wegen, Waterwegen, nr. 206, brochure.

315. Omstreeks 1865-1870.
Plan van de spoorlijn, de duinen en het strand van Heist.

Algemeen Rijksarchief, Bruggen en Wegen, Waterwegen, nr. 206.

316. 1879-1880.
Hydrografische verkenning van de noorderkust van België, uitgevoerd door L. Petit, 1ste Luitenant ter Zee, op last van de Hr. Sainctelette, Minister van Openbare Werken. Men ziet er de spoorweg op van Blankenberge naar Heist.

Algemeen Rijksarchief, Fonds de Merode Westerloo, Kaarten en plannen, reeks 3, nr. 409.

317. XIXe eeuw.
Plan van het station te Heist.

Rijksarchief Brugge, Watering van Blankenberge, port. 12/836-47.

15. BINNENSCHEEPVAART

318. Wedersamenstelling van de loop van de Yperleet vóór de XIe eeuw.

Uit E. VANDEN BUSSCHE, *L'Yperleet* in La Flandre, dl. 13,1882.

319. Juni 1251.
Margareta, gravin van Vlaanderen en van Henegouwen, belooft de schepenen van Ieper het kanaal tussen Nieuwpoort en Ieper te zullen laten uitdiepen en er poorten en sluizen te laten in aanbrengen ten einde het bevaarbaar te maken.

Uit L.A. WARNKOENIG-A.E. GHELDOLF, *Histoire de la Flandre...*, dl. V, bl. 366, nr. XXXIV.

320. 29 juli 1251.
Ridder Boudewijn van Belle, baljuw van Vlaanderen, verordent dat het kanaal (van Nieuwpoort naar Ieper), tussen Knokke en de overtoom (*overdragt*) van Steenstraat, een breedte moet hebben van vier roeden en minstens zo diep dient te zijn als de grote sluis op de IJzer bij Nieuwpoort.

I.L.A. DIEGERICK, *Inventaire des chartes et documents appartenant aux Archives de la ville d'Ypres*, nr. LXXX, bl. 69 (verloren).

321. 26 februari 1337 (n.st.).
Lodewijk van Nevers, graaf van Vlaanderen, maakt bekend dat hij de schepenen van Ieper toelating heeft verleend tol te heffen op de boten en de koopwaren die het kanaal van Ieper naar Nieuwpoort gebruiken, ten einde het kanaal te kunnen reinigen tussen Knokke *(ten Cnocke)* en de zee en

de sluizen te onderhouden, en hij geeft zijn ambtenaren opdracht de plaats van oprichting van de tol en de inningswijze te bepalen.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 46, f° 7 v°.

322. Omstreeks 1550.
Fotografische weergave van de calque, rond 1900 genomen door minister Helleputte in het in 1914 verwoeste stadsarchief van Ieper, van een plan van omstreeks het midden van de XVIe eeuw, dat de overtomen *(overdrach)* voorstelt welke de scheepvaart mogelijk maken op de Yperlee, van Ieper tot de zee.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen, inventaris in handschrift, nr. 7047.

323. 1562 - 1563.
Op verzoek van de inwoners van Roeselare en Staden wordt door de Roeselaarse magistraat onderzocht hoe, door kanalisatie (*met wat wijdens ende van nieux delvens)* van de Mandel en de Zarre, een verbinding voor kleine boten tussen die twee plaatsen en Veurneambacht en Nieuwpoort kan worden gerealiseerd.

Uit E. SABBE, *De Belgische Vlasnijverheid*, dl. I (Brugge 1943), bl. 232 en noot 3 (volgens de stadsrekening van Roeselare).

324. 1587.

Rekening van Servaes van Steelant, algemeen-ontvanger van Oost-Vlaanderen. In de rubriek ontvangsten van pachten, cijnzen en veranderlijke inkomsten *(parties muables)* in het Kwartier van Brugge en in het Vrije leest men dat de overtoom tussen Oudenburg en Nieuwpoort vernield is door oorlogsgeweld, dat de stad Oostende nog immer in opstand is, dat de stad Blankenberge niet meer bestuurd wordt en dat de konijnenfokkerijen en graslanden in de Oostduinen ook verwoest zijn. Aldus werd voor die rubriek geen enkele ontvangst geboekt.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 2757, f° 53 v°.

325. 1756.

«*Bewijs ende Declaratie vande oncosten gesupporteert ter causen van het instorten (van) het sas Slijckens ten jaere 1752, alsmede van het verhooghen van de wederzijdsche dijcken van den Ostendschen vaert, geformeert ende overgegeven bij den Directeur der Navigatie, S^r. Hendrick Pulinx. Ghesloten den 10^en februarij 1756*».

Rijksarchief Gent, Staten van Vlaanderen, nr. 1519.

326. 1779.

Rekening van de nering der binnenschippers van Oostende.

Rijksarchief Brugge, Registers van het Vrije, nr. 17233.

327. Z. d. (1784).
Plan van een deel van het kanaal van Brugge naar Oostende en Nieuwpoort, met het projekt van een nieuwe sluis bij het fort Plassendaal, getekend door luitenant-kolonel en ingenieur De Bron.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen in handschrift, nr. 307.

328. 1784-1787.
Rekening van verschotten door B. Blaes, zaakvoerder van de schippers van Oostende binnen Brussel.

Rijksarchief Brugge, Registers van het Vrije, nr. 17243.

329. XIXe eeuw.
Plan op calque van de stad Nieuwpoort met de haven, de kanalen van Ieper, Veurne en Brugge, en de stadsvesting.

Rijksarchief Gent, Kaarten en plannen, nr. 1895 (298l).

III. PLAATSELIJKE GESCHIEDENIS

1. OOSTENDE

330. 22 januari 1395 (n.st.)
Filips de Stoute, hertog van Bourgondië en graaf van Vlaanderen, en zijn echtgenote, Margareta, bepalen de voorwaarden volgens dewelke de uitbreiding van de schepenbank - die zij aan Oostende hadden toegekend, omdat deze stad erg onder storm en overstromingen geleden had - moet geschieden (In een vidimus van 15 juli 1436).

Rijksarchief Brugge, Charters van het Brugse Vrije, nº 264.

331. 1411 - 1412.
De rubriek, *Dit zijn costen van dijkene,* in de rekening van de stad Oostende, vermeldt de werken uitgevoerd om de dijk die de stad beschermt te verbreden en te verhogen.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 37.247, fº 24 vº - 25.

332. 1 april 1427 - 31 maart 1428.
Stadsrekening van Oostende. Rechten geïnd door de magistraat op waren binnen de stad verhandeld.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 37.255, fº 1 vº en 2.

333. 20 oktober 1447.
De burgemeesters en schepenen van Oostende maken bekend dat zij afzien van het proces dat zij voor het Parlement van Parijs voeren tegen de Ontvanger-generaal van Vlaanderen betreffende de tolrechten die hij wil heffen in de nieuwe haven. Zij onderwerpen zich dienaangaande aan de beslissingen van Filips de Goede, hertog van Bourgondië en graaf

van Vlaanderen, vervat in een akte van 4 september 1447. De koopwaren die de haven van Oostende in- en uitgaan zullen dezelfde tolrechten betalen als te Damme en Sluis.

Algemeen Rijksarchief, Charters van Vlaanderen, eerste reeks, nr. 879.

334. 19 mei 1474 - 9 mei 1478.
Rekening van de baljuw van Oostende.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 14.310.

335. Omstreeks 1560.
Figuratief plan van de stad Oostende opgemaakt door Jacob R. Van Deventer op bevel van Karel V en Filips II; in kleuren en vergroting in zwart-wit.

Stadsarchief Oostende.

336. 1577-1580.
Versierde initialen in de stadsrekeningen van Oostende: de letter R in het woord «Rekenynghe» is versierd met grijnzende figuren; de letter U in het woord «Uutgheven» is versierd met het stadswapen: in goud, een zwarte keper vergezeld van drie omgewende sleutels van hetzelfde.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nrs. 37.400, f° 1 en 37.402, f° 14.

337. Begin XVIIe eeuw.
Plan van de stad Oostende en van een dijk die ingenieur Cauweruen wilde aanleggen door de geul.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen in handschrift, nr. 92.

338. 1601 - 1604.
Plan van de stad Oostende ten tijde van de belegering door de Aartshertogen Albrecht en Isabella, gegraveerd door Baptista Van Deutekom.

Stadsarchief Oostende.

339. 1621.
Dossier betreffende de vrijstelling van betaling van een erkenningsrecht aan de vorst voor de uitbating van een windmolen te Oostende. Deze was opgericht door Maarten Cloribus na de inname van Oostende door de Aartshertogen in 1604, daar in de ganse stad geen graanmolen gespaard was gebleven.

Algemeen Rijksarchief, Charters van Vlaanderen, eerste reeks, nr. 2.768.

340. 1718.
Figuratieve kaart van de ingang van de haven van Oostende, getekend door Jean Lobbrecht.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen in handschrift, nr. 1.407.

341. Omstreeks 1730.
Bijgekleurde gravure door Mattheas Seutter, getiteld: «Novissima Ichnographica Delineatio munitissimae Urbis et celeberrimi emporii Ostendae, in Comitatu Flandriae Austriacae sitae, cura et coelo Matthaei Seutteri, Sac. Caes. Majest. geogr. Aug. Vind.». Bovenaan het grondplan van de stad en de haven, onderaan algemeen gezicht tussen twee mythologische voorstellingen.

Rijksarchief Gent, Kaarten en plannen, nr. 340.

342. 24 april 1756.
Plan van de stad en de haven van Oostende.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen, Inventaris in handschrift, nr. 343.

343. Eind december 1764.
Kopie van een memorandum van de raadsheer van Mullendorf aan de prins van Kaunitz, in verband met de zoutraffinaderij, te Oostende voor de Oostenrijkse regering in 1756 opgericht, onder de leiding van Charles Levasseur, handelaar uit Doornik.

Algemeen Rijksarchief, Raad van Financiën, lias 5.248.

344. 1 november 1764 - 31 januari 1766.
Rekening van ontvangsten en uitgaven aangelegd door Charles Levasseur, directeur der zoutraffinaderij te Oostende, voor de Oostenrijkse regering opgericht.

Algemeen Rijksarchief, Raad van Financiën, lias 5.248.

345. 9 mei 1770.
Konsult van de Raad van Financiën over de redenen waarom Zijne Majesteit de zoutraffinaderij die geen winsten oplevert zou moeten afschaffen. Minuut.

Algemeen Rijksarchief, Raad van Financiën, lias 5.249.

346. 1772.
Opstand en plannen van de nieuwe toren die men op het stadhuis van Oostende zal bouwen, getekend door L.-B. Dewez.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen in handschrift, nr. 1.830.

347. 11 juni 1781.
Gedrukt reglement van de Raad van Financiën betreffende de vanuit zee te Oostende aangevoerde koopwaren.

Algemeen Rijksarchief, fonds de Merode Westerloo, VM 4.039.

348. 1781.
Plan en opstand van de magazijnen die Frederik Romberg en zijn zoon, handelaars te Oostende, zich voorgenomen hadden op te richten op een stuk grond gelegen tegenover het Kapucijnenklooster.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen, Inventaris in handschrift, nr. 1.834.

349. 24 februari 1784.
Uittreksel uit het protocol van de Privé-Raad. Men stelt voor

om, ingaand op het verzoek van de heer de Rosières, directeur van de Schouwburg te Oostende, de openbare voorstellingen te laten doorgaan tot de vooravond van Palmzondag, daar er geen enkele andere gelegenheid tot vermaak is in de stad.

Algemeen Rijksarchief, Privé-Raad, Oostenrijks tijdvak, nr. 1.053A.

350. 12 juli 1785.
Rondschrijven van de gouverneurs-generaal, Maria Christina en Albert Casimir, in verband met het overbrengen van de zeevaartschool (Ecole hydrographique) van Brugge naar Oostende.

Rijksarchief Gent, Staten van Vlaanderen, nr. 1.730.

351. Omstreeks 1789.
Plannen van de eerste drie dokken van Oostende en van een deel van de Sinte-Katarinakreek, getekend met het oog op het uitvoeren van werken aan de dokken om er zoet water in te laten.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen in handschrift, nr. 1.430.

352. 22 juni 1790.
Regeling getroffen in de haven van Oostende in aanwezigheid van de kapiteins der loodsen op 22 juni 1790.

Rijksarchief Gent, Kaarten en plannen, nr. 1.618 (250).

353. XVIIIe eeuw.
Plan, opstand en ontwerpen van nieuwe havenhoofden, die, nabij Oostende, het zeezand moeten tegenhouden dat de wind langs de kust meevoert.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen in handschrift, nr. 300.

354. 1804.
Plan van de kleine rede te Oostende, opgemaakt door Beautemps-Beaupré en gepubliceerd in 1816.

Stadsarchief Oostende.

355. 1815.
Gezicht op de kaai, het douanekantoor, het Waterloo Hotel en een herberg. Aquatintgravure in kleuren door M.E.G. Hunt.

Stadsarchief Oostende.

356. 1826.
Ontploffing van het buskruitmagazijn te Oostende, hulpverlening aan de slachtoffers van Sas-Slijkens.

Rijksarchief Brugge, Archief eertijds bewaard te Bredene, nr. 600.

357. 27 september 1830.
De Raad en Regering der stad Oostende bezweert de bevolking zich kalm en afzijdig van alle verzamelingen te houden om nieuwe bloedige botsingen met het garnizoen te vermijden.

Stadsarchief Oostende.

358. 18 oktober 1830.
Oproep gericht tot de inwoners van Oostende door de burgemeester en de schepenen opdat zij een bijdrage zouden storten ten bate van de personen die gewond werden in de onafhankelijkheidsstrijd.

Stadsarchief Oostende.

359. 26 juni 1833.
Aandeel van 100 fr. in het kapitaal van 20.000 fr. van de «Société du Pavillon et des Bains de Mer d'Ostende».

Stadsarchief Oostende.

360. 10-17 augustus 1834.
Programma der feestelijkheden die plaats hadden tijdens het verblijf van de Koning en de Koningin.

Stadsarchief Oostende.

361. 1834.
Gezicht op de stad en de baden te Oostende, getekend tijdens het verblijf van Koning Leopold I en Koningin Louisa Maria door Rottigni. Lithografie van Borremans.

Stadsarchief Oostende.

362. 1839.
Plan van de haven, de stad en de omgeving van Oostende,

getekend door J. De Brock, hoofdingenieur van Bruggen en Wegen in West-Vlaanderen.

Algemeen Rijksarchief, Gegraveerde kaarten en plannen, nr. 570.

363. 1840.
De zeebaden aan het oosteinde van het strand. Twee modellen van badwagentjes: twee zijn rond en bedekt met een koepeldak; de vier andere zijn vierkant en ongeveer van het huidig model, behalve dat twee ervan aan de achterzijde voorzien zijn van een soort baldakijn, opdat de baadsters niet zouden kunnen gezien worden bij het op- en afstijgen van de trap. Lithografie van A.T. Francia.

Stadsarchief Oostende.

364. 1846.
Perspectief gezicht op de Kerkstraat. Vooraan rechts de oostzijde van het stadhuis met toren. Lithografie van M. Van Cuyck en H. Borremans.

Stadsarchief Oostende.

365. 8 januari 1848.
Politiereglement betreffende de zeebaden te Oostende.

Stadsarchief Oostende.

366. 1850.
Lijkstoet van H.M. Louisa Maria, Koningin der Belgen. Gezicht genomen op het ogenblik dat de door zes paarden

bespannen lijkkoets de hoek van de Langestraat en de Louisastraat bereikte. Lithografie door V. Dedoncker.

Stadsarchief Oostende.

367. 1850.
«Oostendsche Rouwklagt bij het vertrek van het doodelijk overblijfsel onzer dierbare en betreurde Koningin Louisa Maria van Orléans door de Maetschappij Rhetorica».

Stadsarchief Oostende.

368. 1855.
Twee aquarellen van H. Hendrickx, getiteld «Souvenirs des Bains d'Ostende», die badgasten bij hun koetsen voorstellen.

Stadsarchief Oostende.

369. De eerste Kursaal te Oostende in 1858, naar Candle.

Stadsarchief Oostende.

370. 1858.
Het Wapenplein te Oostende naar Canelle.

Stadsarchief Oostende.

371. Omstreeks 1860.
Het terras van de Kursaal gezien in de richting van de zee, gestoffeerd met een groot aantal mondaine figuren.

Stadsarchief Oostende.

372. Omstreeks 1860.
Gezicht op het gedeelte van het strand waar het baden voorbehouden werd aan de dames. De heren vergezellen hun dames tot aan de ingang waar het badpersoneel op hen wacht.
Lithografie.

Stadsarchief Oostende.

373. 13 maart 1865.
Brief van Leopold I aan Rogier met het verzoek de uitvoering van werken aan het paviljoen van Oostende op te nemen in de lijst der voorziene openbare werken, want de kleine kinderen «voor wie het verblijf aldaar om gezondheidsredenen een noodzakelijkheid is, zijn in de stad op een werkelijk beschamende wijze ondergebracht».

Algemeen Rijksarchief, Fonds Rogier, nr. 101.

374. 1868.
Brief van Leopold II aan Frère-Orban over de ontwikkeling en aanpassing der stad Oostende.

Algemeen Rijksarchief, Papieren Frère-Orban, nr. 427.

375. 1898.
Plan en opstand van de zeedijk te Oostende, tussen het Koninklijk chalet en de Wellingtonrenbaan.

Algemeen Rijksarchief, Bruggen en Wegen, Waterwegen, nr. 262.

376. Omstreeks 1900.
Oostende in de Belle Epoque. Foto's van de dijk, de kursaal, de Chalet royal, de Wellingtonrenbaan en het Wapenplein.

Stadsarchief Oostende.

377. 1902.
Foto van Leopold II, Koning der Belgen, vergezeld van de Sjâh van Perzië, Mouzaffer-Eddine, tijdens het bezoek van deze laatste aan de renbaan Wellington te Oostende.

Stadsarchief Oostende.

378. 1907.
De Kursaal te Oostende 's avonds. Reproductie van een schilderij van F. Giusto.

Stadsarchief Oostende.

379. 1924-1927.
Plannen van het gesticht voor bejaarde matrozen en vissers, ontworpen door J. Boels: stichting H. en I. Godtschalk te Oostende.

Rijksarchief Brugge, Kaarten en plannen, nr. 1102.

380. Vissersreuzen *Tjannie* en *Fientje* in typische oude visserskledij, gebouwd in 1951. *Tjannie* en *Fientje* trokken voor de eerste maal op straat ter gelegenheid van de heropbouw van de vissershaven in 1951.

Feestendienst Oostende.

2. BLANKENBERGE

381. 4 maart 1357 (n.st.)

Verkoop van een leen, genaamd «tdeel van Paele», bestaande uit het zesde deel van geheel de tiende liggende in de «prochie ende int ambacht van Huutkerke, in Blanckenberghe, dat men heet Scaerphout, in Wendune ende in de prochie van Sinte Jans up ten dyc, licgende in de west wateringhe van den voorseiden prochien ende ambachte, in zees houken, daer of dat deen gheheeten es: de Porthouc, dander de Middelhouc, de darde de Blackaerdhouc, de vierde de Muselinehouc, de vyfte Taerinchouc ende de zeeste Sint Janshouc». Van deze is men nochtans schuldig af te staan 25 schoven tarwe en 25 schoven haver, ten voordele van de pastoors van Uitkerke en Schaerphout, die van hun kant jaarlijks geven moeten «van den vorseiden scoven den tiendenare ende den waghennare, diere nu zijn of wesen sullen, van den deele van Poele elken een paer scapine hantscoen».

Rijksarchief Brugge, Oud Blankenberge, nr. 1, origineel.

382. 1400 - 1401.

Vermelding van de bouw van een brug te Blankenberge, «omme dat die lieden soude commen ende ghaen ter kerke ende ter maert».

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 32.148, rekening van de stad Blankenberge, f° 3 v°.

383. 20 augustus 1403.

Rijkaard de Wec reist naar Brugge, ten einde «eenen brief te doen vlaemscene», welke door de gravin, Margareta van Male,

«ghesent was in walsche» aan de stad Blankenberge.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 32.149, rekening van de stad Blankenberge. 1403-1404, f° 3.

384. 24 oktober 1403.

Afgevaardigden van de stad Blankenberge reizen naar Brugge om de magistraat aldaar te melden dat er een sterke vloed plaats had en het nodig is een dijk te versterken: «Item ysent te Brucge up den XXIIIIsten dach van october Jan f. Pieters ende Joris Garsoen, omme te sprekene met der wet van Brucghe van dat so hoghe ghevloyt was omme dat men de bet diken soude jeghe de poort daert zeere cranc was...».

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 32.149, rekening van de stad Blankenberge, 1403-1404, f° 3.

385. 1403.

Renenghelle of beknopte staat van bijna alle ontvangsten van het graafschap Vlaanderen. Op folio 56 vindt men een opsomming van de belastingen geheven te Blankenberge ter gelegenheid van de vrije jaarmarkt, door de graaf verleend, en die aanvangt op 1 september. Dan betaalt men aan de graaf een tol van vier penningen voor een paard, twee penningen voor een veulen en een koe, een penning voor een kalf, een varken en een schaap. Het ongeld (onrechtstreekse belasting) wordt verdubbeld gedurende tien dagen: drie vóór, vier tijdens en drie na de jaarmarkt. Indien er geen ongeld wordt geheven, zal men twee penningen betalen voor iedere verkochte stoop wijn, vier schellingen voor iedere ton Duits bier, twee schellingen voor

iedere ton bier gebrouwen buiten de stad en twaalf penningen voor iedere ton gebrouwen in de stad.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 1253, f° 56.

386. 1403-1404.

De sluismeesters van de Grote Watering komen te Blankenberge besprekingen voeren betreffende de herstellingen die dienen uitgevoerd te worden in de stad: «Item so quamen te Blankenberge de sluusmeesters van der Grote Waterhijnge omme te scauwene waer dat meest van node was te boetene jeghen de poort van Blankenberge ende met ons daer of te spreken...».

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 32.149, rekening van de stad Blankenberge, f° 4 v°.

387. 1423-1424.

De magistraat van Blankenberge laat de privileges van de stad kopiëren en in het Vlaams vertalen: «Betaalt meester Ghi te Ghend van onze prevelegen uut te scrivene...; betaelt 1 clerc omme onze prevelegen ute te copihyerne in vlaemsche».

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 32.162, rekening van de stad Blankenberge, f° 4.

388. 1450-1451.

De stad Blankenberge bouwt een nieuw stadhuis. Stenen worden aangevoerd uit Brugge, men gebruikt drieduizend tweehonderd nagels voor deuren en vensters, drieduizend tegels voor de vloe-

ren en vijfduizend bakstenen worden gekocht van Jacob Reynaerts.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 32.183, rekening van de stad Blankenberge, f° 6 v° - 7.

389. 1455-1456.
De magistraat van Blankenberge beslist een gedeelte van de straten van de stad te plaveien. Daartoe worden stenen aangevoerd uit Sluis: «Item omme de stede te calsydene, zo hebben de buerchmeesters Gillis Rehael vander Sluus besteet over steenen...; Item betaelt Jan Hanneman van een scip steenen te bringhene vander Sluus...; Item betaelt Adriaen vanden Driessche vanden zande te haelne daer de nieuwe strate mede ghehoocht es ende de calseyde in ghemaect...».

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 32.188, rekening van de stad Blankenberge, f° 4 v°.

390. 1525-1526.
De magistraat van Blankenberge oordeelt dat het «scepenhuus (stadhuis) der stede zeere cleene ende nauwe» geworden is en beslist drie huizen aan te kopen om het te vergroten en tevens een vleeshuis te bouwen.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 32.243, rekening van de stad Blankenberge, f° 4.

391. 1 april 1530.
Afgevaardigden van de stad Blankenberge reizen naar Brugge

om raad in te winnen betreffende zekere ketterse boeken, door de baljuw aangetroffen bij enkele inwoners van de stad: «Item ghereyst bij al de vornoemde te Brugghe, den eersten van april, omme raedt ende advijs thebbene noopende zekere boucken ende quoyieren van heresye, by den balliu hemlieden over brocht ende gheexibeirt, thoebehorende eeneghe personen dezer stede».

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 32.247, rekening van de stad Blankenberge, 1529-1530, f° 9.

392. 1529-1530.
Met het oog op het herbouwen van het stadhuis belast de magistraat van Blankenberge Cornelis Bavelare en Baltin Dhane met «'t maken ende ordoneren van 't patroon (plan) van den scepenhuse». Hetzelfde jaar nog legt Michiel van Langhemerch de grondvesten.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 32.247, rekening van de stad Blankenberge, f° 7.

393. 1 mei 1538.
Akte waarbij de magistraat van Blankenberge zich tot het betalen van 36 lb. par. plus 24 lb. accijnsrecht per jaar verbindt tegenover de magistraat van het Vrije om van deze laatste verkregen te hebben dat er geen «cabaret» of «herberg» (logement) mocht gehouden worden op een terrein, Keure geheten, tussen de kerk (van Uitkerke) en de stad Blankenberge.

Rijksarchief Brugge, Charters van het Vrije, nr. 673.

394. 1611-1620.
Rekening van Antoine van Havre, baljuw van Blankenberge. De rubriek van de uitgaven telt talrijke artikels in verband met de uitvoering van het vonnis van de schepenen van Blankenberge ten laste van Jan Heijnkens, schuldig bevonden aan diefstal te Blankenberge, zoals voordien reeds te Brugge. Heijnkens ondergaat zijn straf te Brugge, waar hij door de gerechtsdienaar, Christiaan van de Walle, wordt «ghegeesselt totten bloede met den last aenden hals ende stellen van een brantmarcq».

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 13.667, f° 5 v°.

395. 1761.
Lijst van de inwoners van Blankenberge die kosten hebben gehad voor het verschaffen van logement, licht en vuur, zowel aan de vrije compagnies als aan de compagnies geheten «custbewaerders», tijdens het jaar 1761.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 32.460, f° 10 v° - 11.

396. 1765.
Plan van het project voor een ankerplaats in de haven van Blankenberge, ter bevordering van de visserij, getekend door Hendrik Pulinx jr., architect en bestuurder van de scheepvaart.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen in handschrift, nr. 2.576.

Projet du Bassin pour mouiller les Barques & chaloupes de la Peche a Blanckenberge
La Mer
Echelle de 300 Toises
100
200
300 Toises

Cat. 397.

397. 1773.
Project in kleuren voor een dok voor visserssloepen in de haven van Blankenberge.

Rijksarchief Gent, Kaarten en plannen, nr. 2. 265.

398. 1775.
Stukken van een proces waaruit men verneemt dat, aangezien de schepenen van Blankenberge geen jurisdictie hebben te Uitkerke (grondgebied van het Vrije), wanneer de processie voorbijkomt, de Blankenbergenaars verplicht zijn de gerechtsroede neer te buigen.

Rijksarchief Brugge, Bundels van het Vrije, nr. 4.310.

399. 28 november 1776.
Plan voor de bouw van een havenhoofd en sluizen te of bij Blankenberge, opgemaakt door Sébastien Wijnsdain.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen, inventaris in handschrift, nr. 174.

400. 1778.
Verzoekschrift van de magistraat van Blankenberge om de toelating te bekomen tot het bouwen van een kom, ten einde de visserij te bevorderen.

Algemeen Rijksarchief, Raad van Financiën, nr. 3.883.

401. 25 juli 1780.
Project van een kom voor vissersboten in de haven van Blankenberge, opgemaakt door Hendrik Pulinx en J.J. Maelstaf, met als titel: «Projet du bassin pour moniler les barques et chaloupes de la pêche à Blankenbergue».

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen, inventaris in handschrift, nr. 137.

402. 20 december 1780.
Plan van werken (havenhoofd en sluizen) uit te voeren te Blankenberge, opgemaakt door Sébastien Wijnsdain. Met nota.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen, inventaris in handschrift, nr. 348.

403. 1780.
Ontwerp van kom voor de visserssloepen van Blankenberge, gemaakt op verzoek van de magistraten van het Brugse Vrije en van vernoemde stad, alsmede van het bestuur van de betrokken Wateringen, door H. Pulinx junior, directeur van de navigatie.

Rijksarchief Brugge, Kaarten en plannen, nr. 248.

404. 1780.
Drie kleine plannen in kleuren in verband met het algemeen ontwerp van 1780 voor de vissershaven van Blankenberge, met onder nr. 3 doorsneden van de sluizen.

Rijksarchief Gent, Kaarten en plannen, nr. 2.266.

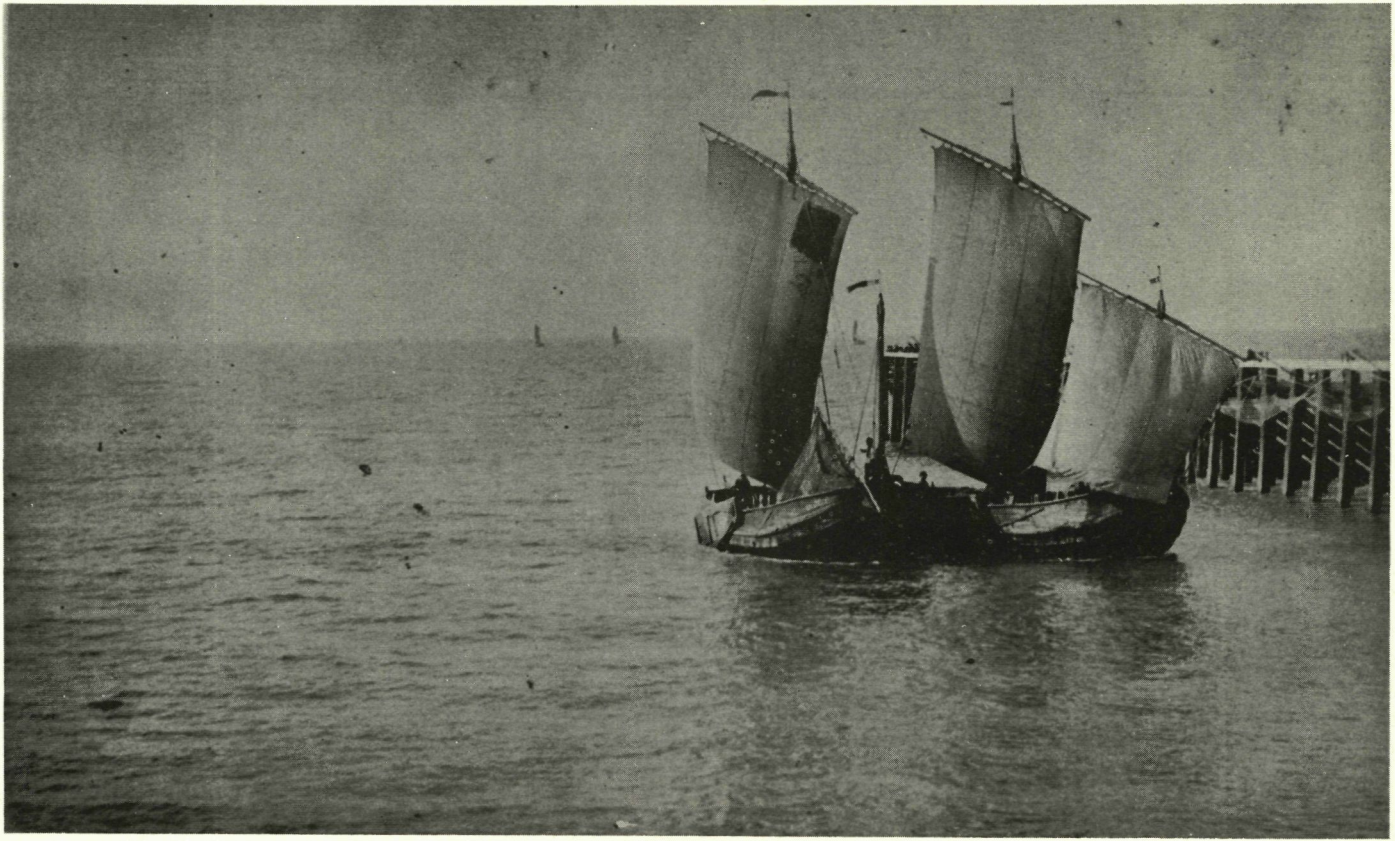

Cat. 409.

405. 1788.
Kaart voor de uitwisseling van landen tussen het Vrije en de stad Blankenberge, op het grondgebied van Uitkerke.

Rijksarchief Brugge, Watering van Blankenberge, port. 41/1298 - 63.

406. 1864.
Plan van het strand van Blankenberge in de omgeving van de vuurtoren en project van inrichting ervan.

Algemeen Rijksarchief, Bruggen en Wegen, Waterwegen, nr. 260.

407. Omstreeks 1900.
De Grote Trap te Blankenberge die leidt van de Kerkstraat naar de wandeldijk.

Algemeen Rijksarchief, Verzameling foto's.

408. Einde XIXe eeuw.
Het staketsel en de vuurtoren van Blankenberge. Op de achtergrond de wandeldijk.

Algemeen Rijksarchief, Verzameling foto's.

409. Einde XIXe eeuw.
De ingang van de haven van Blankenberge, met het hoofd van het staketsel en twee binnenvarende vissersboten.

Algemeen Rijksarchief, Verzameling foto's.

410. Begin XXe eeuw.
Gezicht op de vissershaven van Blankenberge.

Algemeen Rijksarchief, Verzameling foto's.

Cat. 411.

3. NIEUWPOORT

411. 1163.

Filips van de Elzas, graaf van Vlaanderen, maakt bekend dat hij een keure aan de inwoners van Nieuwpoort heeft verleend betreffende de beteugeling van de misdaden en misdrijven en de organisatie van het gerecht. Hij staat ook toe dat de personen die in de stad resideren geen tol zullen moeten betalen en van dezelfde vrijheden zullen genieten als die van Diksmuide. Vervolgens worden de belastingen op de verkoop van verscheidene goederen, eetwaren, vee, enz. vastgesteld. De boten die daarbij worden vernoemd zijn de *scute* voor dewelke men een denier zal betalen, de *clincaboat* twaalf deniers, de *losboat* acht deniers, de *envara* vier deniers, de koggen acht deniers. Niemand mag kopen vooraleer een schip in de haven is gemeerd. De taksen op de haring zijn vastgesteld als volgt: duizend verse haringen *(allecia recentia)* een denier, honderd zalmen vier deniers, duizend makrelen twee deniers, honderd kabeljauwen twee deniers, honderd schelvissen een denier, honderd platvissen (*plaethis*) een denier, enz. Fotografie met vertaling.

Stadsarchief Nieuwpoort, Charter nr. 1.

412. 1168.

Filips van de Elzas, graaf van Vlaanderen, verleent aan de burgers van Zandhoofd (Nieuwpoort) vrijdom van tol, geheel Vlaanderen door.

Stadsarchief Nieuwpoort, Charter nr. 2.

413. 24 december 1287.
Gwijde van Dampierre, graaf van Vlaanderen en markgraaf van Namen, laat de schepenen van Nieuwpoort weten dat de schepenbank jaarlijks zal vernieuwd worden op 2 februari.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, Charters van Vlaanderen, eerste reeks, nr. 849.

414. Z. d. (begin XIVe eeuw).
Rekwest van de burgemeesters en schepenen van Nieuwpoort gericht tot de Vrouw van Cassel, ten einde hun privileges te doen naleven en haar steun te verkrijgen in de geschillen die zij hebben met de baljuw van Veurne en de inwoners van Lombardsijde.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, Charters van Vlaanderen, eerste reeks, nr. 865.

415. 25 juli 1306.
De stad Nieuwpoort verlaat zich op de beslissing van Robrecht van Bethune, graaf van Vlaanderen, in het geschil dat zij heeft met zijn zoon Robrecht.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, Charters van Vlaanderen, eerste reeks, nr. 854.

416. 14 april 1329.
De burgemeesters en schepenen van Nieuwpoort maken bekend dat zij, na in opstand te zijn geweest tegen hun heer Robrecht

van Cassel, zich aan hem onderworpen hebben bij akte van 4 oktober 1328, waarvan zij afschrift laten volgen. Zij aanvaarden dat de termijn toegestaan aan de heer van Cassel om zijn wil te kennen te geven verlengd worde van Pasen tot Pinksteren.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, Charters van Vlaanderen, eerste reeks, nr. 858.

417. 24 juni 1336.
Vidimus van Christophorus, proost van de Sint- Maartenskerk te Ieper, van het akkoord tussen de stad Nieuwpoort en de stad Ieper over de voordelen toegekend aan Ieperse kooplui in de nieuwe haven van Nieuwpoort.

Stadsarchief Nieuwpoort, Charter nr. 25.

418. 30 mei 1364.
Lodewijk van Male, graaf van Vlaanderen, verleent aan de stad Nieuwpoort een vrije jaarmarkt die ieder jaar op Sint-Michielsdag en de volgende twee dagen zal plaatshebben.

Stadsarchief Nieuwpoort, Charter nr. 18.

419. 1447.
Meting van de huizen en gronden belast met een rente genaamd *'s Gravenlandscult*, gelegen te Nieuwpoort en Lombardsijde. Het eerste hoofdstuk somt de goederen op gelegen te Nieuwpoort, in de *Noortstrate*... tot de *Langhestrate*.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 45.975, tweede deel, f° 3 v°-4.

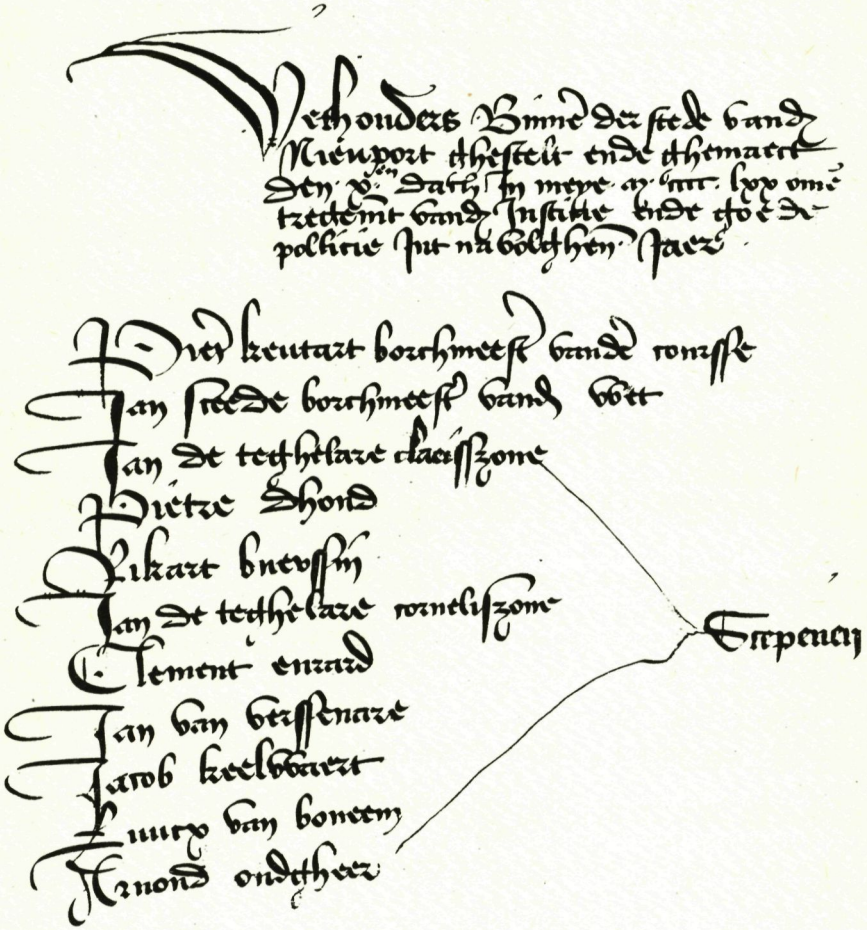
Vethouders Bmne der stede bande
Nieuport thestelt ende themaect
Dry d'n Dach in meye a° mm lxxv omt
tzechemt bande Institie bidt choe de-
policie sint nu volcht hier naer
Diet kreutart borchmeest bande ronsse
Jan steede borchmeest bande wett
Jan de tectheclare claeisszone
Dietze Shond
Likart bneyssm
Jan de tectheclare rorneliszone
Clement enrard
Jan ban berssenare
Jacob kreelbaert
Luuys ban bonetm
Arnold ondtheer
Erpenty

Cat. 422.

420. 5 mei 1469.
Oprichting van het hospitaal te Nieuwpoort ingevolge een schenking van Willem de Ram, priester.

Rijksarchief Brugge, Charters van het Vrije, nr. 421.

421. 26 oktober 1470.
Ontvangstbewijs voor een zilveren schip door de stad aan de hertog als geschenk gegeven ter gelegenheid van zijn blijde intrede.

Stadsarchief Nieuwpoort, Charter nr. 149.

422. 1470-1471.
Rekening van de stad Nieuwpoort die de lijst bevat van de schepenen: Pieter Keutart en Jan Sceede, burgemeesters, Jan de Teghelare Claeisszone, Pietre Dhond, Rikart Buerssin, Jan de Teghelare Corneliszone, Clement Enrard, Jan van Verssenare, Jacob Keelwaert, Ruucx van Boneem en Arnoud Ondgheer, schepenen.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 36.773, f° 4 v°-5.

423. 9-19 september 1499.
Notariële akte met het kontrakt door de vertegenwoordigers van de steden Nieuwpoort, Duinkerken en Oostende aangegaan met handelaars van Rouen voor levering van zestig last haring. Met afschrift van de volmachtbrieven.

Stadsarchief Nieuwpoort, Charters nrs. 215 en 216.

424. 21 mei 1502.
Vidimus van de schepenen van Lombardsijde van akten van 1309, 1312 en 1404 betreffende de brug, de dijk en de weg van de stad Nieuwpoort naar Lombardsijde en betreffende de Diederik Volkravenpolder.

Stadsarchief Nieuwpoort, Charter nr. 230.

425. 6 december 1528.
Akkoord van de magistraat van Nieuwpoort met die van de stad Vlissingen over de vrijheid van hun vissers in beide havens.

Stadsarchief Nieuwpoort, Charter nr. 280.

426. 10 december 1542.
Brief waarin de magistraat van Dover aan de magistraat van Nieuwpoort meldt dat op 10 november, vóór de stad, vier schepen, waaronder een Nieuwpoorts oorlogsschip, vergaan zijn.

Stadsarchief Nieuwpoort, Charter nr. 308.

427. 1566-1569.
Rekening door Jean Ogier overgelegd aan de burgemeesters en schepenen van Nieuwpoort en aan de commissarissen van de koning van Spanje, van zijn beheer van de penningen bestemd voor de bouw van een nieuw stadhuis *(ter erectie van den nyeuwen stadhuize)*. Vermeldingen van betalingen gedaan aan de metsers.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 50.603, f° 8.

428. 14 april 1592.
Filips II, koning van Spanje, herleidt tot drie jaarlijkse stortingen van vijftig pond het bedrag van vierhonderd pond dat de stad Nieuwpoort jaarlijks moest betalen uit erkentelijkheid voor een bekomen oktrooi, omdat de stad bijna geen inwoners meer telt, die dan nog, wegens het volledig verval van handel en visserij, niet meer in staat zijn nog de grote last van een bestendig garnizoen te dragen. . .

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 36.888, f° 3 v°.

429. 12 maart 1616.
Toelating om te vissen met netten van 3 1/2 duim maaswijdte in plaats van 5 duim, zoals voorgeschreven was in het plakkaat van 15 oktober 1614.

Stadsarchief Nieuwpoort, Charter nr. 405.

430. Z. d. (1599-1621).
Aartshertogin Isabella verzoekt de magistraat van Nieuwpoort de Engelse Kartuizers, die Mechelen met haar toestemming hebben verlaten om zich in hun stad te komen vestigen, goed te willen onthalen. Zij stelt voor hen te laten genieten van alle vrijstellingen in verband met de belastingen op wijn en bier, voor zover die door de magistraat worden geheven.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 118, f° 78 v°.

431. 1696.
Plan van Nieuwpoort met alle nieuwe werken uitgevoerd se-

dert 1693.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen, inventaris in handschrift, nr. 5543.

432. Tweede helft XVIIe eeuw.
Figuratieve kaart van Nieuwpoort en omgeving.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen, inventaris in handschrift, nr. 7126.

433. 3 april 1775.
«Plan figuratif van de slegte gestaetheydt van het provintie zas van Nieupoort». Met onkostenbegroting van de nodige herstellingswerken, opgesteld door Hendrik Pullinx, junior.

Rijksarchief Gent, Staten van Vlaanderen, nr. 1715.

434. Eerste helft XIXe eeuw.
Figuratief plan van de verschillende overstromingen ter verdediging van de vesting Nieuwpoort.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen, inventaris in handschrift, nr. 5544.

435. 1917 - 1918.
Kaarten van de topografische dienst van het leger, welke de overstroomde zones bij Nieuwpoort laten zien volgens luchtverkenningen.

Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen, inventaris in handschrift, nr. 7.036 (nrs. 5, 6, 7, 8).

4. HEIST

436. 19 november 1330.
Charter waarin het bestaan van een oliemolen te Heist wordt geattesteerd.

Rijksarchief Brugge, Charter met blauw nr. 7058.

437. 1870.
Schets die de strandplaatsen van de vissersboten te Heist aanduidt en schets van een vissersboot.

Algemeen Rijksarchief, Bruggen en Wegen, Waterwegen, nr. 231.

438. 1888.
De afvaart van de vissersboten te Heist onder belangstelling van de badgasten (Vergelijk met nr. 281 van deze cataloog).

Algemeen Rijksarchief, Verzameling foto's.

439. Omstreeks 1897.
Plan van de haven van Heist (het latere Zeebrugge), het zeekanaal en de haven van Brugge.

Algemeen Rijksarchief, Bruggen en Wegen, Waterwegen, nr. 231.

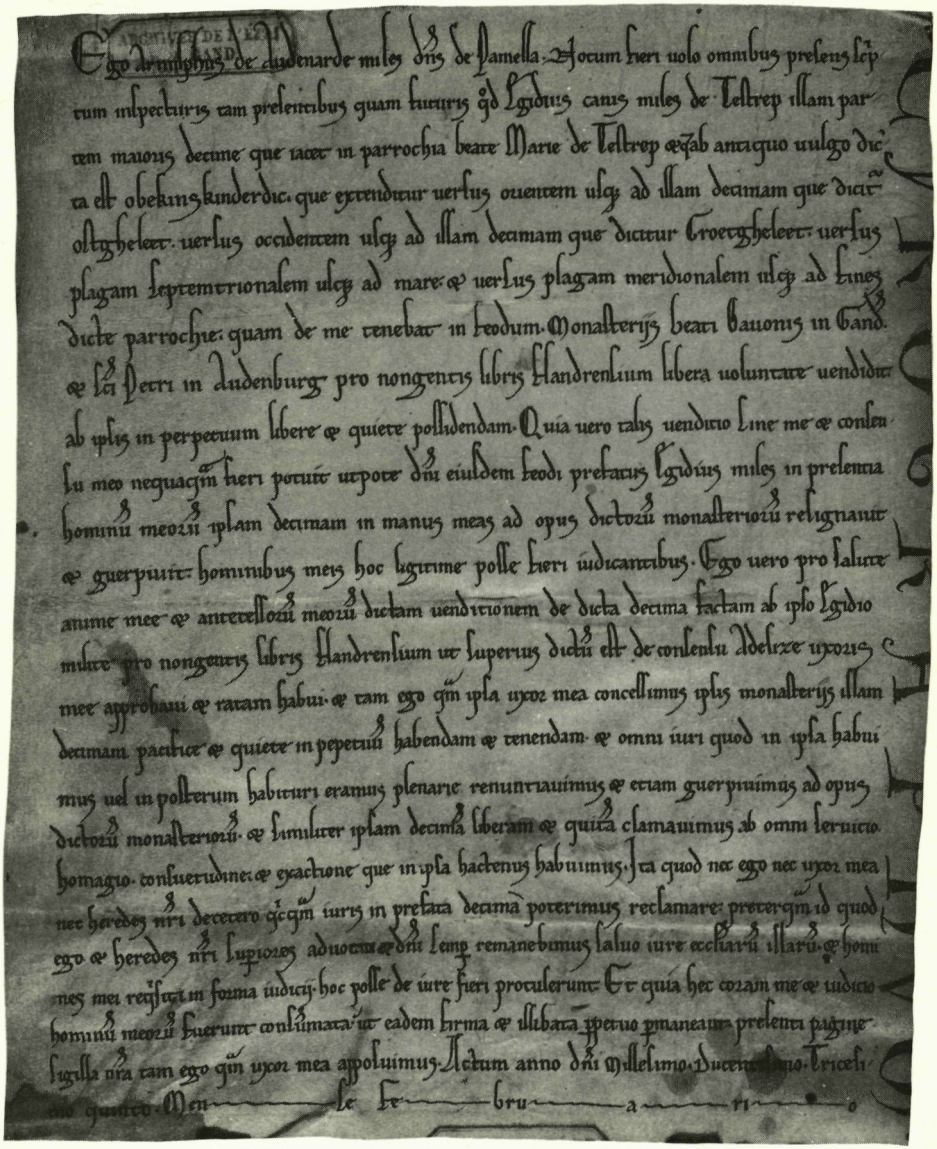

Ego Arnoldus de Audenarde miles dns de Lamella. Notum fieri uolo omnibus presens scriptum inspecturis tam presentibus quam futuris qd Egidius canis miles de Veltrep illam partem maiorus decime que iacet in parrochia beate Marie de Veltrep et ab antiquo uulgo dicta est obekins kinderdic. que extenditur uersus orientem usq; ad illam decimam que dicitur oltyheleet. uersus occidentem usq; ad illam decimam que dicitur broetyheleet. uersus plagam septemtrionalem usq; ad mare. & uersus plagam meridionalem usq; ad fines dicte parrochie. quam de me tenebat in feodum. Monasterijs beati Bauonis in Gand. & sci Petri in Audenburg pro nongentis libris Flandrensium libera uoluntate uendidit ab ipsis in perpetuum libere & quiete possidendam. Quia uero talis uenditio fine me & consensu meo nequaq̃m fieri potuit utpote dni eiusdem feodi prefatus Egidius miles in presentia hominu meoru ipsam decimam in manus meas ad opus dictoru monasteriorum resignauit & guerpuit hominibus meis hoc legitime posse fieri iudicantibus. Ego uero pro salute anime mee & antecessoru meoru dictam uenditionem de dicta decima factam ab ipso Egidio multre pro nongentis libris Flandrensium ut superius dictu est de consensu Adelxe uxoris mee approbaui & ratam habui. & tam ego q̃m ipsa uxor mea concessimus ipsis monasteriis illam decimam pacifice & quiete in pepetuu habendam & tenendam. & omni iuri quod in ipsa habuimus uel in posterum habituri eramus plenarie renuntiauimus & etiam guerpiuimus ad opus dictoru monasteriorum. & simulter ipsam decima liberam & quita clamauimus ab omni seruicio homagio. consuetudine. & exactione que in ipsa hactenus habuimus. Ita quod nec ego nec uxor mea nec heredes nri decetero q̃cq̃m iuris in prefata decima poterimus reclamare. preterq̃m id quod ego & heredes nri superiores aduocati dni temp remanebimus saluo iure ecclie illaru. & hominu mei recipiet in forma iudicij. hoc posse de iure fieri procurauerunt. Et quia hec coram me & iudicio hominu meoru fuerunt consummata ut eadem firma & illibata ppetuo pmaneant. presenti pagine sigilla nra tam ego q̃m uxor mea appposuimus. Actum anno dni Millesimo. Ducentesimo. Tricesimo quinto. Mense Februario.

Cat. 440.

5. DIVERSE LOKALITEITEN IN DE KUSTSTREEK

440. Februari 1236.
Arnulphus van Oudenaarde, heer van Pamele, oorkondt dat Egidius Canis, ridder van Testrep, het deel van het tiend «obekinskinderic» liggend in de O.-L.-Vrouwparochie van Testrep, dat Egidius van hem in leen hield, verkocht heeft met zijn toestemming en deze van zijn echtgenote aan de abdijen van Sint-Baafs te Gent en Sint-Pieters te Oudenburg voor 90 pond vlaams.

Rijksarchief Gent, Sint-Baafs, Charters, ad annum.

441. 16 oktober 1274.
Margareta van Constantinopel, gravin van Vlaanderen en van Henegouwen, maakt bekend dat zij, om de inwoners van Lombardsijde, bij de haven van Nieuwpoort, te helpen hun stad op te bouwen, hun een aantal gemeten grond geschonken heeft.
Een deel hiervan ligt in de duinen en dient om er huizen te bouwen; een ander deel op de *Hem* bij Nieuwpoort, waarvoor haar een jaarlijkse cijns betaald werd. De abt en de abdij van Oudenburg beklagen zich dat de nieuwe constructies volledig gelegen zijn op gronden hun vroeger door de graven van Vlaanderen geschonken, te weten op weidegronden in de duinen en op de vermelde *Hem*. Hierop verklaart de gravin dat zij de abt van Sint-Niklaas te Veurne en zijn klerk Michiel, kanunnik van Veurne, ter plaatse gezonden heeft om over deze reclamaties een onderzoek in te stellen. Deze hebben in hun verslag medegedeeld, dat inderdaad een groot deel van deze gronden toebehoorden aan de abdij van Oudenburg.

Als schadeloosstelling schenkt de gravin aan de abdij verscheidene bunders moeren gelegen te Aardenburg, op voorwaarde van deze in leen te houden van de gravin en van haar opvolgers tegen een jaarlijkse cijns van 9 deniers Vlaams per bunder, te betalen aan de ontvanger van de brieven van Assenede. Gwijde, graaf van Vlaanderen en markgraaf van Namen, bevestigt dit akkoord en verklaart er zijn zegel aan gehecht te hebben.

Rijksarchief Gent, Charters van de graven van Vlaanderen, fonds de Saint-Genois, nr. 184.

442. 7 juni 1281.
Weitkin filius Foitins en zijn echtgenote Heilota verkopen aan Jan, kapelaan van Sint-Obrechts te Brugge, 3 gemeten en 1 lijn land in de parochie Bredene, waarvan een perceel genaamd is «die Evendijc» en waarvan twee andere gelegen zijn «in die Reet» en «int Westlant».

Rijksarchief Brugge, Charter met blauw nr. 4399 (Brugge, Sint-Obrechts).

443. 25 april 1282.
Weitkin filius Foitins en Heilota, zijn vrouw, verkopen aan Jan, kapelaan van Sint-Obrechts te Brugge, 1 1/2 gemet land in «Bredene Hoec», ten oosten van de kerk, genaamd «die Paeltmeed».

Rijksarchief Brugge, Charter met blauw nr. 4495 (Brugge, Sint-Obrechts).

444. Januari 1286 (n. st.)
Vidimus van de proost van Saint-Aubin te Namen van een akte waarbij Gwijde, graaf van Vlaanderen en markgraaf van Namen, aan zijn zoon, Jan van Namen, ter vergroting van zijn leen Wijnendale, verscheidene schorren en zeeaanwassen schenkt, gelegen in het Brugse Vrije, te Groede, Monnikerede, Lapscheure, Hoeke, Reigersvliete, Damme en Biervliet.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, Charters van Vlaanderen, eerste reeks, nr. 510.

445. 7 december 1288.
Gillis Priem, poorter van Brugge, erkent verkocht te hebben aan Jan, kapelaan van Sint-Obrechts aldaar, een jaarrente van 5 s. 3 d. bezet op land te Stene, Aerleboudscapelle, Middelkerke en Leffinge,

Rijksarchief Brugge, Charter met blauw nr. 4339 (Brugge, Sint-Obrechts).

446. mei 1293.
Gwijde van Dampierre, graaf van Vlaanderen en markgraaf van Namen, schenkt op verzoek van de schepenen aan de stad Lamminsvliet (nu Sluis) eigen privileges en vrijheden. Hiertoe geeft hij bevel vier grenspalen te plaatsen om de uitgestrektheid van de jurisdictie der schepenen af te lijnen.
Deze zullen bevoegd zijn vonnis te vellen over al de misdaden die gebeuren op het grondgebied van de stad alsook op een stuk pas ingedijkte grond, gewonnen op de zee en gelegen in de richting van Muide. Hij stelt de poorters en inwoners van Lammins-

vliet, zoals de poorters van Damme, vrij van alle tollen, voor zover tenminste zij behoren tot de Vlaamse natie (la nation de Flandres). Graaf Gwijde en zijn echtgenote, gravin Isabella, zullen er hun leven lang de rechten (forage) op de wijn heffen; na hun dood zal dit recht toebehoren aan hun zoon Jan van Namen en aan zijn opvolgers, dit alles op dezelfde voet als te Damme het geval is. Als compensatie van de tolvrijdom zullen 24 ponden parisis afgetrokken worden van de 1000 ponden parisis, die toegekend waren aan Jan van Namen op de tol van Damme.

Rijksarchief Gent, Charters van de graven van Vlaanderen, fonds de Saint-Genois, nr. 682.

447. 19 februari 1319.
Jan van Testreep, dominicaan, Jan van Bellen, kapelaan van Sint-Donaas te Brugge, en Willem van Bredene, testamentarissen van Jan Wippe, kapelaan van Sint-Obrechts te Brugge, schenken aan Jan Zuerbier, kapelaan van de Potterie te Brugge, een jaarrente van 40 s. parisis en 4 gemeten land in de parochie Klemskerke.

Rijksarchief Brugge, Charter met blauw nr. 5944 (Brugge, Sint-Obrechts).

448. 5 maart 1333(n.st.)
De burgemeesters en schepenen van de stad Damme geven vidimus van een akte van de graaf van Vlaanderen, Lodewijk van Nevers, waarbij hij bekend maakt dat, aangezien de inwoners van de stad hem hebben uiteengezet hoe moei-

lijk het is een voldoend aantal schepenen te verenigen, omdat verscheidene van de zeven schepenen dikwijls op zee zijn of elders voor dienstzaken, hij het aantal schepenen brengt van zeven op negen.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, Charters van Vlaanderen, eerste reeks, nr. 1266.

449. 17 oktober 1343.
Jacob Damman, poorter van Brugge, en Betrise, zijn vrouw, verkopen aan Reingher vanden Wulpitte, ten voordele van het Sint-Obrechtshospitaal te Brugge, 1 1/2 gemet 37 roeden land binnen het ambacht Myns here Wouterman en de parochie Bredene, bij de Kenjaerdswech.

Rijksarchief Brugge, Charter met blauw nr. 4437 (Brugge, Sint-Obrechts).

450. 14 mei 1349.
Lodewijk van Male, graaf van Vlaanderen, van Nevers en van Rethel, maakt bekend dat hij de privileges en vrijheden, die zijn voorgangers aan de inwoners van de stad Hoeke hebben verleend, bekrachtigt en dat hij erin toestemt dat zij de verbintenissen naleven die zij hebben aangegaan ten overstaan van de koning van Engeland, de hertog van Brabant en andere heren en steden.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, Charters van Vlaanderen, eerste reeks, nr. 132.

451. 13 november 1366.
De burgemeesters en schepenen van Damme erkennen dat zij

een akte hebben ontvangen van Lodewijk van Male, graaf van Vlaanderen, gedagtekend 11 november 1366, waarbij zij vrijgesteld worden van het recht op de kaart- en dobbelspelen.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, Charters van Vlaanderen, eerste reeks, nr. 1269.

452. 1373.

De stad Oudenburg kent de graaf van Vlaanderen een eeuwige rente toe van veertig ponden, uit erkentelijkheid voor de toestemming die hij haar heeft gegeven een nieuwe halle te bouwen.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, Charters van Vlaanderen, eerste reeks, nr. 541.

453. 16 juli 1421.

De burgemeesters en schepenen van Damme melden ontvangst van de akte van Filips de Goede, gedagtekend van mei 1421, welke drie oude privileges bekrachtigt die tijdens de troebelen vernietigd werden. De hertog geeft de tekst van drie akten, welke hij bekrachtigt:

Filips van den Elzas, graaf van Vlaanderen en van Vermandois, ontslaat de inwoners van Damme van betaling van tol in het graafschap Vlaanderen (1180).

Margareta van Constantinopel, gravin van Vlaanderen en van Henegouwen, en haar zoon Gwijde, graaf van Vlaanderen en markgraaf van Namen, geeft de schepenen van Damme toestemming om water te putten uit de vijver van Male, om het gebrek

aan zoet water in de stad te bestrijden, en een kraan op te richten voor het lossen van de koopwaren in de haven (mei 1269).
Margareta van Constantinopel, gravin van Vlaanderen en van Henegouwen, vergroot het schependom van de stad Damme door haar verschillende onbebouwde terreinen rond de stad te schenken. Die akte is bekrachtigd door haar zoon Gwijde, graaf van Vlaanderen en markgraaf van Namen (juli 1272).

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, Charters van Vlaanderen, eerste reeks, nr. 1275.

454. 28 maart 1460 (n. st.)
Akte van verkoop door Lamsin Lossebier en echtgenote aan de kinderen van Pieter filius Dirix van 1/8 van het eigendom van 34 gemeten 2 lijnen en 10 roeden land «ligghende in Oostburch ambacht, in de prochie van Wulpen, dictum Waterdune, zuudwest vander kerke».

Rijksarchief Brugge, Proosdij van Sint-Donaas te Brugge, nr. 1233, f° 73 v° - 74.

455. 7 januari 1482 (n. st).
Maximiliaan en Maria, aartshertogen van Oostenrijk en graven van Vlaanderen, melden dat zij de heer van Uitkerke, burgemeester van Brugge hebben belast met de vernieuwing van de magistraat van Oostende, Damme en Blankenberge.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, «Charters» bij de rekeningen der Audiëntie, II, nr. 1986.

456. 5 augustus 1542.
Kerkgebod te Wenduine «dat niemandt danse met spil instrumente liekens, tzij trommele ofte andere, up strate noch in huusen, ten ware in bruloften, ende dat maer gracelic binden huuse voor eenen dach».

Rijksarchief Brugge, Proosdij van Sint-Donaas te Brugge, nr. 1516, f° 266 v°.

457. 7 maart 1564 (n. st.)
De burgemeesters en schepenen van de stad Diksmuide beloven aan de ontvanger van West-Vlaanderen een jaarlijkse rente te zullen betalen van vier ponden, in uitvoering van het oktrooi hun verleend om de beestenmarkt van de stad te plaveien en een taks van twaalf deniers te heffen op ieder dier dat ter markt verkocht wordt.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, Charters van Vlaanderen, eerste reeks, nr. 1346.

458. 1536-1564.
Register van kerkrekeningen van Wenduine. Merkwaardige lederen band.

Rijksarchief Brugge, Registers van het Vrije, nr. 13799.

459. 10 oktober 1579.
Akte van verkoop door de Redenaars van het Proosse te Brugge aan de godshuizen Nazareth en Sint-Juliaan aldaar, van een jaarrente van 3 lb. gro. «anmerckende den grooten

noot van huerlieder laatschepe, binden prochie ende dorpe van Wendune, over de smettende siekte vande peste, daeromme ende tot secourse van welcke laten van noode was te alieneren eeneghe renten vande zelve laetschepe, omme ghereede penninghen te maken ten employ vande zelve noot, bysonder vande schamel laten aldaer gheen macht hebbende tot draghen ende becosten vande nootsakelicheyt».

Rijksarchief Brugge, Proosdij van Sint-Donaas te Brugge, nr. 1253, f° 453.

460. 1566 - 1613.
Register van kerkrekeningen van Wenduine.
Merkwaardige band met inschrijving: «Qui bon conte tenra au jugement sauvé sera».

Rijksarchief Brugge, Registers van het Vrije, nr. 13838.

461. 1629.
Verpanding van Koksijde aan Adrien Clais, uit Veurne, voor de som van 1.800 florijnen. Onder de voorwaarden die dat jaar werden gesteld voor de verpanding van de dorpen en heerlijkheden in de kasselrij Veurne werd voorzien dat de globale opbrengst minstens 400. 000 florijnen zou bedragen. Oostduinkerke werd aangeboden voor 6.000 florijnen, evenals Wulpen en Adinkerke; Lampernisse en Ramskapelle voor 5.000 florijnen.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 1.010, D, f° 19.

462. 1659 - 1660.
Landboek (kadaster) van Knokke.

Rijksarchief Brugge, Aanwinsten, nr. 3512.

463. 1581 - 1679.
Rekeningen van de kerk van Sint-Katarina te Knokke.

Rijksarchief Brugge, Registers van het Vrije, nr. 12.436.

464. 1692.
Band rekeningen van de parochie Snaaskerke, die, zoals de meeste gemeenten uit de omgeving van Oostende, erg te lijden had van de oorlogsgebeurtenissen.

Rijksarchief Brugge, Registers van het Vrije, nr. 5380, zie rekening van 1692, f° 92.

465. 1694.
Korte staat van de schade in Vlaanderen geleden tijdens de oorlogen van de jaren 1689 - 1694. Men vindt er de tabel in van de verwoestingen aangericht in de steden en dorpen van het Brugse Vrije, en van de verliezen die zij leden, onder meer Dudzele, Ramskapelle, Lissewege, Heist, Knokke, Wenduine. Die plaatsen hebben inkwartiering verschaft, boten, wagens, voeder, stro en lantaarns geleverd; zij ontsnapten aan de inbeslagneming van vee, graan en meubels, aan het vellen van bomen en aan de vernieling van gebouwen, aan het plaatsen van paalwerk en takkenbossen en aan de kosten van vrijgeleiden. Men ziet dat Heist verliezen leed ten belope van 1.428

pond 15 schellingen en 6 deniers grote en Wenduine voor een bedrag van 704 pond 18 schellingen en 4 deniers grote.

Algemeen Rijksarchief, Rekenkamer, nr. 1.281.

466. 1760.
Perceelsgewijze kaart van een hofstede met afhankelijkheden gelegen te 'Stene, met gezicht op Oostende.

Rijksarchief Brugge, Kaarten en plannen, nr. 606.

467. 19 mei 1798,
Landing van de Engelsen te Bredene. Veiligheidsmaatregelen en huiszoekingen ten gevolge van de landing.

Rijksarchief Brugge, Frans fonds, nr. 1178.

468. 1835.
Plan in kleuren van de Dodemanspanne te Klemskerke en verslag van een zitting van de gemeenteraad betreffende de ontginning van dat terrein.

Algemeen Rijksarchief, Bruggen en Wegen, Waterwegen, nr. 260.

469. Midden XIXe eeuw.
Kadastrale kaart van de gemeente Bredene.

Rijksarchief Brugge, Watering van Blankenberge, Kaarten van groot formaat in rollen, nr. 1422.

470. 1880.
Plan van Wenduine.

Algemeen Rijksarchief, Bruggen en Wegen, Waterwegen, nr. 261.

6. KADASTRALE PLANNEN VAN POPP

(MIDDEN XIXe EEUW)

471. Bredene.

Rijksarchief Brugge, Provinciekaarten, nr. B 7.

472. Heist.

Rijksarchief Brugge, Provinciekaarten, nr. B 22.

473. Knokke.

Rijksarchief Brugge, Provinciekaarten, nr. B 10.

474. Koksijde.

Rijksarchief Brugge, Provinciekaarten, nr. V 11.

475. Mariakerke.

Rijksarchief Brugge, Provinciekaarten, nr. B 33.

476. Middelkerke.

Rijksarchief Brugge, Provinciekaarten, nr. V 29.

477. Wenduine.

Rijksarchief Brugge, Provinciekaarten, nr. B 67.

478. Westende.

Rijksarchief Brugge, Provinciekaarten, nr. V 52.

7. BEVOLKING

479. 1872 - 1965.

Beweging van de bevolking in de steden en gemeenten aan de kust.

	1872	1911	1965
Blankenberge	2.286	6.101	10.334
Bredene	3.067	4.301	9.371
De Panne (1)	-	2.872	6.709
Heist	1.362	4.911	9.256
Klemskerke	1.301	1.648	3.609
Knokke	1.302	3.106	14.152
Koksijde	963	1.738	6.437
Lombardsijde	715	1.171	1.642
Middelkerke	783	3.066	5.286
Nieuwpoort	3.128	4.434	7.178
Oostduinkerke	1.448	2.569	3.489
Oostende	16.213	42.638	57.359
Wenduine	298	915	1.797
Westende	848	1.372	2.724

(1) Gescheiden van Adinkerke op 24 juli 1911.

Bronnen: *Rapport sur l'état de l'Administration dans la Flandre Occidentale*, t. 50, 1e dl., 1874, bl. 3-5 - *Idem, session de 1913*, bl. 6-12. *Verslag over de Toestand van het Bestuur in West-Vlaanderen..., zitting 1966*, bl. 7-13.

cet été plusieurs
bains de mer anglais
tant au nord qu'au
midi. Je n'en ai pas
rencontré un seul
où le contact immédiat
ne fut la règle pour
les hommes. Je joins
ici mêmes pour
tous les bains de
mer les plus élégants
Scarborough, Ste Leonard
Hasting, Londgate, Ste
la distance entre les
baigneurs

Cat. 481.

baigneurs des deux
sexes est si petite
que l'usage des
corgnettes est parfai-
tement superflu
pour s'établir dans l'eau. Voilà
la prudence anglaise
. des Grand ducs et
les archiduces n'en
demandent pas tant
à celle de la ville d'Ostende

Votre devoué

8. KUSTTOERISME

480. 1852 - 1854.
Register van vreemdelingen en badgasten te Blankenberge.

Rijksarchief Brugge, Gemeentearchief Blankenberge, nr. 10.

481. 24 november 1858.
Brief van Jules Devaux, secretaris van koning Leopold I aan minister Charles Rogier, betreffende de reglementering van het baden in zee te Oostende, waar de gemeenteraad van plan is «het rechtstreeks contact met het koud water» te verbieden. De koning oordeelt dat op dat stuk niet hoeft gereglementeerd te worden. Jules Devaux heeft zelfs persoonlijk opgemerkt dat in de meest elegante badplaatsen «la distance entre les baigneurs des deux sexes est si petite que l'usage de lorgnettes est parfaitement superflu pour s'observer d'un camp dans l'autre».

Algemeen Rijksarchief, Papieren Ch. Rogier, nr. 108.

482. 27 augustus (1864).
Brief van Jules Devaux waarin hij, vanuit Oostende, aan baron Nothomb, minister van België te Berlijn, mededeelt dat er 34 vorsten, prinsen en hoogheden in de badstad verblijven.

Algemeen Rijksarchief, Papieren Nothomb.

483. 1883.
Officiële lijst van de vreemdelingen die te Blankenberge en Heist verbleven in het begin van de maand augustus

1883. Zij zijn ingedeeld volgens het hotel, het pension of het appartement waar zij hun intrek hadden genomen.

Dagblad *La Plage de Blankenberge*, 3e jaargang, donderdag 9 augustus, bl. 4-5.

484. 1886-1887.
Aankoop van de Staat door de eigenaar van de kursaal te Oostende van terreinen te Mariakerke, met plan en opstand van de kursaal.

Algemeen Rijksarchief, Bruggen en Wegen, Waterwegen, nr. 261.

485. Omstreeks 1900.
Strandgenoegens tijdens het baduur.

Algemeen Rijksarchief, Verzameling foto's.

486. Omstreeks 1900.
Wandelen in de duinen te Heist.

Algemeen Rijksarchief, Verzameling foto's.

487. Omstreeks 1900.
Baders in zee, op en rondom een badwagentje te Heist.

Algemeen Rijksarchief, Verzameling foto's.

488. Omstreeks 1900.
Het «Hôtel des Familles» en de Kursaal te Blankenberge. Op de voorgrond een golfbreker.

Algemeen Rijksarchief, Verzameling foto's.

489. Omstreeks 1900.
Gezicht op het hoofd van het staketsel te Oostende: wandelaars, ophaalnetten.

Algemeen Rijksarchief, Verzameling foto's.

490. Omstreeks 1900.
Een hoekje van het strand te Oostende: wandelaars tussen de badwagentjes.

Algemeen Rijksarchief, Verzameling foto's.

491. Omstreeks 1900.
Gezicht op het druk bezette strand van Oostende.

Algemeen Rijksarchief, Verzameling foto's.

492. Begin XXe eeuw.
Wenduine's feestlied (Muziek V. Burg, tekst P. P. Denys).

Rijksarchief Brugge, Gemeentearchief Wenduine, nr. 1109.

493. 1924.
Wenduine. Affiche van een atletiekmeeting voor vrouwen.

Rijksarchief Brugge, Gemeentearchief Wenduine, nr. 1127.

494. 1913 - 1936.
Wenduine. Toeristische propaganda.

Rijksarchief Brugge, Gemeentearchief Wenduine, nr. 1115.

495. 1909 - 1937.
Vragen naar inlichtingen voor vacantieverblijf te Wenduine.

Rijksarchief Brugge, Gemeentearchief Wenduine, nr. 1130.

496. 1918-1940.
Wenduine. Gëillustreerde reclamefolder «Naar welke badstad zou ik gaan? Wenduine aan Zee/België».

Rijksarchief Brugge, Gemeentearchief Wenduine, nr. 1118.

9. ZEGELAFGIETSELS

497. Stad Veurne (1310).

498. Sinte-Walburgiskapittel te Veurne (1331).

499. Jan, heer van Gistel, burchtheer van Brugge (1221).

Cat. 512.

Cat. 503.

Cat. 505.

Cat. 514.

Cat. 518.

500. Stad Diksmuide (1309).

501. Stad Diksmuide, zegel ter zaken (1564).

502. Stad Nieuwpoort (1296).

503. Stad Nieuwpoort (1472).

504. Stad Nieuwpoort (1510).

505. Stad Oostende (1335).

506. Stad Oostende (1384).

507. Stad Oostende (1504).

508. Stad Oostende (1609).

509. Stad Damme (1237).

510. Stad Damme (1376).

511. Stad Damme, zegel ter zaken (1483).

512. Stad Blankenberge (14de e.).

513. Stad Blankenberge (1542).

514. Stad Lombardsijde (1313).

515. Stad Hoeke (1330).

516. Stad Hoeke, tegenzegel (1330).

517. Jan, abt van de abdij Ten Duinen (1385).

518. Abdij Ten Duinen (14e e.)

519. Pieter, abt van de abdij Ten Duinen (1431).

520. Stad Dover (1496).

521. Stad Oudenburg (1332).

INHOUD

VOORWOORD

I. HET LANDSCHAP

1. Primitief uitzicht van de kustvlakte

A. Kaarten (1 - 8)

B. Schapenfokkerij (9-24)

2. Algemene kaarten (25-30)

3. Zandbanken (31)

4. Zeedijk (32-41)

5. Duinen (42-55)

6. Vuurtorens (56-62)

7. Sluizen (63-73)

8. Polders en Wateringen

A. Algemeenheden (74-110)

B. Watering van Blankenberge (111-117)

9. Versterkingen (118-124)

10. Overstromingen (125-140)

II. ECONOMISCHE BEDRIJVIGHEID

1. «Havenpolitiek»

A. Algemeenheden (141-150)

B. Oostende (151-164)

C. Nieuwpoort (165-172)

D. Zeebrugge (173-174)

E. Brugge (175)

2. Handel

A. Algemeenheden (176-180)

B. Oostende (181-186)

C. Nieuwpoort (187-194)

3. Zeevaart (195-201)

4. Oostendse Compagnie (202-218)

5. Zeemacht (219-232)

6. Stranddriften (233-244)

7. Moeilijkheden op zee (245-257)

8. Zeevisserij (258-283)

9. Vissers (284-292b)

10. Oesterputten (293-296)

11. Reglementering van de verkoop van vis (297-300)

12. Wegenis (301-305)

13. Oostende-Dover (306-310)

14. Spoorwegen (311-317)

15. Binnenscheepvaart (318-329)

III. PLAATSELIJKE GESCHIEDENIS

1. Oostende (330-380)

2. Blankenberge (381-410)

3. Nieuwpoort (411-435)
4. Heist (436-439)
5. Diverse lokaliteiten in de kuststreek (440-470)
6. Kadastrale plannen van Popp (471-478)
7. Bevolking (479)
8. Kusttoerisme (480-496)
9. Zegelafgietsels (497-521)

* * *

Samengesteld op «Vari-Typer» machine
en gedrukt op offset bij het
Algemeen Rijksarchief
te Brussel
juni 1967

D/1967/0531/14